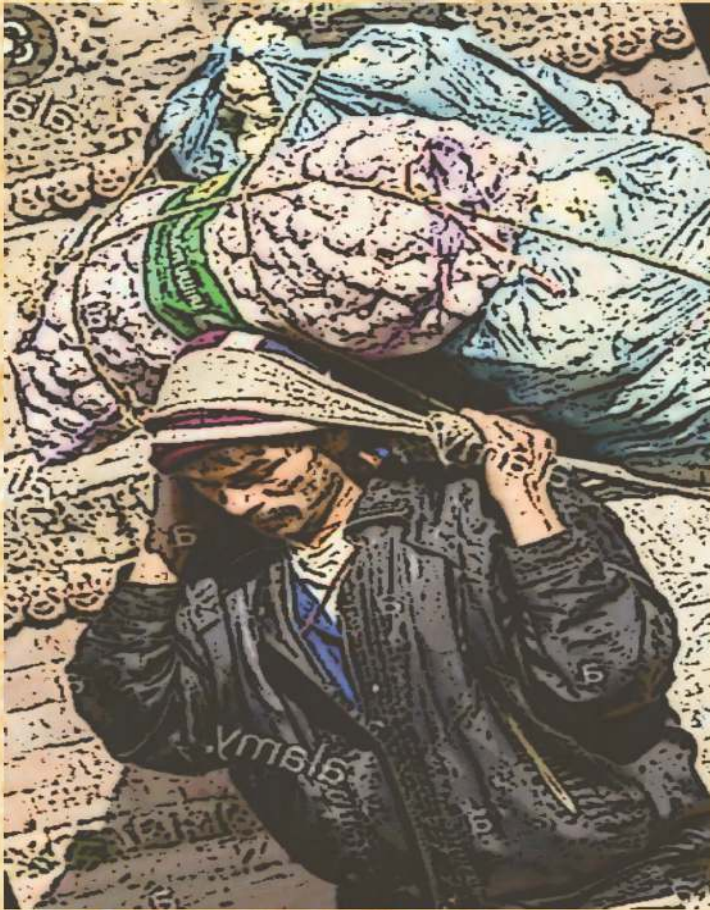

دگھاں دی پنڈ

ڈاکٹر ملک محمد حنیف کھوکھر

دکھاں دی پنڈ (پنجابی شاعری)

ملک محمد حنیف کھوکر

سکھے حق اپنے پتراں، دانیال حنیف، داؤد حنیف تے زکریا حنیف دے ناں

ناں کتاب: دکھاں دی پنڈ

شاعر داناں: ملک محمد حنیف کھوکھر

پروف ریڈنگ: ریاض احمد خلیجی

وارث علی وارث

طبع اول: جنوری ۲۰۲۱ء

کمپوزنگ: منان لطیف

ترجمین: عبدالرزاق، پی ایچ ڈی اسکالر

اہتمام: حسن ادب فیصل آباد

مُل: ۵۰۰ روپے

وسوں: علوی پارک، گلی نمبر ۱۲ جزا نوالہ

چھپلا پنڈ: چک نمبر ۵۶۱ گ ب داتا نگر

رابطہ نمبر: 0343-1879956

0341-0928841

ARI ID: [1689952695242](https://doi.org/10.12922/ari.1689952695242)

دکھاں دی پنڈ ہوئی تیار

کھول کے ویکھیں ایس نوں یار

انتساب

اپنے والد حافظ محمد یوسف، تے والدہ غلام
فاطمہ بی بی تے پنجابی زبان دے مان
جوگ، سچے سچے صوفی شاعراں دے ناں

شاعر و تعارف

ڈاکٹر ملک محمد حنیف کھوکھر

(ایڈووکیٹ)

ڈی۔ ایچ۔ ایم۔ ایس۔ آر۔ ایچ۔ ایم۔ پی

ایم۔ اے سیاسیات، ایم۔ اے پنجابی، ایل۔ ایل۔ بی، ایم۔ فل (اردو)

ایسوسی ایٹ ائیڈیٹر۔ پی۔ اے۔ ایف

سابقہ لیکچرر: ایم اے اردو، ایگزیکٹو کالج جڑانوالہ

سابقہ لیکچرر: ایم اے فزیکل ایجوکیشن، ایم اے اردو، آئیٹکن کالج جڑانوالہ

سابقہ چیف ٹیکنیشن: پاکستان ایئر فورس

موجودہ مصروفیت: وزیر اعلیٰ پنجاب مانیٹرنگ فورس (فیصل آباد)

فون نمبر: 0343-1879956، 0301-7269675

فہرست

۳۲	کوئی تھکدیاں ای وٹ کھاندی رہی	۸	پہلی گل
۳۳	ساری راتیں کراں وچار	۱۰	جیون دانچوڑ
۳۴	دکھاں دی سرچائی پنڈ	۱۲	ملک حنیف دی شاعری بارے کجھ اکھر
۳۵	نہ کرسا ہنوں تنگ اوہ ماہی	۱۳	پھلاں دی کیاری
۳۶	نہ کوئی یارتے نہ کوئی یاری	۱۵	حمد
۳۷	کیارت ساون دی آئی	۱۵	نعت
۳۸	رکھیہ بچاں نال رسائی	۱۶	منظوم ترجمہ قطعہ، علامہ محمد اقبال
۳۹	جیہڑا وکھیکے کے لہراں ہار گیا	۱۷	پہلا حصہ: غزلاں
۴۰	پنڈاں اندر نہیں اے رونق ---	۱۸	مہر آپ جدوں مہریان کردا
۴۱	نو کر جدوں تیک رہیا ہاں	۱۸	دکھاں دی پنڈ چائی جاواں
۴۲	روگ ہجر وادل نوں لاسٹیا	۱۹	سچے جھوٹیاں دے نال اڑن لگ پئے
۴۳	کر کجھ اپنا آپ گمان	۱۹	ہک جھٹ میرے کول کھلویا
۴۴	جنہوں باہ نہیں بھرنی اوندی	۲۰	ہوئے جن بے پرواہ
۴۵	مستی رنداں دی دون سوائی ہوئی اے	۲۰	پھل کھڑے سوہنے گلزاراں دے
۴۶	تیری چاہت کردیاں کردیاں	۲۱	دساں کی حساب، حساب دے وچ
۴۷	نہ پچھیا غریب دا حال اے	۲۲	دکھاں نے جد ماری سٹ
۴۸	پھیرا پادیں جے ہک چاواں دا	۲۳	جیدی یاد توں جان لکائی ہوئی اے
۴۹	کرے جدوں فقر دیاں گلاں	۲۴	دیکھو کیڈا ہے پارکمال کردا
۵۰	ہک واری تاں پھیرا پیا	۲۵	جہاں باغاں نوں جھڈ گئے مالی
۵۱	کرے قول قرار دے جھج جانا	۲۶	جد دیاں یار جدائیاں ہوئیاں
۵۲	جو کر گناہ پچھتا گیا	۲۷	جیہڑا چوٹ عشق دی کھا گیا
۵۳	دل وطاناں موڑ مہاراں	۲۸	دلہرتے رکھ آس زیادہ
۵۴	کلی جہی ہک گل ہے یارو	۲۹	ساتھوں کی انہونی ہو گئی
۵۶	دنیا وچ ستھی دنیا دار دے رہے	۳۰	کردے رہونت کسب کمال
۵۸	روٹی سمجھ چنگی والی چن ہو گئی	۳۱	بھانویں خواب اندراوہ آگئے

- ❖ کیوں دتا ای سیاپا ۶۰ ❖ جادو کہیڈ اسی تیرے حسن اندر۔۔۔ ۹۱
- ❖ ہوئے جد دے یار بیگانے ۶۱ ❖ جد دیا رسیانا ہو یا ۹۲
- ❖ گدرا اے سکھ پر پڑے ہو گئے ۶۳ ❖ اتوں بھولا وچوں شھگ ۹۴
- ❖ دیکھو اس دی ٹور ۶۵ ❖ ٹھنڈے ساہ بھراں تے ہو کال ۹۵
- ❖ جدوں جا گدے بخت نیں عاشق دے ۶۶ ❖ تیرا سوہنا پاک خیال ۹۶
- ❖ جے توں آویں میرے کول ۶۸ ❖ میں تاں تجھیا عطر گلاب دا اے ۹۷
- ❖ یار میرا منہ زور ۶۹ ❖ عشق دا کرے جدوں آغاز ۹۸
- ❖ دل کھول کے اگے رکھ ۷۰ ❖ ڈگدا ڈھاندا اٹھدا بہندا ۹۹
- ❖ تازے زخم جگر دے ہو گئے ۷۱ ❖ سانوں ایہو اختلاف ۱۰۱
- ❖ گھراسرے جدوں مکانات دے نال ۷۲ ❖ گل سناغز الاں والی ۱۰۲
- ❖ نہیں اے سجن میرے پاس ۷۳ ❖ جیہڑا حسن ازل مہتاباں وچ ۱۰۳
- ❖ اندر کنڈے باہر پھل ۷۴ ❖ نہ کرتوں مان و وسا ہواں دا ۱۰۵
- ❖ جدوں اولیس دا ٹھاندا دند ۷۵ ❖ تیرے نخرے اتے اداواں دا ۱۰۷
- ❖ جے کر لکھنا ایں توں سچ ۷۶ ❖ حسن پرستی ساڈا شیوہ۔۔۔ ۱۰۸
- ❖ جے کوئی آوے تینوں وچ ۷۷ ❖ عشق کم ہے صبر گزاراں دا ۱۰۹
- ❖ گیا سینے وچ بھانڈیل ۷۸ ❖ نہیں پچھیا حال پیاراں دا ۱۱۱
- ❖ عینے نے جد کنڈھے وٹ ۷۹ ❖ کیوں لایئے جھوٹا لارا ۱۱۳
- ❖ آئی اجردی لمی رات ۸۰ ❖ کیہڑی وکھری گل سی چال اندر ۱۱۴
- ❖ کک واری تاں پھیرا پا ۸۱ ❖ کھڑے پھل بہاراں آئیاں ۱۱۵
- ❖ عشق تھیں ساڈی بس ای بس ۸۲ ❖ دکھاں دی پنڈ ہوئی تیار ۱۱۶
- ❖ نیک عمل تے مان نہ کر ۸۴ ❖ ہو یا چشہ ڈانواں ڈول ۱۱۷
- ❖ بیٹھے تے ساں راہواں مل ۸۵ ❖ انج تاں توں ڈکینڈا نہیں ہائیں۔ ۱۱۸
- ❖ جد دا ڈٹھا اپنا آپ ۸۶ ❖ لوکی سمجھے خوش بڑے نیں۔۔۔ ۱۱۹
- ❖ جیہڑا پنڈ دکھاں دی چا گیا ۸۷ ❖ گلدی اے انج تاں پیاری حیاتی ۱۲۰
- ❖ اوہو ڈھیر سیانا بندہ ۸۸ ❖ بھانویں دنیا ہی گلوبل ۱۲۱
- ❖ دکھاں مینوں لیا ستا ۸۹ ❖ یار پرانے چھڈ کے ٹریوں۔۔۔ ۱۲۲
- ❖ پیاروں لاویں ہن نہ لیک ۹۰ ❖ سوکھا کم نہیں ہوندا۔۔۔ ۱۲۳

- ❖ بنیابغ اُٹل ۱۲۳
- ❖ پڑھ کے عشق کتاب زیادہ ۱۲۳
- ❖ تساں رکھیا اے ساڈا خیال ایہ کیس ۱۲۵
- ❖ آئی کیڈی اے پھلاں سی بہارا ایہ کیس ۱۲۵
- ❖ بک دھی رانی دی فریاد ۱۲۶
- ❖ دو جا حصہ: سی حرفیاں ۱۲۷
- ❖ سی حرفی: سوہنے محمد دی تعریف وچ ۱۲۸
- ❖ سی حرفی: ہجر فراق سوہنے یار دے وچ ۱۳۱
- ❖ ہجر فراق سوہنے یار دے وچ: ۲ ۱۳۷
- ❖ ہجر فراق سوہنے یار دے وچ: ۳ ۱۴۳
- ❖ ہجر فراق سوہنے یار دے وچ: ۴ ۱۵۰
- ❖ ہجر فراق سوہنے یار دے وچ: ۵ ۱۵۵
- ❖ ہجر فراق سوہنے یار دے وچ: ۶ ۱۶۲
- ❖ سی حرفی: ۷، نین نامہ ۱۶۸
- ❖ سی حرفی: ۸ ۱۷۴
- ❖ سی حرفی: ۹ ۱۷۴
- ❖ سی حرفی: ۱۰ ۱۷۵
- ❖ تریجا حصہ: باراں ماہ ۱۷۷
- ❖ باراں ماہ بک بیت وچ ۱۷۸
- ❖ بک بیت وچ چار ماہ ۱۷۸
- ❖ باراں ماہ: وکھو وکھ ۱۷۹
- ❖ چوتھا حصہ: بولیاں ۱۸۰

پہلی گل

پاکستان ایئر فورس دی ملازمت دے دوران رسالہ پورا کیڈمی دے وچ جس ویلے میں ایم۔ اے پنجابی کیتاتے دل وچ ہک کراٹ پے گئی۔ کیوں کہ پنجابی ادب بندے نوں ورثے وچ ملیا سی۔ والد صاحب حافظ قرآن تے درویش منٹس آدمی سن۔ تے پنجابی دیاں کتاباں، ہیر وارث شاہ، سسی پنوں، یوسف زلیخا، مولوی غلام رسول، کافیاں بکھے شاہ، کافیاں شاہ حسین، سی حرفی سلطان باہوتے بولے گجراتی دیاں سی حرفیاں، تے دائم اقبال دائم دی کتاب سیف الملوک وغیرہ پہلے ہی گھر وچ موجود سن۔ ایس واسطے زیادہ تر سی حرفیاں تے بارہ ماہ ۱۹۹۳ء، ۱۹۹۵ء وچ ای لکھے گئے۔

وقت گزر دار ہیاتے ۲۰۱۸ء وچ بندے نیں ایم۔ فل اردو کیتاتے اردو، پنجابی وچ لکھن داشوق پیدا ہو یا۔ بقول وارث شاہ:

”جھئی عشق دی آگ نوں وا لگی، سماں آیا ای شوق جگا ونے دا“

پنجابی غزلاں زیادہ تر ۲۰۱۸ء تے ۲۰۱۹ء وچ لکھیاں گئیاں۔ کتاب داناں ”دکھان دی پنڈ“ میرے اپنے ذہن دی پیداوار اے۔ دنیاں دکھان تے مصیبتاں دا گھراے۔ دیتاتے بھانویں کوئی جیڈا وی سکھی ہووے، کوئی نہ کوئید کھ ہراک نوں ضرور ہوندا اے۔ سیانے آکھدے نیں ”دکھان توں بعد ای سکھ ملدے نیں“۔ جے دھپ ہے تے چھاں ہے، جے رات ہے تے دن ہے، جے ہیرا ہے تے چانن ہے۔ پھل بڑے نازک تے خوشبوواں دیوں والے ہوندے نیں پر کنڈیاں توں خالی نیں۔ ایس واسطے سکھاں دا صواد وی دکھان توں بعد ہی اوندا اے۔

”یار میرا جے دکھ وچ راضی، میں سکھ نوں چلھے پاواں“

جے بندے نوں کوئی وی دکھ نہ ہووے تے وقت نزع تاں گیا ہی کدائیں نہیں۔

ساڈے باپے آدم نوں رب نے جنت وچوں کڈھ کے تے زمین تے چا سٹیا۔ گویا جنت وچوں نکل کے ہک قسم دے دوزخ وچ آگئے، تے نال ہی ”دکھان دی پنڈ“ سرتے آگئی۔ اللہ پاک نے اپنے ساریاں پیاریاں پیغمبراں نوں دکھ دے کے آزما یا۔ وصل دیاں لذتاں وی بجز فراق توں بعد ای صواد کردیاں نیں۔

سقراط نے زہر دا پیالہ پی لیا۔ حضرت عیسیٰ علیہ السلام نوں (بقول عیسایاں دے) سولی تے چڑھا دتا گیا۔ حضرت بونس ڈھبرے دے ڈھڈھ وچ چلے گئے۔ حضرت زکریا

نوں آرے نال چیر دتا گیا۔ خود حضرت محمد دے والد محترم آپ دی پیدائش توں پہلے ہی فوت ہو گئے۔ کچھ عرصہ بعد والدہ وی اللہ نوں پیاری ہو گئی تے آپ دی سانجھ پال دا ذمہ آپ دے دادا نے اٹھا لیا۔ دادے دی وفات توں بعد اٹھ سال دی عمر وچ آپ نوں آپ دے سکے چاچے حضرت ابوطالب نے سانبھیا، پالیا۔

بک واری حضرت مائیک نے آپ کوں بچپیا کے اللہ رسول ایہہ گل دموکہ زندگی وچ سب توں زیادہ مصیباں، تھمانوں کس دت آئیاں نے ایہہ گل سن کے آپ نے اپنی کٹھنوں جھکا ہٹایا تے حضرت مائیک ایہہ دیکھ کے حیران رہ گیاں کہ ڈم ٹھیک ہون توں بعد وی آپ دی کٹھن نے زخماں دے لٹے جے ہوئے سن ایہہ سب کجھ مائیک دے غم دے دوران ہویا۔

ساڈے وطن پاک و ہند وچ امن دا پرچار کرن والے مہا تہا بھ نے وی ایس دنیا نوں دکھاں تے مصیباں دا گھر آکھیا اے۔ خود قرآن نے وی فرمادتا: ”لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ“

اساں انسان نوں مشکل وچ پیدا کھیا۔ انسان دی زندگی دکھاں تے مصیباں وچ گزر دی اے۔ میں وی جہوں ایس دنیا نوں غور نال دیکھیا تے پتا لگا جی میرے طرح دنیا تے بڑے بڑے ہنریاں نے ”دکھاں دی پختہ“ سرتے چائی ہوئی اے کے جکی حنریاں وچ ایہہ فقر لکھیا سی:

”یار حنیف روزی دے صدمے کھا گئے سوچ وچاراں نوں“

غریب بندے نوں کوئی ہور دکھ ہووے یا نہ ہووے، روزی کمان دے دکھ ضرور اٹھانے پوندے نیں۔ آخر تے میں ڈاکٹر عبدالرزاق، جناب محترم ظفر اقبال و سیر، گورنمنٹ ہائی سکول اڑکانہ و سیراں، ۳۷۲ گ ب، جناب محترم ریاض خلجی، جناب ملک ناصر پٹی (پچی کلاتھ ہاؤس بچیانہ)، جناب ڈاکٹر نصیر احمد نارو، جناب محترم وارث علی وارث، محمد فاروق، ظہور احمد، فرحان منشا تے حمزہ شریف (داتا گنگ بچیانہ) تے جناب ملک شہباز (پی ٹی سی ایل، فیصل آباد) دا بے حد شکر گزار ہاں جنہاں مینوں ایس کتاب دے لکھن تے چھپاون وچ بے حد ہمت تے حوصلہ دتا۔ میں اپنی اہلیہ تے اپنے بچیاں دا وی شکر گزار ہاں جنہاں خود تاں پڑھن لے ایڈی خاص توجہ نہیں دتی، پر مینوں پرسکون ماحول دتا تے لکھن دا موقع فراہم کیتا۔

امید ہے کہ ایہہ کتاب عوام نوں بڑی پسند آوے گی تے ہر دل دی آواز بنے گی۔

ملک محمد حنیف کھوکھر

دعا گو

جیون دا پنچوڑ

جد کوئی سیانہ بندہ گل کرے تے اوہ کجھ چر لئی یاد رہندی اے تے جے اوہنوں دوبارہ توں یاد نہ کیتا جاوے تے ہولی ہولی اوہدا اثر کمدا جاندا اے، پر جے اوہ سے گل نوں کدھرے اولیک لیا جاوے تے ورہیاں بعد وی اوہ تحریر دس جاوے تے سارا منظر سیاق و سباق سمیت کھل جاندا اے، پر کسے گل نوں سنبھال کے رکھن دی شکل اپنی تحریر دے (ایس توں وی وڈی) انتخاب نوں کتابی شکل وچ چھپوانا اے۔ جد کوئی تحریر کتابی شکل داروپ دھار لیندی اے تے اوہ اک سند دا درجہ اختیار کر لیندی اے۔ جھڑی ورہیاں تیکر ای نہیں بلکہ صدیاں تیکر کسے نہ کسے صورت وچ محفوظ رہ سکدی اے تے ایس صورت وچ اوہدا مصنف چاہے اپنی حیاتی دا پنڈا مکاوی لوے پر اوہدی خوب صورت سوچ ہمیش لئی دیتا تے رہندی اے۔ ملک محمد حنیف کھوکھر ساڈے ویسب دے اوس طبقے نال تعلق رکھدے نیں جتھے جیون نوں نیڑے توں ویکھیا ای نہیں محسوس وی کیتا جاندا اے۔ اوہناں دے نال دے نال ڈگریاں دی ایہی وڈی لسٹ اے جے اوہناں دی حیاتی دیاں پرناں کھولن لئی اک دکھری کتاب دی لوڑ پوے گی۔ مختصر ایہہ کہ اوہ 1980 وچ پاکستان ایئر فورس دا حصہ بنے اپنی روزی روٹی دے فکرتوں آزاد ہون دے باوجود انہاں اپنی ڈیوٹی توں بعد ملن والے ویلے نوں ڈچایا نہیں بلکہ اوہناں اپنی تعلیم دا سلسلہ پرائیوٹ طور تے پوری سنجیدگی نال جاری رکھیا۔ اپنی 18 سالہ سروس دے دوران ای اوہناں ایم اے پنجابی، ایم اے اردو، ایم اے سیاسیات تے ہومیو پتھک ڈاکٹری ڈگری دا امتحان پاس کر لیا۔ پھیر ایل ایل بی کیتا تے 2018 وچ ایم فل اردو داپل وی کامیابی نال پار کر لیا۔ اپنا سارا کجھ اوہناں دی شخصیت دے نال ویکھ کے اوہناں دا ایک شعر اوہناں تے صادق اوند اے

ساڈی ریس نہ کرتوں جھلیا اسیں تے کھریاں لائیاں ہویاں
ریٹائرمنٹ توں بعد 2006ء تک جڑانوالہ دے وچ لاء دی پریٹنس وی کردے رہے
پر ڈھڈوں ایڈے مطمئن نہیں سن کیوں جے اپنا کس جتن لئی خورے کتنے جھوٹ سچ گھڑنے
پیندے نیں۔ پھیر اوہناں نوں محکمہ تعلیم وچ وزیر اعلیٰ مانٹریگ ٹیم دا حصہ بنن دا موقع ملیا تے فوری طور تے راضی ہو گئے۔ ہن تیکر ایسے شعبے نال جڑے ہوئے نیں۔

ادب تے پنجابی اوہناں نوں اپنے والد حافظ محمد یوسف صاحب کولوں ورثے وچ ملیا۔ ایس ادبی ماحول نے ای اوہناں دی حساس طبیعت نوں شاعری بنا دتا۔ اوہ غزل، نظم، نعت، حمد، بولی، سی حرفی، پاراں ماہ تے ہور وی صنفاں وچ طبع آزمائی کردے نیں۔ ”دکھان دی پنڈ“ دے نال نال

چھپی ایہ کتاب اوہناں دی حیاتی دے تجریاں دا نچوڑ اے۔ اک حساس انسان ہون کر کے اوہناں نوں معاشرے دا ہر دکھ اپنا چا پدا اے۔ تے ہر اکھا ویلا اپنے تے ہووے یا کسے ہورتے اہنوں وی ڈھڈوں محسوس کر دے نیں اپنے والدولوں اوہناں دین تے محمد مصطفیٰ ﷺ نال محبت دا جھیرا اور شہ ملیا اے اوہ اوہناں دی ہر شعری صنف وچ اگھڑواں دکھالی دیندا اے۔ اک سی حرنی ویکھو۔

ل - لوواں جد نام محمد، وجد ہو جاندا طاری اے

واحد رب رسول محمد، ہر زره اقراری ہے

لا الہ دا راز انوکھا، ہر جا جاری ساری اے

پاک درود حنیف نبی دا، رکھدا روح سرشاری اے

اک نعت دا شعر ویکھو:

میرے بنی دا نوکر بن رب فرمایا وچ قرآن
اوہناں دی ایس کتاب وچ جیون دیاں لوڑاں تھوڑاں توں ہر بندے دی پریشانی دا
عکس، دکھاں دی پنڈ، وچ محفوظ اے۔ اوہناں دی غزل حسن و عشق، ہجر فراق راحل دے نمائندہ
تے ساڈے وسیب دیاں گواچدیاں جا رہیاں رسماں وی اوہناں دا دکھا اے، کچھ نمونے ویکھو۔

حسن پرستی ساڈا شیوا ماریا دم حضوری دا فیدا توں اٹھانہ بچسا ساڈی اس مجبوری دا

روندے روندے سو جانڈے نے ڈھیر غریباں دے کئی بال

بکی بکی گل توں اج کڈھ لینڈے نے لوک بندوقاں

اج دے اک موضوع تے اک شعر ویکھو:

سن نام کرونا وائرس دا لوکی ججریاں وچ سما گئے

علامہ ڈاکٹر محمد اقبال دے اک فارسی قطعے دا پنجابی ترجمہ ویکھو۔

توں شہنشاہ عالماں اندر میں مسکین وچارا حشر دہاڑے سب تقصیراں بخشیں بخشن ہارا

عرض کراں جے ہوگ ضروری باجھ حساب نہ چارا نظر نبی توں اوہلے کر کے کریں پساراسارا

کچھ بولیاں دا مزہ وی لے لو۔

جٹی آکے ڈائیو وچ بہہ گئی، موٹر وے آباد ہو گیا

تینوں نیندراں نے آن ستایا، اسیں آئے گپ شپ نوں

جیویں باجرے دے سٹے نیں نروئے، انج دی جوانی یار دی

واڈھی کرن دا چاء تینوں چڑھیا، دا تری پسند کر لے

ملک محمد حنیف دی لکھتاں نوں پڑھ کے حیاتی دا ایک سوہنا کھ قاری دی اکھاں

موہرے آجاندا اے۔ اوہناں دا اپنے کلام نوں کتابی صورت وچ چھپوانا صرف اوہناں لئی ای نہیں

بلکہ جڑانوالہ دے لکھاری قبیلہ لئی وی بڑے اعزاز دی گل اے۔ سانوں اپنے ایس ویرتے بڑامان اے تے اسیں اوہناں دی ایس کاوش دا کھڑے متھے سواگت کرنے آں۔ دعا اے کہ ایس کتاب دی کامیابی اوہناں لئی ہووے کہ کتاب دے چھپوان داراہ وی کھول دیوے، اوہناں نوں صاحب کتاب بنن دی ڈھیر ودھائی ہووے مینوں تے۔۔۔

جد وی کوئی پنجابی تحریر ملے اپنی ماں دے دودھ وری تاثیر ملے

دعا گو۔۔۔۔۔ ریاض احمد خلیجی (صدر ادبی فورم، جڑانوالہ)

☆☆☆☆☆☆☆☆

ملک حنیف دی شاعری بارے کجھ اکھر

میں ملک محمد حنیف نوں بڑے عرصے توں جانتا ہاں۔ ویسے تے ایہ وکیل وی نے پر ہو میو پیٹھک ڈاکٹری دا مشغل وی رکھدے نے لیکن اصل اوہناں دا شوق تعلیم تے ادب نال اے۔ پنجابی تے اردو ادب نال بڑا ڈونگا لگاؤ تے شعر دی پرکھ وی اوہناں وچ کمال دی اے۔ گل گل تے شعر بولنا تے کئی واری موقع دی مناسبت نال نظم تے غزل لکھنا اوہناں دا کمال اے۔ وکالت چھڈ کے تے وزیر اعلیٰ مانیٹرنگ فورس وچ اون دا سبب اوہناں دی آزاد منش طبیعت دا حصہ اے۔ کتاب ”دکھان دی پنڈ“ اوہناں دی زندگی دا نچوڑ معلوم ہوندا اے تے کتاب نوں پڑھدیاں ہوویاں انج گلد اے جو یوں ہر دکھ میرا پناہیں۔

دکھان دی پنڈ ہوئی تیار کھول کے ویکھیں اس نوں یار

اوہناں نوں پنجاب دیاں رسماں دے گھٹ جاوون دا وی بڑا دکھا اے۔ لکھدے نے

حقے وی نے گھٹ دے جاندے ایڈیاں کج ادا نیاں ہوویاں

ملک حنیف صاحب دی شاعری ساڈے شہر جڑانوالہ دے ادبی حلقے واسطے ہک تحفہ

اے۔ امید اے کہ اوہناں دی کتاب اوہناں دے ناں نال ہی امر ہو جاوے گی۔ ملک صاحب اپنے تہذیبی ورثے دے ایڈے پکے نے کہ اوہناں نے اپنی کتاب داناں ”دکھان دی پنڈ“ وی آپے ہی تجویز کیتا اے۔ آکھدے نیں جیویں پروین شاکر دی کتاب ”خوشبو“ دی ہر غزل وچ خوشبو دا لفظ آندا اے ایویں میری اس کتاب دیاں غزلاں وچ دکھان تے درداں دا ذکر ضرور ہووے گا۔ میری محبت اوہناں نال اتنی ہی پرانی اے جتنا اوہناں دا ادبی ذوق پرانا اے۔ مانیٹرنگ فورس دی ساری ٹیم وچوں زیادہ تعلیم یافتہ نے، تے لکھن پڑھن دا ذوق وی زیادہ رکھدے نیں۔ امید اے کہ اوہناں دی ایہہ کتاب پنجابی زبان دے شوق رکھن والیاں ادیبیاں نوں بڑی پسند آوے گی۔ میں

پی۔ ایچ۔ ڈی (اردو) دا اسکالر ہون دے ناطے اتنی گل ضرور کھولنا چاہنا ہاں کہ اردو زبان دی ماں وی پنجابی زبان اے۔ اردو زبان نے وی پنجابی زبان وچوں جنم لیا اے پر ہن انج معلوم ہندا اے۔
پنجابی لکھنا بولنا گھٹ ہويا گدا پیا اے بے وطن ہوگئی
ان شاء اللہ جس وقت تک حنیف صاحب ورگے پنجابی ادب نال محبت رکھن والے
لوک زندہ نے پنجابی ادب گھٹ دا نہیں بلکہ ودھدا جاوے گا۔

عبدالرزاق چوہان (پی۔ ایچ۔ ڈی اسکالر)

پھلاں دی کیاری

ملک حنیف دے کلام وچ درد، ہجر، فراق تے دکھان دی کٹاری جگہ جگہ نظر اوندی
اے۔ جیویں کہ کتاب داناں ”دکھان دی پنڈ“ رکھیا گیا اے۔ دکھ، درد تے قصبے سارے کلام وچ
کھلے پئے نے۔

تیرے ہجر دیاں میں سرتے کنیاں بھاریاں پنڈاں چائیاں
جدائی دا ذکر وی کئی تھاواں تے بڑے سوہنے انداز نال پیش کیتا گیا اے
ہن محبوب کدی نہیں ملدے پئی جدائی سالوں والی
محبوب دے ملن دی آس امید دے پھل تازے نیں، بڑے حوصلے نال آکھدے نیں۔
آخر بجن مجلسی آ کجھ دیہاڑے ہور وی تگ
حالات حاضرہ دی جھلک وی نظر اوندی اے تے پتا لگدا اے بھی شاعر ماحول تے سیاست توں
بے خبر نہیں۔

نویں پاکستان دا نعرہ ویکھو تیل تے تیل دی دھار
مہنگائی توں عوام بڑی پریشان ایں تے غریب تے مزدور لوک بیچارے مہنگائی دے
بارے ہی سوچاں سوچدے رہندے نیں۔

کیوں مہنگائی دا رونا روئے کوئیے کیوں حکومت نوں
روٹی جے کر پکدی ہوئے سوئی پنچ ست جیاں دی
مولی دھانے تے گنگو گاجراں ایسیاں شیاں نے، جہاں دی پنجاب دے وچ کوئی
تھوڑ نہیں۔ سبزی ترکاری لیڈیاں ہوياں چٹی سفید مولی تے ساوے کچھوچ دھانے دوکاندار اینویں

ہی ہتھ پھڑا دیندے سن تے ہن کی حال اے۔

مولی دھانے منگے ہو گئے زور دیاں مہنگیاں ہویاں
پنجاب دی ثقافت دے جلوے وی نظر اوندے نے۔

پنڈاں اندر نہیں اے رونق، رکھاں اتے شریہاں دی
نسی چائی والی مکھن، نہیں خوشبو اے گھیاں دی
اُچ تاں ہر قسم دے موضوع اہناں دے کلام وچ ملدے نے، پر خاص طور تے درد وچھوڑا تے
تصوف اے۔

ب بندوق چلا غماں دی آپ گیوں کتھ جانی اوئے

نین دکھانٹھے کجے اگ برہوں دی لائی اوئے

ہجر فراق تے وچھوڑے اندر کیوں وقت گزردا اے ایادہ جاندا اے جس دے نال ہتی ہوئے۔

ہجر ساڑ دتا دکھاں مار دتا، بھج وانگ کباب دے ماس ہویا

درداں مشق پکائی وچھوڑیاں دی دل ڈھکیاں وانگ خراس ہویا

ہک ہجر ساڑے دو جانم مارے جھوٹے دیوندے لوک تسلیاں نی

ہک پلک وی یاد نا بھلدی اے پیٹھے دل وچ مار پتھلیاں نی

عشق مصطفیٰ ﷺ دے جلوے وی لاناں مار دے پئے نیں۔

ہن برکتاں درود سلام دیاں میلے دلاں دی سمجھ صفائی ہوئی اے

وضی چہرہ ویل زلفاں رحم دلی وی سنگ بدن ہو گئی

تھوڑا پڑھ درود توں بھانویں بخشے رب ثواب زیادہ

میری دعا اے کہ اللہ ہو روی اوہناں دے جو ہر کھولے تے ہو روی مکھن دی توفیق عطا فرماوے۔

رائے صحبت اللہ

گورنمنٹ ہائی سکول لنڈیا نوالہ

نعت شریف

حمد باری تعالیٰ

بھکھا میں، اس در دا
 جو مالک، ہر ہر دا
 میرے دس نہ، کچھ وی
 جو چاہے، سو کردا
 عاشق نون، آزماوے
 امتحان، صبر دا
 اوہ خالق، اوہ مالک
 اوہ آقا، میں بردا
 میرا ناں، بہانہ
 آپے سب کچھ کردا
 اوہندی رحمت، منگاں
 رحمت ہاتھ، نہ سردا
 دکھاں وچ، میں پھسیا
 نہ حیداء، نہ مردا
 اوہدا شکر تے بندہ
 کر سکدا، نہ کردا
 ہر دکھ درد مصیبت
 اوہو دور، ہے کردا

ہنجو روواں یار دی خاطر
 اس مدنی سرکار دی خاطر
 قاصد بنے رسول پیغمبر
 سوہنے اس دربار دی خاطر
 ظاہر ہویا جگ تے آ کے
 رب سوہنے دل دار دی خاطر
 نور محمد ظاہر ہویا
 اس دنیا گلزار دی خاطر
 روندے رہے وچ غار حرا دے
 اس امت گنہگار دی خاطر
 دشمن دا وی پچھنا کردے
 ٹر گئے گھر بیمار دی خاطر
 یار بلایا عرشاں اُتے
 اپنے خاص پیار دی خاطر
 سجدے وچوں سر نہ چایا
 اس حسین سوار دی خاطر

علامہ اقبال دے ہک فارسی قطعے دا منظوم پنجابی ترجمہ

تو غنی از ہر دو عالم، من فقیر
 روز محشر عذر ہائے ، من پذیر
 گر حسابم را تو، بنی ناگزیر
 از نگاہ مصطفیٰ، پنہاں بگیر

منظوم پنجابی ترجمہ

تو شہنشاہ عالماں اندر، میں مسکین و چارا
 حشر دیہاڑے سب تقصیراں بخشیں، بخشہارا
 عرض کراں جے ہوگ ضروری، ہاتھ حساب نہ چارا
 نظر نبیؐ توں اوہلے کر کے کریں پیارا سارا

پہلا حصہ

غزلاں

مہر آپ جدوں مہربان کردا	رب مشکلاں سب آسان کردا
شاہ رگ دے کولوں وی ہے نیڑے	آپ وچ قرآن فرمان کردا
ہک وار دیدار نصیب ہوندا	جان لکھ کروڑ قربان کردا
میرا ہیں تے بن کے رہویں میرا	ایسے گل اُتے بندہ مان کردا
دکھی دردی نوں لیندا لا سینے	اک وار چا یار احسان کردا
نت پنڈ گناہاں دی کراں کٹھی	نت فضل ہے رب رحمان کردا
تیرے پیار اندر عمر گئی ساری	ہور سوچ کی ایہہ نادان کردا
عشق دسدا اپنا آپ جس دم	عقل سوچ دانائی حیران کردا

دکھاں دی پنڈ چائی جاواں	دکھی سجن بنائی جاواں
دکھ سمیٹاں جگ دے سارے	سکھاں نال وٹائی جاواں
دکھیاں نوں میں سینے لاکے	سکھاں سیر کرائی جاواں
ہر پاسے ای کیرے کر کے	پھلاں باغ لگائی جاواں
جہاں روگ اولے لگے	اوہناں روگ وٹائی جاواں
وٹڈاں خوشیاں تے ودھ جاواں	وٹڈاں دکھ گھٹائی جاواں

پچھوٹیاں دے نال اڑن لگ پئے	شیر پنجریاں دے وچ تڑن لگ پئے
کسے غیر تے کی اعتماد کرنا	سکے بھائی آپس وچ لڑن لگ پئے
کیویں امن دی دھرتی من لینے	بے گناہ جد سولیاں چڑھن لگ پئے
اچے عشق دی ہی ابتدا کیتی	بدنامیاں سرے تے مڑھن لگ پئے
اون لگی بلوغت دی عمر جس دم	وال سراں توں سارے جھڑن لگ پئے
حاکم کھب کے نہیں تحقیق کردے	من گھڑت کہانیاں گھڑن لگ پئے

بک جھٹ میرے کول کھلویا	پھیر پتا نہیں سی کی ہويا
اکھاں پیار دی چغلی کھاون	ہوٹھاں پنج پیار دا ہويا
کر کے وضو تیاری کر لے	ویلا فیر نماز دا ہويا
رل گئے وا درولیاں دے وچ	جہاں بی نفرت دا ہويا
لگدا جھڑک محبوباں دتی	تاں لگدا اے کھویا کھویا
اوہو سار دکھاں دی جانے	جیہڑا ہنجواں نال پرويا

ہوئے سجن بے پرواہ
اپنے جد بیگانے ہوئے
منگے ہوئے نیں ساہ قدیمی
دکھاں درداں عشقے اندر
ادھیں راتیں اٹھ اٹھ رو
ساتھوں ہوندا نہیں نبھاہ
ہُن دس لگیے کھیڑے راہ
اس دا نہیں کوئی ہے وساہ
کتینا میرا حال تباہ
بھر بھر دکھی ٹھنڈے ساہ

پھل کھڑے سوہنے گلزاراں دے
جے یار میرا گھر آجاوے
منہ بولے زخم نہ مٹدے ہن
واہ خوشبو پھل گلاباں دی
اساں پنڈ دکھاں دی چائی اے
ہک جھلک جے دید کرا دیوے
جیہڑے مان حسن دا کردے نیں
جیہڑے سچے عاشق ہوندے نیں
آئے سے ملن ہن یاراں دے
مڑ پرتن سے بہاراں دے
گھل ویندے پھٹ تلواراں دے
واہ سخن نیں سوہنیاں یاراں دے
دکھ ادندے صفاں قطاراں دے
ٹٹ جاون تاپ بیماراں دے
جا وکدے وچ بازاراں دے
چڑھ جانڈے اتے داراں دے

دساں کی حساب، حساب دے وچ
 دکھ لکھیا پیا کتاب دے وچ
 اوسے نور دا مڈھ ظہور ہويا
 جیہڑا چمکدا اے آفتاب دے وچ
 برہوں ہجر دے وچ میں گئی بھنی
 سیخاں ہوندیاں جیویں کباب دے وچ
 ہووے غلطی جے کوئی معاف کرنا
 خط لکھیا گیا شتاب دے وچ
 اکھیں تکدیاں تکدیاں رہ گئیاں
 نشہ کبھڑا سی اوس شراب دے وچ
 جنگاں واسطے پانی دے ہونیاں نے
 پانی سکدا پیا چناب دے وچ
 کسے کامل ولی دی کر محفل
 کی لہنا ایں خانہ خراب دے وچ
 کبھڑے حیف حنیف دے وچ رُجھوں
 ایہو کجھ ہئی عشق دے باب دے وچ

دکھاں نے جد ماری سٹ
 تازے ہوئے جگر دے پھٹ
 کیتے مول عمل نہ چنگے
 خالی رہ گیا میرا مٹ
 جو سٹی تھک منہ دے وچوں
 بننا بن جا نہ اوہ چٹ
 چار دیہاڑے ایہہ زندگانی
 جیہڑی نیکی کھٹنی کھٹ
 جیڑی آکر مستی ہووے
 کڈھدی موت بندے دے وٹ
 اوہو رب دے پیارے بندے
 جیہڑے حق تے جانڈے ڈٹ
 بیچ برائیوں جے وس لگے
 مڈھوں اس دا بوٹا پٹ
 عشق ساہنوں بنھ بنھ لے جاندا
 سوہنے کہندے کچھے ہٹ
 کدی وی عاشق بن نہیں سکدا
 جو نہیں چڑھیا عشق دے بھٹ

جیہدی یاد توں جان لکائی ہوئی اے
 اوہو یاد ہر ویلے ای آئی ہوئی اے
 دکھ گل دے سارے ول ساڈے
 پنڈ دکھاں دی مہرے ای چائی ہوئی اے
 دکھ درد دا نہیں احساس کردے
 یاری بے درداں نال لائی ہوئی اے
 جان چندڑی روح تے دوس کوئی نہیں
 ہر شے ای اتھے پرائی ہوئی اے
 تیری یاد وچ وقت جو گزر جاوے
 اٹھے پہر دی ایہو کمائی ہوئی اے
 چور چوہدری جگ نوں مت دیندے
 عقل مند دی جگ ہنسائی ہوئی اے
 موڑ پرت مہار ہن دل ساڈے
 سنیا سے بہار وی آئی ہوئی اے

دیکھو کیڈا ہے یار کمال کردا
 آپے وچھڑدا، آپ ملال کردا
 گیوں گیسو دراز نیں موہڈیاں تے
 کوئی جا کے اوہنوں سوال کردا
 اینویں پھر دا جنگلاں وچ کمال
 پہلے اندروں پرت کے بھال کردا
 اینویں دوس ہے بندیاں ماڑیاں تے
 چاہندا جو سو جاہ و جلال کردا
 پہلے سچ تے جھوٹ نتار لیندا
 جو چاہندا سو ساڈے نال کردا
 جے کر اپنے مار نہ سٹ جاندا
 غیر کردا، کی اوہدی مجال کردا
 جند جان تے مال سب وار دیندا
 اک وار جو خط ارسال کردا
 منہ دیکھدا رتا شریک دا جے
 نال چاٹاں دے اپنا لال کردا

جہاں باغاں نوں چھڈ گئے مالی
 شاخاں نیں گرمائیاں ہویاں
 قول نبھاون توں نہیں ہٹ دے
 قسماں جہاں چائیاں ہویاں
 بندے رناں پچھے لگ گئے
 بھائیوں وچ جدائیاں ہویاں
 بھکھ تے دکھ نہیں چھپ دے ہرگز
 زردیاں منہ تے چھائیاں ہویاں
 جتھے حسن تے جو بن ہووے
 اوتھے بے وفائیاں ہویاں
 مولی دھانے مہنگے ہو گئے
 زور دیاں مہنگائیاں ہویاں
 حقے وی نیں گھٹ دے جانڈے
 ایساں کج ادائیاں ہویاں

جد دیاں یار جدائیاں ہوئیاں
 اکھیں جھڑیاں لائیاں ہوئیاں
 اوسے نوں خصمانے سارے
 اوسے نوں وڈیائیاں ہوئیاں
 مل مل صابن جشہ دھوتا
 اندروں نہیں صفائیاں ہوئیاں
 وچ شریکیاں عمراں لنگھی
 اج تک نہیں رسائیاں ہوئیاں
 ساڈی ریس نہ کر توں جھلیا
 اساں تے کھریاں لائیاں ہوئیاں
 اسیں دکھاں دے عادی ہوئے
 پنڈاں سر تے چائیاں ہوئیاں
 عزتاں دا مڑ رب ای راکھا
 جدوں وچولیاں دائیاں ہوئیاں
 اج دا بندا پیار دا بھکھا
 بھانویں لکھ کمائیاں ہوئیاں
 ہن حنیف نوں کجھ نہ آکھو
 غزلاں ایس نے گائیاں ہوئیاں

جیہڑا چوٹ عشق دی کھا گیا
 اوہو پنڈ دکھاں دی چا گیا
 جیہڑا توبہ کر پچھتا گیا
 اوہ سوہنے رب نوں بھا گیا
 جس درشن کیتا یاراں دا
 اوہ سارے لطف اٹھا گیا
 اس رب نوں وی پہچان لیا
 جیہڑا اپنے آپ نوں پا گیا
 تیرا دیکھ کے نظر چرا لینا
 میرا جگر کلیجہ کھا گیا
 جیہڑا پنڈ دکھاں دی پڑھ لیدیا
 دکھیاں وچ نام لکھا گیا
 تیرا نام حنیف دا لے لینا
 میری جندڑی نوں تڑفا گیا

دلبر تے رکھ آس زیادہ
 دیکھنی چے گی یاس زیادہ
 کملا کردا گلاں فر فر
 ”دانا کرے قیاس زیادہ“
 وچ لڑائیاں فائدے نالوں
 ہوندی ستیا ناس زیادہ
 مایوسی چھڈ رحمت رب تے
 رکھے بندہ آس زیادہ
 عاشق تے دید تری دے
 ودھ گئی ڈھیر پیاس زیادہ
 ڈردے لوک برانکر کولوں
 شہدا سمجھن ماس زیادہ
 صحبت بریاں لوکاں والی
 مینوں نہیں ہے راس زیادہ

ساتھوں کی انہونی ہو گئی
 سجاں کنڈ دکھاؤنی ہو گئی
 اگے تاں سی رج کے سوندے
 نیندر ہن پرؤہنی ہو گئی
 عشق نون نہ سوکھلا جانو
 پنڈ دکھاں دی چاؤنی ہو گئی
 دکھاں باجوں سکھ نہیں ملدے
 شرط ایہو آزماؤنی ہو گئی
 منگن بھیک حسن دا دن نون
 راتیں دھونی لاؤنی ہو گئی
 بکے پاسے سیک جگر نون
 روٹی ہن پرتاؤنی ہو گئی
 پتہ حنیف نون مل کے لگا
 دکھاں دی ایہہ چھاؤنی ہو گئی

کر دے رہو نت کسب کمال
 کھاؤ مت پرایا مال
 امت دے رکھوالے بن کے
 آئے آپ سخی لچپال
 بے فیضے یاراں نے رل کے
 کیتا سانوں آن کنگال
 منہ شریک دا رتا ہووے
 اپنا کریے چاٹاں نال
 چادر وکھ کے پیر پھیلائے
 رکھے اپنا آپ سنبھال
 روشن چن ستارے بھانویں
 گھر دا رکھے دیوا بال
 جیہڑا ہتھاں نال کماؤ
 اوہو سمجھو رزق حلال
 اپنی کہن سیانے بھلیا
 ”کوا چلیا ہنس دی چال“
 لوکی پہنچے چن دے اتے
 توں حنیف نہ بدلیں حال

بھانویں خواب اندر اوہ آگئے
 ہک وار تاں من پرچا گئے
 پا سرمہ نین نشیلیاں وچ
 نیناں دے تیر چلا گئے
 توں لھناں ایں پھل بہاراں دے
 ساڈے اگلے وی گرما گئے
 اساں رو رو حال شانداں رہے
 اوہ چپ دے جندریں لا گئے
 ساڈے کولوں آ کے ٹر گئے
 تارے چٹے دینہہ دکھا گئے
 سُن ناں کرونا وائرس دا
 لوکی ججریاں وچ سما گئے

کوئی تکدیاں ہی وٹ کھاندی رہی
 کوئی چندڑی گھول گھماندی رہی
 کوئی یوسف وچھڑیا، ہجر اندر
 کتے اکھ یعقوب دی جاندی رہی
 کوئی عشق دے قول نبھاون نوں
 ٹھل کچے گھڑے تے جاندی رہی
 ایہو زلف ہے کالی ازلاں توں
 دل عاشقاں دا تڑفاندی رہی
 جھبڑا رب سچے دا حجرا سی
 اوتھے حرص مکان بناندی رہی
 کیڑی نیک سی روح گناہواں تے
 پل پل تے جو پچھتاندی رہی
 سکھ پاسے پاسے رہے پھر دے
 جند دکھاں وچ کڑماندی رہی

ساری راتیں کراں وچار
 دکھاں درداں نال وبار
 دکھاں دی پنڈ چائی پھردا
 بھارا ہويا سرے تے بھار
 کدی خزاں اُداسی ناہیں
 حسن ترے دی عجب بہار
 ہونٹ تیرے نیں لال گلابی
 اکھاں تیریاں مست خمار
 دکھاں درداں ہجران گٹھا
 برہوں تیرے نیں سٹیا مار
 کدی حنیف توں پچھیں جا کے
 کہیڑی کیتی درداں کار

دکھاں دی سر چائی پنڈ
 درداں سانوں دتا بھنڈ
 جھیڑا یار ملاوے گا
 اس دے منہ وچ گھیوتے کھنڈ
 جدوں وچھنا یار میرا
 ٹٹے مان گمان گھمنڈ
 جھیڑے سجن سچے ہن
 اوہ نہیں لگن دیندے کنڈ
 وقت وہاندا جاندا اے
 کر لے یار ویلے دی ونڈ
 انڈیا (۱) جدوں ہلایا آ
 اوہدے منہ تے ٹھسکی چنڈ

نہ کر سانوں تنگ او ماہی
 چل اساڈے سنگ او ماہی
 تیرے پیار تے جان وکائی
 سڑ گئے وانگ پتنگ او ماہی
 دل ساڈا پیا دھک دھک ڈولے
 چھنکے جس دم ونگ او ماہی
 کوئی عاشق، کوئی نفرت کردا
 قدرت دے نیں رنگ او ماہی
 وچوں ٹھگ تے اتوں بھولا
 ویکھو وکھرے رنگ او ماہی
 ماہی دے چار چوہیرے
 رچیا ہر ہر انگ او ماہی
 پیا رقیب تیا ریاں کر دا
 رنگ دے وچ پا بھنگ او ماہی

نہ کوئی یار تے نہ کوئی یاری
 ایہو پنڈ دکھاں دی بھاری
 شرم حیا عورت دا زیور
 سب توں چنگی پردہ داری
 سکھاں دے سب ساتھی ہوندے
 مہکے پھلاں نال کیاری
 دکھیاں دا کوئی ساتھ نہیں دیندا
 نہ کر اینویں گریہ زاری
 ہجر فراق جدائی اندر
 دکھیاں ساری عمر گزاری
 عشق دے اندر وس نہیں چلدا
 تیغ ہجر دی سب توں کاری
 لکھ کروڑ درود نبیؐ تے
 ہر پل ہر دم شکر گزاری
 بھانویں حنیف غماں وچ رُجھا
 کدی نہ تیری یاد وساری

کیا رت ساون دی آئی
 اساں آس ملن دی لائی
 سانوں بھکھاں ایہہ سکھایا
 نہ رکھیے آس پرانی
 اوہ دکھی ڈھیر ہجر وچ
 جھاں پنڈ عشق دی چائی
 نہیں چنگا لٹا روسا
 کر لیے یار رسائی
 نہیں کوئی غریب دا ساتھی
 چھڈ جاندے سکے بھائی
 گیا سارا چھڈ زمانہ
 جدوں بچناں کنڈ وکھائی
 کوئی کرے تعریف عشق دی
 درداں دی اوکھی کھائی

رکھے سجناں نال رسائی
 چنگی ہوندی نہیں لڑائی
 ساڈے نال ناں دکھیں ہوویں
 اساں تاں پنڈ دکھاں دی چائی
 پھر سجن نوں گھر بلاویں
 پہلے دل دی کر صفائی
 لوکاں دے نال ہسے کھیڈے
 سانوں ڈٹھا نظر چرائی
 عشق دی منزل اوکھی گھائی
 جس وی پائی مر کے پائی
 رکھنا بھید مرد دا جوہر
 موہوں نکلی گل پرائی
 پتر اپنا سوہنا لگے
 چنگی لگے رن پرائی
 پھلاں وانگوں جیوڑا ہویا
 دل وچ یاد سجن دی آئی

جیہڑا وکھ کے لہراں ہار گیا
 کدی اوہ ناں بیڑا پار گیا
 جیہڑا حسن دا مان کریندا سی
 اوہ یوسف مصر بازار گیا
 جیہڑا وڑیا عشق دے میلے نوں
 اوہ عقل دی بازی ہار گیا
 اوہ دوہتا پاک نبیؐ دا اے
 بن جنت دا سردار گیا
 اوہ بندہ جانو چنگا اے
 جیہڑا سوہنا وقت گزار گیا
 اوہنوں ساری دنیا یاد رہی
 ہک مینوں منوں وسار گیا
 اوہ خالص بندہ مولا دا
 جیہڑا خالص لے کردار گیا

پنڈاں اندر نہیں اے رونق رکھاں اتے شریہاں دی
 چاٹی لسی مکھن والی تے خوشبو نہیں گھیاں دی
 صوفے میزاں بیڈ ڈبل پئے گھر گھر نظریں اوندے نیں
 نہیں کوئی منجی سوتر والی پیری والی ہیاں دی
 کیوں مہنگائی دا رونا رویئے کوسپے کیوں حکومت نوں
 روٹی جے کر پکدی ہووے سڑھی پنچ ست جیاں دی
 پتراں باجھوں جی نیں بجھدا نہیں کلیجہ ٹھردا اے
 بھانویں فوج بنی پئی ہووے بھانجیاں تے بھتیاں دی
 جس جہیز دی خاطر پیو دا لک دوہرا ہو جاندا اے
 اوہ جہیز پھر ہٹ کے آوے قسمت دیکھو دھیاں دی
 پجیاں دی تربیت اندر رخنہ کوئی نہ رکھیے جی
 اوہ عمارت کدی نہ ڈگے جیہڑی ڈونگیاں نیہاں دی
 فیصل آباد زراعت اندر اگے ودھیا جاندا اے
 استھے پئی آزمائش ہوندی نویاں نویاں بیاں دی
 ہن تاں آکے مل جا سچاں نہ ترسا اس جندڑی نوں
 وکیہ بہار پھلاں دی آئی نالے چھم چھم میہاں دی
 گھوگھی طوطا نظر نہ آوے چڑیاں وی گھٹ گیاں نے
 انڈے نہیں ٹیہر دیندی نہ اوہ کوک پیپہاں دی

نوکر جدوں تیک رہیا ہاں
 تیرے ہو نزدیک رہیا ہاں
 عمر نہیں اینویں ضائع کیتی
 تیری وچ اڈیک رہیا ہاں
 کرچی کرچی ہوئی روح نوں
 درداں نال دھریک رہیا ہاں
 او سے در دا خادم ہاں میں
 اوتھوں منگ دا بھیک رہیا ہاں
 جس رستے تے مجنوں ٹریا
 اوہو لہدا، لیک رہیا ہاں
 غیراں نوں میں دُکھ دتے نیں
 تیرے نال تے ٹھیک رہیا ہاں

روگ ہجر دا دل نوں لا سٹیا
 سانوں عشق نے مار مکا سٹیا
 نہ خواہاں تک انہاں سفدیاں نیں
 یوسف وچ کھوہ دے پا سٹیا
 ہوئے عشق دے وچ فقیر راجے
 جامہ حلیہ سب بدلا سٹیا
 سائنس نہیں کوئی عشق دا حل کر دی
 سائنس داناں مغز کھپا سٹیا
 جدوں عشق زلیخا دے کھچ کیتی
 یوسف مصر دے وچ لیا سٹیا
 مہینوال تجارتاں چھڈ بیٹھے
 پاسہ عشق نے سب پرتا سٹیا

کر کجھ اپنا آپ گمان
 پہلے اپنی ذات پچھان
 توں ایں خالق دا شہکار
 تیری سب توں اچی شان
 تینوں عشق نے طاقت بخشی
 توں بنیا حضرت انسان
 تیرے اندر یار دا ڈیرہ
 تیرے اندر کل جہان
 تیری خاطر خلق اپائی
 تیری خاطر جگ جہان
 میرے نبیؐ دا نوکر بن
 رب فرمایا وچ قرآن
 تیرا رب شہ رگ توں نیڑے
 تینوں دور کیتا شیطان

جینوں ہاہ نہیں بھرنی اوندی
 نہیں محبت کرنی اوندی
 حسن اوہدے دا رعب اولاً
 مینوں گل نہیں کرنی اوندی
 ناانصافی جتھے ہووے
 مینوں تے نہیں جرنی اوندی
 کنڈیاں نال پھلاں دا پہلو
 اینویں نہیں باس نکھرنی اوندی
 اوہی عشق دی بازی جتے
 جنھوں بازی ہرنی اوندی
 چمکن بن بن چن تے تارے
 جھاں روشنی کرنی اوندی
 سن کے سخن حقیقت دا یارو
 حاسداں نوں پئی مرنی اوندی

مستی رنداں دی دون سوائی ہوئی اے
 پھل کھرن دی رت ہن آئی ہوئی اے
 جیہڑی گل دا نہیں وجود ہے سی
 او سے گل توں ڈھیر لڑائی ہوئی اے
 اوکھے وقت نہیں کوئی وی کم اوندا
 کئی وار ایہہ گل آزمائی ہوئی اے
 تیرے ہوکے رہے ہاں عمر ساری
 ساتھوں دس کی بے وفائی ہوئی اے
 اوہو قسمت ساڈی ہے نال ساڈے
 روٹی جیہڑی چنگیر وچہ آئی ہوئی اے
 حب پاک رسول دے کلمے دی
 جھگی شہر مدینے وچ پائی ہوئی اے
 ہن برکتاں درود و سلام دیاں
 میلے دلاں دی سمجھ صفائی ہوئی اے
 آپ سکھاں دے نال آرام کر دے
 پنڈ دکھاں دی سانوں چوائی ہوئی اے

تیری چاہت کر دیاں کر دیاں
 آگیا پچھلا پھر وے چناں
 ناں توں نظر کرم دی کیتی
 ناں توں کیتی مہر وے چناں
 تینوں چھڈ جے ہور بناواں
 کھاواں لے کے زہر وے چناں
 ہن جے اتھے آ ای گیا ایں
 دوگھڑیاں تے ٹھہر وے چناں
 اکھاں تیریاں وانگ غزالاں
 زلفاں رب دا قہر وے چناں
 یاداں تیریاں او بے دردا
 آون صبح دوپہر وے چناں
 عاشق روندے رت دے ہنجوں
 تک ہنجواں دے بحر وے چناں

ناں پچھیا غریب دا حال اے
 واہ تیڈی یار کمال اے
 پئی تکی دی دنیا ول ول
 تیڈی موراں ورگی چال اے
 گئی رائیگاں عمر نمانی
 نہیں ہويا یار وصال اے
 تیڈے پیار دی سک وچ سینے
 ہن ہويا حنیف نڈھال اے
 جیہڑا روزی دیندا ہر کوں
 اوہ رب ذوالجلال اے
 رہواں ہجر اندر ہر ویلے
 ہويا بچنا یار محال اے
 سڑی اندروں ہجر نکھٹی
 چہرہ رہ گیا باہروں لال اے

پھیرا پاویں جے ہک چاواں دا
 مل پے جائے میریاں ہاواں دا
 لوکاں پردے اچے کر لئے نیں
 ہن دا نہیں لگدا کاواں دا
 ہووے پتر ادب تھیں جے نیواں
 ٹھر جاندا کالجہ ماواں دا
 جیہڑی پاوے تے لٹکاوے وی
 مزا اوندا فیر اداواں دا
 فر سوئڈی حملہ کر دیندی
 پھل کھڑدا جدوں کپاہواں دا
 کر ذکر اس سوہنے اللہ دا
 جیہڑا مالک ساریاں تھاواں دا

کرے جدوں فقر دیاں گلاں
 ہوندیاں نیں اوس گھر دیاں گلاں
 پیر فرید تے سچل باہو
 بلھے گنج شکر دیاں دیاں گلاں
 عشتے باجوں نہیں جی سگدے
 ایہو اہل نظر دیاں گلاں
 جیہڑی صفت نبی دی ہووے
 اوہ نبی دے گھر دیاں گلاں
 مینوں یار چھڈاندا ہیں توں
 چھڈ دے پالے ٹھر دیاں گلاں
 گلاں ہاں نت کردے رہندے
 کرے علم ہنر دیاں گلاں
 ہر ہر دے دوج ہر ہر وسدا
 ہر ہر کردا ہر دیاں گلاں

ہک واری تاں پھیرا پا
 آ دکھیاں دے درد وندا
 تیرے آون والی گل تے
 چڑھ جاندے نیں مینوں چا
 سوہنے رب نے ایہہ فرمایا
 اینویں نہ دنیا نوں ستا
 بچ گناہواں کولوں ہر دم
 تینوں دیکھے پیا خدا
 ہر قدم تے کیرے کر کے
 باغ باغچے لیا بنا
 ایہہ ظاہر ہے دنیا داری
 ایہہ ہے سارا رکھ رکھا
 میرا سوہنا پاک محمدؐ
 سوہنی جس دی ہر ادا

کر کے قول قرار دے بھیج جانا
 چنگا نہیں ہوندا لا کے بھیج جانا
 ہک وار تاں یار ملا ربا
 اساں ویکھدیاں سار ای رنج جانا
 پردہ رکھے کسے دا رب آکھے
 کم مرد دا اے پردہ کج جانا
 دکھی دل نوں جھان نے جت لیا
 کر سمجھ لے اوہناں نیں جج جانا
 کم شہر دے وچ نہیں کوئی اے پر
 گلی سجاں دی کسے بھیج جانا
 اوکھے ویلے جو یار نہ کم آوے
 چنگا ہوندا اے اوس توں بھیج جانا

جو کر گناہ پچھتا گیا
 چنگا ہے بھلا گھر آ گیا
 جس پائی حقیقت دنیا دی
 دنیا توں چت اوہ چا گیا
 پا باہیں غیر دی کچھاں وچ
 تارے چٹے دیہنہ دکھا گیا
 اوہدا اصل ٹھکانا ایہو اے
 دل مومن وچ سما گیا
 جدوں ملنا نہیں سی بے دردا
 کیوں جھوٹا لارا لا گیا
 ایہہ ہجر فراق جدائیاں دا
 میرا جگر کلیجہ کھا گیا
 کیتی جس مدد مظلوماں دی
 اوہ حج دا مرتبہ پا گیا

دل وطنوں موڑ مہاراں
 مڑ آیا سماں بہاراں
 کھڑے پھل نیں رنگ برنگے
 پنچھی کر دے کوک پکاراں
 طوطے، کونجاں، گھوگیاں، گیاں
 ہن نظر نہیں اوندیاں ڈاراں
 اج نئی نئی گل توں
 بندے چھک لیندے تلواراں
 ہک پیار نہیں تیرا بھلدا
 سانوں ہور نیں دکھ ہزاراں
 پڑھ لکھ درود نبیؐ تے
 رب بخشے اوگنہاراں

نکی جہی ہک گل ہے یارو
عشق رونا ہر پل ہے یارو

حسن دی نگری دے وچہ عاشق
بیٹھا مار پتھل ہے یارو

چوٹ عشق دی جد آگلی
رون دا آیا ول ہے یارو

ہکو یار سجن دا ملنا
اس مسئلے دا حل ہے یارو

یاد اوہدی پل پل انگاری
بھائیڑ جاندا بل ہے یارو

کالی زلف تے اکھ مستانی
بدن سارا مخمل ہے یارو

میں تے اس نوں چھڈنا ناہیں
میرا قول اٹل ہے یارو

دکھاں درداں ہاڑیاں والا
کہو حل وصل ہے یارو

کوئی منصور سولی تے چڑھیا
سبب لہاندا کھل ہے یارو

سوہنی وچ چنابے ڈبی
سی مارو تھل ہے یارو

جو کچھ کرنا ای اچو کر لے
ڈھٹی کس نے کل ہے یارو

دنیا وچ ساتھی دنیا دار دے رہے
رنگ بھرے نیں رنگ پیار دے رہے

اٹاں ریت دیاں اسیں رہے تھپدے
محل خیالاں دے نت اسار دے رہے

بھانویں لکھ مصیبتاں سرے آئیاں
نام یار دا سدا چتار دے رہے

ساڈے نام توں شہر وچ بنے فاتح
تسیں جتدے رہے اسیں ہار دے رہے

تساں حاکماں نظر منظور ہوئے
اساں چپ رہے تساں مار دے رہے

تسین ہور کسے دے رہے سگتی
نال ہور دے عمر گزار دے رہے

سانوں غماں نیں آ برباد کیتا
تسین خوشی تھیں پیر پیر دے رہے

ہک وار ڈٹھا اوس شوخ تائیں
کئی مدتاں نشے خمار دے رہے

اساں ترس گئے ہک دیدار خاطر
تساں زلف نوں نت سنوار دے رہے

لے، لیا، زلیخا نے جھٹ یوسف
خریدار تاں کئی بازار دے رہے

اساں اندروں قیس ہو گئے لیلیٰ
بھانویں روپ اتوں دنیا دار دے رہے

روٹی سمجھ چنگیر والی چن ہو گئی
تھکڑی سو جو نال بدن ہو گئی

لگا عشق میں رن پرنا آندی
اگوں بالاں دی ادھی درجن ہو گئی

پردہ مکھ توں الٹیا جس ویلے
جھلک چودھویں دا ہک چن ہو گئی

یونیورسٹی دی کڑی پرنا آندی
مکلاوا آندیاں سار ان بن ہو گئی

ترلے کرنا ایں کیوں وڈیریاں دے
ایڈی وڈی کھیردی تینوں بھن ہو گئی

روندا آیا ایں تے روندنا ٹر جاسیں
دنیا کتھوں ایہہ تیری سجن ہو گئی

بیوی لڑدی رہندی سی نال میرے
دتا خرچہ تے اوہ مکھن ہو گئی

پایا سوہنیاں نے صرف اک پھیرا
روقت ویکھ وچ کیویں چن ہو گئی

دنیا مال نہ دولت کم کسے
دولت عمل دی نال کنن ہو گئی

واضحیٰ چہرہ وایل زلفاں
رحم دلی وی سنگ بدن ہو گئی

پنجابی لکھنا بولنا گھٹ ہو یا
لگ دا پیا اے بے وطن ہو گئی

بچہ اپنا ہی سوہنا لگ دا اے
لگے سوئی پرانی جو رن ہو گئی

تناں ھیماں توں اصل وچ ھین جھکڑے
زر، زمین تے تیسری زن ہو گئی

کیوں دتا ای سیاپا پا
 عشق دا کم ای صبر آزما
 سن کے آمد یار سجن دی
 مینوں چڑھ جانڈے نے چا
 جیہڑا کاں بنیرے بیٹھا
 کٹ کے چوری اوہنوں پا
 جوڑ کے رکھن دا کی فائدہ
 پیسا ہے تاں تن تے لا
 دکھاں درداں دا نہیں کوئی
 اپنی پنڈ ہن آپے چا
 پتھر موم کدی نہیں ہوندے
 اینویں نہ توں زور آزما

ہوئے جد دے یار بیگانے
بنے دشمن کل زمانے

اساں ترس گئے یار ملن نوں
تیری کیوں نہیں ڈھکدی خانے

کتے پھلاں اتے تتلی
کتے شمع تے پروانے

عشق کیتا زور زلیخا
وڈ دتے مال خزانے

گئے تارے منہ لکا کے
چن چڑھیا جد آسمانے

سنگ جس دی عمراں گزری
ابجے غیر ہیں اس دے بھانے

کرو رحمت یا محمدؐ
تیرے امتی سب دیوانے

بھانویں ہائی زلیخا جھوٹی
گئے یوسف بندی خانے

کیوں نیوں اجیہا لایا
مینوں دنیا دیندی طعنے

کئی بے گناہ وچ جیلاں
کئی بے گناہ وچ تھانے

اوبدی پلکاں وانگر سوئیاں
جیویں چڑھیا تیر کمانے

اوہ بے پرواہ کہاوے
جیہڑا مالک کل جہانے

لگدا اے سکھ پر پڑے ہو گئے
 دکھ ہن چار چوہیرے ہو گئے
 نہیں پرندے لہندے گھر وچ
 اُچے ڈھیر بنیرے ہو گئے
 بھج کلچہ زخمی ہو یا
 سیکھاں اتے بیرے ہو گئے
 وچ درگاہ دے رتے پاندے
 عاجز ڈھیر نویرے ہو گئے
 جتھے حسن بہاراں آئیاں
 اوتھے عشق دے ڈیرے ہو گئے
 جھماں وفا نہ میں نال کیتی
 سکے کیویں اوہ تیرے ہو گئے

غم دی رات ہجر دی لمی
 اتوں گھپ ہنیرے ہو گئے
 کیویں ختم غلامی متاں
 جدوں غلام پتھیرے ہو گئے
 رُکھ تاں سارے کٹ دتے نیں
 پکھواں کتھ بسیرے ہو گئے
 سبحان رات غماں دی گھلی
 قسمت نال سویرے ہو گئے
 میں باغی ہاں اس مسکن دا
 منصف جتھ وڈیرے ہو گئے
 واہی ہجر دی برہوں فصلاں
 اتوں غم دے کیرے ہو گئے
 دکھاں دی پنڈ چاون والے
 ساتھی کئی ہن میرے ہو گئے

دیکھو اس دی ٹور
 کیڑا ہے منہ زور
 بندہ سب تے حاوی
 بھانویں ہے کمزور
 سب دا مالک اللہ
 ہتھ اوہدے وچ ڈور
 عشق اساڈا جیوں کر
 چن دے مگر چکور
 عشق جلاویں اگیں
 چیدے پے گیا کھور
 دشمن آپے بندا
 ویری نہیں کوئی ہور
 پیار رچایا ہڈیں
 اندر ہر اک پور
 ہنجوں حنیف نوں یارو
 اندروں دتا کھور

جدوں جاگ دے بخت نے عاشقاں دے
تداں حسن دی پئی خیرات ہندی

جیہڑی گل صلاح دے نال کریے
اوسے گل دے وچ برکات ہوندى

جیویں درد وچھوڑا حیران کردا
ایڈی وڈی نہیں کوئی سوغات ہوندى

جا کے پچھ لے چریں وچھنیاں توں
کیویں غم دی کالڑی رات ہوندى

جدوں یاد ہر ویلے ہی آوندی اے
پئی وچ خواہاں ملاقات ہوندى

ہار جیت دا عشق قانون وکھرا
بازی ہر کے وی نہیں مات ہوندی

اکھیں رنیاں انج نہیں ہجر اندر
جیویں ساون وچ برسات ہوندی

پڑھے رہے درود سلام ہر دم
شافع باجھ نہ مول نجات ہوندی

لکھ دے حشر تائیں واردات غم دی
ہتھیں دکھاں دی قلم دوات ہوندی

ہوندی وصل بہار خدا کر کے
بھانویں دن ہوندا بھانویں رات ہوندی

جے توں آویں میرے کول
 دساں دل دے دکھڑے پھول
 چھڈ گیوں مینوں یاری لا کے
 مینوں کردے لوگ مخول
 ہک واری جے ہس کے بولیں
 چندڑی دیواں گھول مگھول
 قدر وفا دی کجھ نہیں کیتی
 مٹی دتے موتی رول
 اوڑک اوں نوں کٹنا پوسی
 جس دے گل وچ پے گیا ڈھول
 دکھی دی گل دکھی سن دا
 دکھیاں اگے دل پھول
 جھوٹ نوں پھیتی پھیتی کردا
 سچی گل دا کہو بول
 موت نوں یاد کراں ہر ویلے
 چندڑی رہندی ڈانواں ڈول

یار	میرا	منہ	زور
دتا	مینوں		کھور
زلف	سیاہ	جئی	ناگن
موراں	ورگی		ٹور
گئی	جوانی		لئی
لے	گئے	کئی	چور
جھوریاں	ماریا	آ	
دکھ	نہیں	کوئی	ہور
سولی	عاشق	لئی	
نین	سیاہ		بلور
کھورے	ہڈی	مکھ	
نکی	جئی	پک	جھور
ڈنگے		پک	محبت
گل	نہیں	کوئی	ہور

دل کھول کے اگے رکھ
 جانے بھانویں یار نہ لکھ
 جے عشق انگاری ہووے
 اوہ جاندی اک دن بھکھ
 ”العشق نار“ آیا
 ہن مزہ ہجر دا چکھ
 جد حسن انوکھا ہووے
 دل ایویں جاندا بھکھ
 وچ پانی سوٹا ماریے
 اوہ کدی نہ ہوندا دکھ
 جیہڑے پیسن عاشق سچے
 اوہو ہو گئے ساتھوں دکھ
 نت جادو پئی جگاوے
 تیری ہیریاں ورگی اکھ

تازے زخم جگر دے ہو گئے تازے پھٹ جدائیاں دے
 ڈھیر چراں دے وچھڑے سجن کر گئے حال سودائیاں دے
 خوش اخلاقی نال اے سجدا سوہنا مکھڑا بندیاں دا
 رب نون چنگے لگ دے جیہڑے بندے خوش ادائیاں دے
 ہر ویلے کنجوسی کرنا بھلیاں دا ایہہ شیوہ نہیں
 جھرک جھرک کے ٹر جان دے نیں گئے جیہڑے قصائیاں دے
 قدر دانان نون قدر ہوندی اے قدراں والیاں ہتھاں دی
 بے قدرے کجھ جان نہیں سکدے، قدر کیہ یاریاں لائیاں دی
 کر کوئی کھچھل دکھیاں سندی دے سہارا ڈگیاں نون
 ایہو حج کعبہ دا ایہو کم نیں پاک خدائیاں دے
 جتھے حسن دی نگری ہووے او تھے عشق دے ڈیرے نیں
 رکھو پیار محبت لوکو فائدے کی لڑائیاں دے
 جتھے ذکر محمد ہووے رحمت ڈیرے لاندی اے
 اوہدے سر تے بخشے جاون اوگنہار خدائیاں دے
 اگے مان حسن دا ہے سی اتوں دولت آئی اے
 ہن تاں نخرے حدوں گزرے تیریاں کج ادائیاں دے

گھر اسرے جدوں مکاناں دے نال
 بندے جھگڑے تدوں انساناں دے نال
 دور دور آبادیاں جدوں ہین
 ہوندا ہے سی پیار احساناں دے نال
 یاد رکھدا زمانہ بہادراں نوں
 نکر لیندے نیں جیہڑے چٹاناں دے نال
 غیرت عزت دی موت اوہ پا جاندے
 کھیڈ جاندے جو اپنیاں جاناں دے نال
 وسیلے نال ہی رب دی بھال ہوندی
 کھوجی کڈھ دے گھرے نشاناں دے نال
 اسیں دھرتی اُتے مسیں پیر دھردے
 یار اڈ دا پیا اسماناں دے نال
 پہلے عشق دے سکھیے گر سارے
 وار کرے پھیر کماناں دے نال

نہیں اے سجن میرے پاس
 ڈاڈا ہويا جی اداس
 ساڈا سجن بے پروا
 دکھیاں دا نہیں کوئی احساس
 دکھاں درداں توں نہیں ڈردے
 آیا غم جھان نوں راس
 اندر ہڈیاں دے دھوں دکھیا
 اتوں رہ گیا خالی ماس
 اوتھے بہہ کے حقہ پیواں
 جتھے چلے تیرا خراس
 لے جا پیار حیاتی میری
 تیرا وعدہ میرا پاس

اندر کنڈے باہر پھل
 تیرے پول گئے نیں کھل
 ساڈا وطن ٹھکانہ نہیں
 توں نہ ساڈے پچھے رُل
 سچ کڑا کے کڈھ دا جد
 جنڈرے جانڈے سارے کھل
 وٹ عاشق دے کڈھن پئے
 پتلے لک دے نال کرؤل
 مان حسن دا کرنا کیہ
 پونا ایں جد ائی مل
 نت بناویں یار نویں
 تینوں گئے پرانے بھل
 تیریاں اندر یاداں جو
 میرا اے سرمایہ گل

جدوں اولیس دا ٹٹھا دند
 ہوئے حضوری وچ پسند
 رہن عاشق توں پاسے پاسے
 ہور نہیں دیندے کوئی گزند
 عشق توں رہندے دور دراڈے
 جیہڑے بندے عقل مند
 سوہنے ڈگدے سوہنیاں اتے
 کر کے ساڈا ساہ بند
 ہمدردی تے خدمت سیوا
 ایہو نیکاں دی ہے ، ہند
 دکھاں درداں دے جو ساتھی
 دنیا اتے بندے چند
 ڈرے حنیف خدا توں خبرے
 کیمہڑا اوہنوں رنگ پسند

جے کر لہنا ایں توں سچ
 نت گناہاں کولوں سچ
 جیہڑا رزق حرام دا ہے
 ہڈیاں اندر جاندا رچ
 بختاں نال ترقی کردے
 بھانویں ہیرا بھانویں کچ
 سچا ہیں تاں ڈر کی
 کوٹھے اتے چڑھ کے سچ
 اوہو بانا چنگا اے
 جیہڑا جگ نوں جاوے سچ
 بھانویں پیر فقیر ہزار
 اچا شاہ علی دا سچ
 قول قراروں جاوے سچ
 بندا نہیں اوہ جائیں کچ
 پاک رسول محمد حق
 سب توں وڈا ایہو سچ

جے کوئی تینوں آوے سچ
 عشقے توں جا بیبا بھج
 جھوٹا ایں تے چپ کر بہہ
 سچا ہیں بن بدل گج
 جے اوہ جاوے نظریں آ
 ویکھ کے اکھیاں جاوَن رنج
 عظمت کالی کالی دی
 جو رکھدی اے عیاں دی لُج
 ڈھڈ دی گل سناویں ہا
 اینویں لا نہ جھوٹے سچ
 جنہوں عشق حضورؐ دا اے
 اونہاں دے نت ہوندے سچ

گیا سینے وچ بھانڑ بل
 تاں میں لکھی ایہہ غزل
 جیوں کر تیل کڑاہی وچہ
 دتا ہجر نے اینویں تل
 ہنجواں نال پروئی جو
 اگے قلم نہ سکدی چل
 ہک واری تاں کول بلا
 بیٹھے آن دوارا مل
 تھکے کر فریاداں رو
 تساڈے واسطے کوئی نہیں گل
 تیرے ہتھاں دے وچہ چند
 جیون ہے ہک جھٹ کہ پل
 جیوندیاں تاں نہیں ملیا توں
 ہُن تاں نال جنازے رل

عشقے نے جد کڈھے وٹ
 سارے ای گئے پچھے ہٹ
 دوری سہی نہیں جاندی اے
 عمراں گئی اے ساری کٹ
 جس گھر رن کولہنی جی
 کتے جاندے بھانڈے چٹ
 ہٹ دھرمی وچہ سہوے پنجاہ
 ”بھانویں پنج نہ سہندا جٹ“
 تھالی دے وچ کچھ وی نہیں
 ویکھ بھڑولے خالی مٹ
 یاراں نال حسابے کی
 منہ توں پردہ پاسے سٹ
 پڑھ درود نبیؐ سرور
 ایسے گل تے جاویں ڈٹ

آئی ہجر دی لمی رات
 میرا دل دلیلاں وات
 ہر ویلے شیطان ابلیس
 دشمن بیٹھا لا کے گھات
 تیری یاد ستاندی اے
 آوے جد موسم برسات
 اکھیں تکدیاں رہیاں نہیں پر
 کر نہ سکے دل دی بات
 بھکھ دنیا تے تنکیاں کردی
 سب توں وڈی ایہہ آفات
 شادی دا ہن ویلا آیا
 گھڑا وجاؤ، نال پرات
 دل حنیف دا انج کردا اے
 پڑھدا رہاں نبی دی نعت

ہک واری تاں پھیرا پا
 درشن اپنا آپ کرا
 ناں تاں ساڈا سن لید اے
 بھانویں یار ہے بے وفا
 جیہڑی چنگیر تیری وچ روٹی
 پڑھ بسم اللہ اوہنوں کھا
 لگدا اس دی منگنی ہو گئی
 ٹردی پئی چنی لٹکا
 ملنا خوشی غمی تے چاہیدا
 دنیا دا ہے رکھ رکھا
 جو گدا بوہے تے آوے
 خیر خوشی نال اوہنوں پا
 ساری عمر گناہیں گزری
 ہن تاں در توبہ دے آ

عشق تھیں ساڈی بس ہی بس
ساڈے نال نہ بول نہ ہس

پھوگ دے وانگوں سٹ گئے نیں
پی گئے ساڈی روح دی رس

ہن کیوں رونا ایں عشقے اندر
تینوں کیہا سی نہ پھس

پیار اچانک ہو جاندا
بندے دے نہیں ہر گز دس

اساں تاں جان دکاندے رہے
قدر نہ جانی توں خس خس

جیہذا حق نہ دیندا اے
اودے کولوں لیے کھس

منجی ہووے ڈھلی جے
سون توں پہلے لیے کس

جے پہلوانی کرنی ایں
ہر ویلے جتے نوں جھس

بھانویں مردا ہووے کوئی
سوہنے کردے پیش و پس

لے او یار حوالے اللہ
رہیا حنیف نہ ساڈے وس

نیک عمل تے مان نہ کر
 بدیاں ول دھیان نہ کر
 منہ دھروئی گلاں کر
 پچھوں پرت گمان نہ کر
 پہلے کر تفتیش جناب
 ملزم نوں چالان نہ کر
 ایہہ تے ہین پرانے ساہ
 منگی شے تے مان نہ کر
 بریاں نال نہ یاری رکھ
 چوراں نوں مہمان نہ کر
 سوہنے دا میں امتی ہاں
 میرا تے میزان نہ کر

بیٹھے تے ساں راہاں مل
 یار نہ آیا ساڈے دل
 جھوٹے دا سنگ چھڈ دے توں
 کچھ تاں کر انصاف دی گل
 ایہہ تاں جانے پاک خدا
 چنگی اج ہے یا ہے کل
 عشقے پاگل کیتا اے
 کر کوئی یار اساڈا حل

جد دا ڈٹھا اپنا آپ
 سانوں دِسدا نہیں اے پاپ
 کیمہڑا ناصح دانش یار
 دیوے رات ہجر دی ناپ
 مشکل ویلے بھل نہ ویکھ
 ساڈی رکھیں یار سیاپ
 جھوٹیاں نوں توں سچ نہ جان
 سچ دا توں پھر راگ الاپ
 کر خدمت توں اس دی پھیر
 جیمہڑا تیرا مائی باپ
 جے توں رہنا غیراں نال
 سانوں موڑیں ساڈی چھاپ

جیہڑا پنڈ دکھاں دی چا گیا
 اوہ بندا مرد سدا گیا
 دنیا توں میں مردا ناں
 ہجر وچھوڑا کھا گیا
 اوہو پکا عاشق اے
 جیہڑا توڑ نبھا گیا
 جیہڑا پڑھے درود نبیؐ
 اوہو رتے پا گیا
 اوہ بھلا نہ بھلا اے
 جو شامیں گھر آ گیا
 جو دل خالص مومن اے
 اوہو رب سا گیا

اوہو ڈھیر سیانا بندہ
 جس نہ کیتا عشق دا دھندا
 چھڈ جانڈے نیں لوک مسیتاں
 جد وی ملاں مگے چندا
 چھل دیندا اے اندروں باہروں
 سب توں تیز عشق دا رندہ
 نفس شکاری بندے کچھے
 ہر دم لے کے پھردا پھندا
 روٹی رزق خدا دے ذمے
 بندہ ڈھور چرند پرندا
 کر خدمت خلقت دی بندے
 بول نہ مول کسے نوں مندا
 حنیف گناہیں ڈبا ہویا
 بخشے اوہو رب بخشندہ

دکھاں مینوں لیا ستا
 فضل کریں توں آپ خدا
 نہ پھل ہووے نہ خوشبو
 نہیں طیب تے نہیں شفا
 بھکھا ہیں تاں مار نہ چیرکاں
 رجا ہیں تاں وڑ وٹ جا
 جس کسے نال نیکی کرنا ایں
 اوں نوں ناں احسان جتا
 مرضی ہے تاں وڑ جا منڈی
 ایں عشقے دا ایہو بھا
 سن کے آمد یار سجن دی
 چڑھ جانڈے نیں مینوں چا

پیار نوں لاویں نہ ہن لیک
 بچناں دے ہو رہو نزدیک
 تیرے حال دی منگدے خیر
 میرے حال نیں بالکل ٹھیک
 کدی تاں یار ملن نوں آسی
 رکھدے اسیں نت اڈیک
 عشق دی رزماں عاشق جانے
 نقطے نیں ایہہ بہت باریک
 جتھے آس امید نہ ہووے
 اوتھے کی منگنا ایں بھیک
 پاک نبیٰ دا در نہ چھڈیں
 ایہتوں مجلسی رحم دی بھیک
 عشق نبیٰ دا جے نہ ہووے
 سمجھ لے دنیا دل تاریک

جادو کہیڑا سی دس ترے حسن اندر، جیہڑا دل کلیجہ چیر گیا
 آیا جو وی تیری جوہ وچوں، اکھاں وچوں وگاوندنا نیر گیا
 سوئیاں وانگ پلکاں اتے اکھیاں تھیں ڈورے مستی دے پئے مہکدے نیں
 ہک وار ڈٹھا جس یار میرا بن زلف دا اوہ اسیر گیا
 ہک جھٹ اندر کی ہویا اے لگا پتا نہ مستی دے وچ مینوں
 دے جھٹکا کالیاں زلفاں نوں پا زلفاں دی زنجیر گیا
 پیا چمکے چہرہ چن وانگوں اتوں ہاسے شوخ نگاہواں دے
 جیہڑا دوروں ویکھے ہس آکھے اوہ ویکھو بدر منیر گیا
 واہ گجرے درود سلاماں دے پیا دم دم نال ادا کرنا
 بن شافع، شافع محشر نوں بخش امت دی تفصیر گیا
 نہیں رسیاں اوس شہید دیاں جس وطن تے ویٹیا لہو اپنا
 اوہنوں مردہ کہو نہ ہے زندہ، بن زندگی دی جاگیر گیا

جد دا یار سیانا ہویا
ساتھوں دور ٹھکانا ہویا

کول وی آکے ملدا نہیں
مٹی کھیہ یارانہ ہویا

کرسی اوہ مخلوق دی خدمت
چتے رب نوں پانا ہویا

پہلے تاں ہک پل نہ وسدا
ہن کیوں یار بیگانہ ہویا

رکھ اڈیکاں میں جا ستا
خواباں وچ یارانہ ہویا

مستی وچ کئی سجدے کیتے
جد دا میں فرزانہ ہويا

شع نے ہک دم ساڑ جلايا
عاشق جد پروانہ ہويا

جس درود و سلام نہ بھیجے
عاشق کیوں یگانہ ہويا

مستی اپنی اینویں لگے
یار دا مکھ مستانہ ہويا

ذکر فکر وچ تیرے رہنا
ایہو ای تانا بانا ہويا

اتوں بھولا وچوں ٹھگ
 وکھری یار اے تیری رگ
 آخر بجن ملسی آ
 کجھ دیہاڑے ہور وی تگ
 صبح ویلے پیندا اے بندہ
 چاہ دا بھریا ہو یا گ
 جے توں شملہ اچا چاہویں
 لہویں نہ کسے دی پگ
 مکھ بجن دا اینویں چکے
 جیویں مندری اتے نگ
 اس کولوں وی نیڑے رہندا
 بندی جو تیری شہ رگ

ٹھنڈے ساہ بھراں تے ہوکاں
 ماراں اندر و اندر کوکاں
 جس دے وچ سکون نہ ہے
 اوہو محل چوبارے پھوکاں
 نکی نکی گل توں اج
 کڈھ لیندے نیں لوگ بندوقاں
 سوہنی کچے گھرے تے ٹھلے
 سسی تھل وچ مارے کوکاں
 عشق دیوانہ کیتا مجنوں
 شیخ صنعان چراوے خوکاں

تیرا سوہنا پاک خیال
 رہندا ہر دم میرے نال
 اندروں باہروں جو پک ہوون
 اوہ بندے نیں خال خال
 اثر نسل تک جاری رہندا
 جیہڑا ہووے حرام دا مال
 عاشق تپ جد کنڈن ہووے
 کہو جئے نیں ہجر وصال
 روندے روندے سو جانڈے نیں
 ڈھیر غریباں دے کئی بال
 سار نہ کچھی یار بجن نے
 گزرے کتنے ماہ و سال

میں تاں سمجھیا عطر گلاب دا اے
 ہلکی جئی سی چنی مس ہو گئی
 پتلی جئی کمر پئی انج لگے
 جیویں کمر اندر کمر کس ہو گئی
 دن رات پئے اسیں پکار کردے
 عشق وچ ساڈی بس بس ہو گئی
 صدقے پاک درود دے شہد مکھی
 رس چوس کے پھلاں دا رس ہو گئی
 پھل کر دے گئے نیں راہ سارے
 بک وار سی خوشی نال ہس ہو گئی
 کئی ورھیاں نشہ نہ اترا اے
 میرے نال سی تھوڑی جئی مس ہو گئی
 یار بے پرواہ دی شان اپی
 ساڈی قدر اتھے خس خس ہو گئی
 بک وار مدینے بلا سانوں
 گل وس تھیں ہن بے وس ہو گئی

عشق دا کرے جدوں آغاز
 راز نوں رکھے راز ہی راز
 جیہڑا رزق حلال کماوے
 ہے اقبال دا اوہ شہباز
 دل وچ رکھ کے یاد سجن
 سمجھو ایہو خاص نماز
 راہاں وچ چھڈیں نہ دلبر
 ایہو ساڈا عجز نیاز
 اساں تاں پھر دے دھرتی اُتے
 سبناں دی اپچی پرواز
 دل نہ بدلے جس تھیں کجھ
 کی کرنا اوہ سن کے ساز
 کوٹھے تے چڑھ دیواں ہوکا
 عشق توں رہنا سجنو باز
 پاک نبیؐ سرور تے ہر دم
 پڑھ دے رہیے سلام نماز

ڈگدا ڈھاندا اٹھدا بہندا
 در تیرے تے ٹھڈے کھاندا
 تیرا در ہے خانہ کعبہ
 نت طواف کرن نوں جاندا
 ہو سک ملن دی دل وچ
 نہ کجھ پیندا نہ کجھ کھاندا
 چار چوفیرے غم دے گھیرے
 ہجر فراق دے نوں کھاندا
 موت تے زندگی دو حرف نیں
 ہک ساہ آندا، ہک ساہ جاندا

لکھ درود سلام نبیؐ تے
 روز محشر امت بخشاندا
 اوہندے چار چوفیرے برکت
 رحمت دا دریا بہاندا
 حب شراب نبیؐ دی مینوں
 لوکاں وچ میخوار سداندا
 جیہڑا یار دا ہو کے رہندا
 آخر کار اوہ رتے پاندا
 حج دا رتبہ اوہنوں مجلسی
 دکھیاں نوں جو گل نال لانددا
 آخر سکھ ملن گے اس نوں
 جیہڑا پنڈ دکھاں دی چانددا
 سک حنیف ملن دی رہ گئی
 کدی تاں سد کے کول بٹھاندا

سانوں ایہو اختلاف
 گل کریے مڈھوں صاف
 جھماں سیف ملوک نوں پایا
 اوہ پریاں وچ کوہ قاف
 قول دے پکے خوش اخلاق
 ایہو مرداں دے اوصاف
 اسیں گناہیں پاپی بندے
 ربا سانوں رکھیں معاف
 حاکم یار نوں ملن نہ دیندے
 ویکھو کیڈے بے انصاف

گل سنا غزالاں والی
 اس محبوب دی چالاں والی
 ہن محبوب کدی نہیں ملدے
 پئی جدائی سالاں والی
 پرینہہ دی گل سارے سن گئے
 کیتی گل کمالاں والی
 اکھ ترکھی پکاں سوئیاں
 صورت سوئی لعلاں والی
 کیتیاں آخر اگے آئیاں
 آئی گھڑی زوالاں والی

جیہڑا حسن ازل مہتاباں وچ
 اوہو چمکے نور آفتاباں وچ
 جیہڑی ہووے بھل چک بھل جانا
 اساں لکھیا خط شتاباں وچ
 جیہڑا وڑیا عشق قبیلے نوں
 اوہ آگیا سدا بے تاباں وچ
 سانوں مان نہ مال و دولت دا
 روٹی اوہو جیہڑی رکاباں وچ
 جس کان پنجاب دا ناں بنیا
 پانی لہدا نہیں چناباں وچ
 نہیں شوق عمل دی داد کوئی
 علم رہ گیا صرف کتاباں وچ

توں یار میرے دی پچھنا ایں
 جیویں سوہنا پھل گلاباں وچ
 کدی عشق دے قیدی نہیں چھٹ دے
 اینویں گزری عمر عذاباں وچ
 اینویں دکھاں درداں ماریا اے
 جگر جیوں کر سیخ کباباں وچ
 کسے دکھی دل دی کر خدمت
 رب لہدا نہیں مہراباں وچ
 ہو عقل حیران کھلوندی اے
 کیا لذت عشق دے باباں وچ
 جیہڑے مال خزانے ونڈ دے سن
 اوہ صفتاں کدوں نواباں وچ
 جہدی خاطر جگ جہان بنیا
 پڑھاں لکھ سلام جناباں وچ
 کدی پچھ حنیف نوں جا کے تے
 کی لہیا عشق نصاباں وچ

نہ کر توں مان وساہواں دا
چھڈ جانا ایں پنجرہ ساہواں دا

انج عشق دیوانہ کیتا اے
ہو گیا اے حال تباہواں دا

اتوں فجری ویلا آ ہویا
راہ تک تک تیریاں راہواں دا

جیہڑیاں پتر شہید کراندیاں نیں
دھن جگرا اے انہاں ماداں دا

بھانویں لکھ موبائل آ گئے نیں
ہے اپنا رنگ سنیا ہواں دا

اینویں رو رو رائیگاں عمر گئی
مُل پیا نہ میریاں ہا ہواں دا

جس تھاں تے اوس سلام کیتا
کراں ادب میں انہاں تھاواں دا

پڑھ لکھ کروڑ سلام نبیٰ تے
راہ مل مدینے دیاں راہواں دا

مرے ماں تے پتہ لگ جاندا
کی قدر اے ٹھنڈیاں چھاواں دا

پھرے پیا حنیف ہو دیوانہ
ایہو اثر ہے تیز نگاہواں دا

تیرے نخرے اتے اداواں دا
 سہنا پے گیا ظلم جفاواں دا
 اوہدی کدی ضمانت نہیں ہوندی
 جیہڑا قیدی عشق سزاواں دا
 سٹے ڈھول وگایاں نہیں اٹھدے
 اتھے وس کی چلدا کاناواں دا
 ایہہ نخرے حسن تے پھدے نیں
 نال خوشبو رنگ ہواواں دا
 اوہ سنیا اے ساڈے شہر آیا
 بھونیں پیر نہ لگدا چاناواں دا
 پھرے پیا کسان نمانا ہو
 گیا مزہ جنس دے بھاناواں دا
 ہووے لکھ کروڑ سلام نبیؐ
 کھاواں صدقہ جس دیاں ناناواں دا
 حنیف اج کہ کل پراہنا ایں
 کون وارث اکھڑیاں ساہواں دا

حسن پرستی ساڈا شیوہ، ماریا دم حضوری دا
 فائدہ توں اٹھا نہ بچناں ساڈی ایس مجبوری دا
 دودھ تاں پانی پایا ملدا، پوڈر وی ہن پایا اے
 بھانویں لکھ پئے خالص لیے دودھ ہن کالی بوری دا
 عاشقان دے نال کیوں نہیں کردے بندے سوہنے باتاں
 کوئی تاں حل ہن کرنا پئے گا مسئلے اس مزدوری دا
 واعظ مینوں عشقوں روکے آکھے پڑھ صلواتاں نوں
 مطلب میں ایہہ سمجھ نہیں سکیا، اوہندی گل ادھوری دا
 جتھے یار نیں روٹیاں لایاں اوتھوں روٹی کھانی اس
 بھانویں پھلکا ہو دے دے مینوں اوں تندوری دا
 پڑھ درود کروڑ سلاماں ہر دم ذات محمدؐ تے
 ایہو ذکر خدا ملائکہ، خاکی، آبی، نوری دا
 کر کر زُہد عبادتاں تھکے، یار نہ ملیا جا کے مکے
 جیہڑے عشق دی بازی جتے، انھاں قرب حضوری دا

عشق کم ہے صبر گزاراں دا
کیہ فائدہ حال پکاراں دا

میں گلہ نہیں اوسدا کر سکدا
اوہ بندہ خوش گفتاراں دا

ہووے لکھ کروڑ سلام نبیؐ
جیہڑا واقف کل اسراراں دا

جے چاہناں ایں بخشش ہو جاوے
بن یار نبیؐ دیاں یاراں دا

چھڈ جسم دی یاری روح چلی
بھروسہ کی فیر یاراں دا

اکھاں مدھ بھریاں مخمور ہویاں
نشہ ویکھ ذرا ماہ پاراں دا

چھڈ یار اسانوں دور گئے
آیا موسم جدوں بہاراں دا

نین نرگسی نین مکھ چن وانگوں
جیویں کھڑیا پھل گلزاراں دا

کی حسن دا مان بھروسہ اے
وکه یوسف مصر بازاراں دا

نہیں پچھیا حال بیماراں دا
لگ پتا گیا غم خواراں دا

اتھے کون بہادر آگئے نین
ہویا کھڈا منہ تلواراں دا

مینوں ہار کدے نہیں آسکدی
ہے صدقہ پنجاں تے باراں دا

میری گل نکئی جئی سن جانا
جد موڈ ہووے سرکاراں دا

مینوں آس اللہ دی رحمت تے
چیہڑا والی کل سنساراں دا

ہووے لکھ کروڑ سلام نبیؐ
جیہڑا وارث اوگنہاراں دا

جیہڑا حسب نسب وچ ارفع ہے
ہے ارفع شاہ اسواراں دا

اودہی قبر نوں اگاں لکیاں نیں
انجام ایہو خداراں دا

جے یار دا حلیہ پچھنا ایں
جا ویکھ لے رنگ اناراں دا

رودنا چھڈ کے مینوں ٹر گئے نیں
بھروسہ کی اعتباراں دا

پئی اڈ دی دھوڑ میخانے وچ
رنگ اڈیا رند مے خواراں دا

کیوں لائیے جھوٹا لارا
ایہہ بھار ساڈے توں بھارا

توں جے ملنا نہیں سی بچناں
کیوں کیتا ایڈ پسارا

کدی تے سائوں سد مدینے
اے عرب دیا سردارا

دتی جان خدا دے راہ تے
تیرا شاہ حسین پیرا

نہ دے سائل نوں توں دھکے
اپنا رکھ سوہنا ور تارا

کیہڑی دکھری گل سی چال اندر
 دل کھب گیا اوس خیال اندر
 ہووے سچی لگن جے عشق اندر
 مزہ کہو ہے ہجر وصال اندر
 اینویں جنگلاں وچ نہ ماریا پھر
 کر اندروں پرت کے بھال اندر
 رکھ کعبے دے وانگر دل اپنا
 مت نفس شیطان نوں پال اندر
 جھاں لٹ کے کھاہدا ملک سارا
 آگئے نیں ہن زوال اندر
 عشق پک دا نال جفا لوکو
 سچا عشق سی جیویں بلال اندر
 گئی گزری زندگی عشق دے وچ
 بیٹھا ہوندا اے جیویں کنگال اندر
 دل حجرا سوہنے رب دا اے
 ایہو جئی نہیں کوئی مثال اندر

کھڑے پھل بہاراں آیاں
 ملن دیاں نیں آساں لائیاں
 رائیگاں عمر گئی اے ساری
 یار ملا دے سچیا سائیاں
 تیرے ہجر دیاں میں ہر تے
 کیناں بھاریاں پنڈاں چائیاں
 مویاں قبریں ستا رہسیں
 جیوندیاں کر لے کجھ کمائیاں
 دل وچ یار دا پکا ڈیرہ
 جے کر اندروں ہون صفائیاں
 عشق دے اندر جان نمائی
 جیوں کر بکرا ہتھ قصائیاں

دُکھاں دی پنڈ ہوئی تیار
 کھول کے ویکھیں اس نوں یار
 جیہڑے ہار عشق وچ جانڈے
 بن دے اوہ پھلاں دے ہار
 کر مزدوری داج بناوے
 ہر دم پیو نوں ایہو کار
 گھر دا کھانا بچ دا مینوں
 سکی روٹی نال اچار
 ہاہ غریب دکھی دی یارو
 ہونڈی فرشوں عرشوں پار
 نوں پاکستان دا نعرہ
 ویکھو تیل تے تیل دی دھار
 دل دا گھر نہیں وں دیندا
 سب حرص دا پہلے مار
 بھکھ، بیماری غربت اندر
 چھپی نہ بچناں نے سار
 ویکھ غریب بچے تے بیوہ
 کیتا سیٹھاں بند ادھار

ہو یا جشہ ڈانواں ڈول
 مینوں اندروں ویکھ پھول
 میرے منہ وچ تیرا ناں
 کردے مینوں لوک مخول
 سن کے خبر مہنگائیاں والی
 دل وچ ہندا ہردم ہول
 گلاں رنج کے کر نہ سکے
 بھانویں رہندے کول کول
 کوئی بھانویں ویکھے نہ ویکھے
 ڈر کے رب توں پورا تول
 موت سرے تے ہر دم بندیا
 اچا بول نہ ہر گز بول
 اگاں وچ نہ ساڑ گلاباں
 مٹی وچ نہ موتی رول

انج تاں توں ڈکیندا نہیں ہائیں، ڈکیا ہنجواں ہاہواں نال
 انج تاں توں ٹھلیہندا نہیں ہائیں، ٹھلیا ٹھنڈیاں ساہواں نال
 بدل ماحول گیا اے سارا نوپیاں قدراں بدلن نال
 گولاں اج وناں تے نہیں نے، نہیں نے بورا کاہواں نال
 سر دا بھار اوڑک نوں اپنے پیراں اتے اونا ایں
 اپنے بھار نے چونے پوندے ٹٹیاں ہوپیاں ہاہواں نال
 ہک دوجے نال مل کے سارے لوک ترقی کر دے نیں
 بندے نکل جاندے نیں اگے، اپنیاں اپنیاں ٹھاہواں نال
 پٹھے وڈھ کے چھیڑ جھیں دا اج رجونا پوندا اے
 ڈھور کدے وی رج دے نہیں نیں، بیوں پٹے گھاہواں نال
 نازک جان ملوک تیری اے، اوکھا پیار دا پینڈا ای
 ساڈی رلیں ناں کرتوں جھلیا، اسیں ہاں حال تباہواں نال
 بھانویں اوگنہار ہاں میں، پاک نبی دی امت ہاں
 مینوں ساڑ دوزخ نہیں سکدا اگاں اتے بھاہواں نال

لوکی سمجھے خوش بڑے نیں جوڑ بڑے نیں جوڑاں دے
 ایہہ نہیں پتہ زندگی ساری گزری وچ اجوڑاں دے
 کوئی کسے نوں اپنے پلپوں پیسے یار کھواندا نہیں
 سچ سیانے دے خلاصہ کہہ گئے یار نچوڑاں دے
 اتھے خون جگر دا تلی دے اتے رکھنا پوندا اے
 عاشق سچے ہو نہیں سکہے راہ کھلوتے موڑاں دے
 کر کے پاک دلے نوں پڑھیے تاں محبت ہوندی اے
 پاک نبی دی روح دے اتے لکھ سلام کروڑاں دے
 مطلب باہجوں اج کوئی بندہ گل کسے نال کردا نہیں
 مطلب دے نال رشتے ہوندے اپنیاں اپنیاں لوڑاں دے

لگدی اے انج تاں پیاری حیاتی
 کیڈی اے دکھاں دی ماری حیاتی
 جدوں موت دا سانوں آندا اے سدا
 اگوں دی کردی تیاری حیاتی
 دکھاں تے بھکھاں دے اندر جو گزرے
 کھلے توں ایہو جئی ماری حیاتی
 بڑا مان اوں نوں ہے دنیا دے اتے
 پر موت اگے ہے ہاری، حیاتی
 خوباں دی مستی جے تھوڑی جئی ہووے
 مٹھی تاں نہیں پر کراری حیاتی
 روندی پئی اے جو اولادِ آدم
 روندنا رہیا سی اوہ ساری حیاتی
 کی رب اگے جا کے عمل سوہنے دیسیں
 ستاں جو رہیا ایں ساری حیاتی

بھانویں دنیا بنی گلوبل
 عشق دا پنڈا اے مارو تھل
 دے دے سکھ یا پنڈ دکھاں دی
 جو کجھ گھلنا ای، جھدے گھل
 چھڈ دے گلہ تے چغلی غیبت
 بن جا ہن بندے دا پھل
 ان شاء اللہ، آساں لکیاں
 چنگی ہوسی آج توں وی کل
 سکھ رہندے نیں پرے پرے
 بیٹھے دکھ دوارہ ای مل
 اساں یار، یاراں دے یار
 ساڈی سنگت دے نال رل
 سر تے پنڈ دکھاں دی بھاری
 کرسی آپے مولا ای حل

یار پرانے چھڈ کے ٹریوں نویاں من پسنداں نال
 ہتھیں دتیاں ہوئیاں گنڈھاں، بہہ کے کھولیں دنداں نال
 ہک پل کول کھلوتیاں میرے، جے کر جگ نے دیکھ لیا
 پھیر یقین کسے نہیں کرنا، قسماں تے سوگنداں نال
 قدم قدم تے ہے پئی چمدی، منزل پیر مسافر دے
 چار دیہاڑے بہہ کے جس نے کڈھے دانش منداں نال
 تن من دھن قربان کرایا، دین بچایا نالے دا
 شاہ حسینؑ، شہید ہوئے نے، خویشاں تے فرزنداں نال

سوکھا کم نہیں ہوندا اے عشق اندر، آس یار دے بوہے دی لار کھنی
 چہہ وٹ کے دردنوں سہہ جانا، پنڈ دکھاں دی سرتے چار کھنی
 غم ہجر فراق نوں جھل کے تے، رورو کے تے راتیں یاد کرنا
 اگوں سوہنیاں دی مرضی اپنی اے، کبھدے نال سلام دعا رکھنی
 خون جگر داتلی تے رکھ کے تے، ہتھ یارنوں جاوکھا دینے
 اگوں سودے نے بے نیازیاں دے، نہ کوئی ہمدردی نہ وفار کھنی
 چادر کھیس موہڑے تے رکھ لینا، مکھ مار کے کندھاں دے نال بہنا
 دیکھو عشق دے کیسے قانون وکھرے، جرم ہور تے ہور سزا رکھنی
 درد دکھ فراق دے لکھ سہنے، ہوکے بھرنے یار دے ہجر اندر
 آس رکھ لیتی، آس توڑ دینی، اینویں جھڑی گھول گھما رکھنی
 اکھاں نال بہا حنیف دی اے اکھاں نال پریت والطف ہوندا
 اکھاں والٹے قدر ہی جانے نیں، اکھاں نال ہے کیویں وقار کھنی

پھل	کیرے	جیہڑے	انہل	باغ	بنیا
پھل	جاوے	پنڈا	مہاندرا	تک	اوہندا
ہل	ساریاں	گیاں	پاسے	تے ہر	گلاں
مٹل	پوندا	اٹیاں	وچے	دے	عشتے
کل	تیرے	عاشق	ڈلھے	تے	حسن
رُل	جاسیں	اینویں	وچے	ہنیری	عشق
بھل	نگی	سانوں	سمجھ	سیاناں	تینوں
کڑل	دا	لک	ہون	دیوانے	کئی
مٹل	جانیاں	ساریاں	کرتوتاں	نوں،	حشر
مل	امت	پائے	آپ	محمدؐ	پاک

زیادہ	ہوئے نہیں بے تاب	زیادہ	پڑھ کے عشق کتاب
زیادہ	کریے نہیں حساب	زیادہ	عشق دے اندر پیر جما کے
زیادہ	تکدے نیں اوہ خواب	زیادہ	تیرے وچ خیالاں جیہڑے
زیادہ	اوندے ہین جواب	زیادہ	کریے جدوں سوال اشارہ
زیادہ	چن تارے مہتاب	زیادہ	مانگ تری وچ سچے ہوئے نیں
زیادہ	لگے پیا نواب	زیادہ	پاکے کاٹن عاشق نالوں
زیادہ	اوہو پڑھیے باب	زیادہ	جیہڑی تھان تے نام ہے تیرا
زیادہ	کردے ہین خراب	زیادہ	سوہنے حسن دا فائدہ لے کے
زیادہ	جانے رب ثواب	زیادہ	تھوڑا پڑھ درود توں بھانویں
زیادہ	دل ہويا بے تاب	زیادہ	یاد تری وچ رو رو ساجن

تُساں رکھیا اے ساڈا خیال اید کیس
پوری حسرت ہو جاندی میری اے کدی
سال پچھلے جوانی بھری سی تیری
ایس حکومت دی ناقص پالیسی دی پاروں
سال پچھلے تے حصہ نہ دتا کوئی
کیڈا کیتا آکے کمال اید کیس
یار آکے دیندے جے جمال اید کیس
توں کیویں ہو گیا ایں نڈھال اید کیس
بھاء کوڈیاں دے وک گئے نیں لعل اید کیس
بھراو کھوکی کردے نے سال اید کیس

آئی کیڈی اے پھلاں دی بہار اید کیس
پڑی تے شفا والی دینی پونی ایں
ساری میں جاتی تیں سینے کھڑا اے
دکھاں دی اوہ پڑ پونڈی چائی ماندے نیں
دنیا نوں رنج تے ہمیر آ گیا اے
رکشاں سکڑاں نے جان کڈھ لئی
سد کے مانتھن نوں ، پٹھکے بہایا کر
چاہن والے تیں من سارے جھڑکے نیں
ساقی بڑا نشہ توں صرامی وج پایا اے
میرنگلاں اے لہٹاں دی جنگ من لگی
چڑھدی جمانی تک شمع والی مانتھن
اگے دی گلاباں نال کھڑا سہاویں توں
سب کرتوت من سامنے پے اوڑے نے
دے جاویں جے آکے دیدار اید کیس
بوہے ترے ڈگے نیں بیمار اید کیس
چائے نہیں چاندے متھوں بہا اید کیس
اینویں نہ بے دوسیاں نوں مار اید کیس
کھل نہیں چوندے پے کھار اید کیس
گھوڑے نے نہیں جدے سہارا اید کیس
راہواں وچہ اینویں نہ کلار اید کیس
رہ گئے نے دیکھ لے دو چار اید کیس
مست ہوئے پھردے مٹوار اید کیس
اونی نہیں کم تلوار اید کیس
ہوئے نے پٹھے کئی نثار اید کیس
سُرے دی دکھری اے دھار اید کیس
قوم نے ہو جانا ایں بہار اید کیس

ہک دھی رانی دی فریاد

بولے جدوں بنیرے کاں
 گل ہے ضرور اولی
 کائی دس پیغام خوشی دا
 میں کٹھی وچ ہجر دے
 میرے سینے پھٹ انوکھا
 میری سن فریاد اے امہدی
 نہیں سجدے ریشم گوٹے
 نہ چوڑے ہار حمیلاں
 نہ گانی نتھ نہ ٹکا
 نہ ریشم لہنگے منگاں
 نہ ہور قصیدے چوڑے
 نہ مربعے، بھونیں نہ بھانڈے
 نہ رتجھ مایا دی مینوں
 ہک راز دے وچ میرے
 تیرے لکھ احسان کروڑاں
 تیرا حکم میرے سر اکھیں
 اک خیر منگاں میں تیتھوں
 کر سکدی توں ہیں اماں
 جے میری گل توں منیں
 جے نال رنجھٹھے ٹوریں
 میں سمجھ جاندی ہاں
 تاہیوں کردا اے کاں کاں
 مینوں درداں ماریا تھاں
 میری نکلی جاندی جاں
 کر سکدی نہیں عیاں
 جے توں ہیں میری ماں
 نہ محل چوہارے تھاں
 نہ کنٹھا منگدی ہاں
 نہ منگاں حویلی تھاں
 نہ سونا چاندی چاہاں
 نہ قریشیے بانہاں
 نہ کوئی لمبی..... لاں
 نہ مجھ نہ وچھا گاں
 دس میں ہن کی کراں
 بھل سکاں میں کداں
 توں سکی میری ماں
 نالے منگدی وی سنگاں
 میری زندگی میرے ناں
 میں اڈاں باجھہ پراں
 دل ٹھردا میرا تاں

دو جا حصہ

سی حرفیاں

ضروری گل

عشق مصطفیٰ ہر مسلمان و ایمان میں سے عشق توں بغیر زندگی ادھوری اے۔ ۱۹۹۳ء، ۹۵ء وچ کافی سی حرفیاں لکھیاں گئیاں، جہاں وچوں ”سی حرفی عشق مصطفیٰ“، بڑی عقیدت تے ادب نال لکھی گئی سی۔ لیکن بدقسمتی نال اوہی حرفی لکھائیں کھرتی گئی تے بڑی کوشش توں بعد وی نہ بھی۔ انہاں وچوں کجھ بیت رفا کاغذ پھر ولدیاں ہویاں لہر گئے تے اوہ اتھے پیش کیے جانے۔

سی حرفی سوہنے محمد دی تعریف وچ

الف اللہ نوں سور پیارے ظاہر کر اسراں نوں
 مخفی کل خزانہ آہا، مخفی رکھ اقراراں نوں
 بک ہکلا اللہ آہا، نہیں سی جاگ بہاراں نوں
 نور نبیؐ دا ظاہر ہويا ، چھیڑ عشق دیاں تاراں نوں

الف امان ملی آ بندے، آیا دین محمدؐ دا
 درس محبت، عزت، حرمت، لایا دین محمدؐ دا
 فرق غلام آقا دا گیا، پایا دین محمدؐ دا
 حنیف غریب بندے دے اُتے، سایہ دین محمدؐ دا

الف الہی جان تباہی، پھسیا دل گناہواں نوں
 بلبلہ پانی وانگ حیاتی، رکھیا گن کے ساہواں نوں
 پلے عمل نہ نیکی میرے پہنچیا حال تباہواں نوں
 بخش ہدایت حنیف نبیؐ دیاں گلاں، حق دیاں راہواں نوں

الف اللہ دی وحدت دتی، لا الہ الا اللہ
 رکھو پکڑ اسلام دی رتی، لا الہ الا اللہ
 شاہی منکراں کولوں کھستی، لا الہ الا اللہ
 چند حنیف گناہاں پھستی، لا الہ الا اللہ

ل لباب تے نام محمدؐ آیا، غمیاں گیاں نی
صلی اللہ علیہ وسلم، آئے نجاتاں ڈھیاں نی
بنے غلام امام جگت دے، ظلمتاں پُھٹ گیاں نی
صدق حنیف بلائ عاشق دے، عرش اذاناں گیاں نیں

ل لازم اس دین دے اندر، ہونی جب ضروری اے
جد تک تڑپ عشق نہ ہووے، نہیں عبادت پوری اے
آ جا دینِ نبیؐ دے در تے، سجن کی مجبوری اے
جے کر جب نبیؐ نہ ہووے، نیکی سب ادھوری اے

ل لوواں جد نام محمدؐ، وجد ہو جاندا طاری اے
واحد رب رسول محمدؐ، ہر ذرہ اقراری اے
لا الہ دا راز انوکھا، ہر جا جاری ساری اے
پاک درود حنیف نبیؐ دا، رکھدا روح سرشاری اے

ل لوہے دا دور مادیت، روح تڑندی رہ گئی اے
غافل دل وچ بھار گناہاں، پاپی چندڑی سبہ گئی اے
نظر کرم دی ہووے حضرت، آس نیکی دی رہ گئی اے
شانی امت ہون محمدؐ، عملوں کشتی بہہ گئی اے

و دکھری ذات نبیؐ سرور دی، بنیاں وچ نرالی اے
باغ جگت وچہ وحدت بوٹا، لایا خلق سنجا لی اے
واضحیٰ دا چہرہ سوہنا، موڈھے کملی کالی اے
منکر نبیؐ حنیف آخری، جگ توں جاندا خالی اے

و واہاں جے لکھاں لایئے، مردیاں اٹھ کھلونا نہیں
 بے اثراں نوں شان سکھائیے، پتھر پانی ہونا نہیں
 ابو جہل نوں دین دے اندر کہیا رب پرودا نہیں
 پتھر دل حنیف سنے لکھ، صلو علی، خوش ہونا نہیں

ہ ہویاں رحمتاں گھر عبداللہ، نور اللہ دا آیا اے
 دائی حلیمہ قسمت والی، گودی لال کھڈایا اے
 رحلت پائی، مائی باہل، اللہ پاک آزمایا اے
 ابو طالب نے یار حنیف، بھار دکھاں دا چایا اے

ہ ہویا حج وداع نبیؐ دا، آخری حج فرمایا اے
 لکھاں لوک ایس شوق دے اندر کجے ول سدھایا اے
 رہو گواہ میں فرض نبھایا، حضرت نے فرمایا اے
 کامل دین ہویا اج حضرت، وحی جبریلؑ لیا اے

ہ ہزاراں لکھاں خلقت، حج دی خاطر آ گئی اے
 آخری خطبہ کیہا نبیؐ نے، خطبہ روح ترقا گئی اے
 کل خلاق درشن کارن، کئے اندر آ گئی اے
 رحمت پاک محمدؐ والی کل دنیا تے چھا گئی اے

ی یاری پاک نبیؐ دے نال، لاویں دل نوں ٹھنڈک ای
 سرمہ نور نبوت اکھیں، پاویں دل نوں ٹھنڈک ای
 حق اسلام نوں جھولیاں بھر کے، پانویں دل نوں ٹھنڈک ای
 سچے راہ حنیف نبیؐ تے جاویں دل نوں ٹھنڈک ای

سی حرفی

(ہجر فراق سوہنے یار دے وچ)

الف اللہ نوں یاد کریوے، جس ایہہ جگت او پایا ای
چن سورج دے دور نرالے، ہر جا کہو سایا ای
رنگ برنگی خلق بنائی، کجھ شمار نہ آیا ای
ہوئی حنیف خلاق پیدا، ”گن“ جاں رب فرمایا ای

ب بندوق چلا غماں دی، آپ گیوں کتھ جائی اوئے
نین دکھا نٹیلے، کجھے، اگ برہوں دی لائی اوئے
مار وچھوڑا ذبح کریندا، درداں چھری وگائی اوئے
باجھ تیرے دل جانی، لگے دنیا سب پرانی اوئے

ت تہمت جے پیار تیرے دی، اوندی سرتے چاندا میں
پیار تیرے وچ کر قربانی، چندڑیگھول گھماندا میں
کجھ وساہ ہوندا جے تیرا، دل دے زخم دکھاندا میں
یار حنیف جے مخلص ہوندا، لا کے کیوں پچھتاندیا میں

ث ثواب کمايے نیکی، شہر مدینے جانیے جی
پڑھیے نعت نبیؐ سرور دی، پاک درود پہنچائیے جی
روضہ پاک محمدؐ والا چل کے درشن پائیے جی
آکھ حنیف نبیؐ دے صدقے چل گناہ بخشائیے جی

ج جگاں تے جیوے سوہنا، سوہنیاں شاناں والا نی
صورت دے وچ ہے لاٹانی، دنیا کنوں نرالا نی
دکھ تکلیف نہ آوس تتی وا نہ لکس شالا نی
نام حنیف لے جیواں اس دا، پیار دی چپ کے مالا نی

ح حرص دی دنیا ظالم، آخر ہونا فانی این
دنیا دولت کچھے نئے، خلقت ہوئی دیوانی این
اس دنیا وچ دل لا رکھنا، دیکھو کیڈ نادانی این
میت حنیف نہ قدریں پایاں، رُہڑ گئی جند نمائی این

خ خادم، باندی، سکدی رہندی، پکاں فرش وچھائیاں نی
بدھے ہتھ کریندی عرضاں، یار کیوں دیراں لائیاں نی
بھارے بھار برہوں دے چائے، آئیاں پیش جدائیاں نی
دے دیدار حنیف پیارے، موت نے پھیریاں پایاں نی

د دکھاں سنگ سنگت میری، سکھ پریڑے جانڈے نی
خوشیاں کارن نیوں لگایا، غم جگر نوں کھانڈے نی
بدھے ہتھ رکھاں نت جانی، مت کد جھلک دکھانڈے نی
آکھ حنیف بے دوسا مویا، بدلے غیر کمانڈے نی

ذ ذکر کر نبیؐ سچے دا، بھیج درود صلوة میاں
خاطر جس دی پیدا کیتی، پاک خدا کائنات میاں
پہلے نور نبیؐ دا ہویا، کچھے کل حیات میاں
طاقت نہیں حنیف بندے دی، لکھے ہک صفات میاں

ر رواج تے رسماں مارے، کجھ مہنگائیاں مارے نی
امن امان گیا ٹر سارا، شر دے پھرن شرارے نی
سچ انصاف نہ رہ گیا کوئی، نفس و نفس پکارے نی
بھلی یاد حنیف خدا دی، ”اگتھ“ قول وسارے نی

ز زلفاں دے کنڈل مارو، دل ول جنڈڑی پھاندے نی
گوہڑے نین، نیشیے کجھے، پئے جگر نوں کھاندے نی
دل دا چین پیارے جانی، من توں مول نہ لاهندے نی
تکدے رہن ایہہ نین ہمیشہ، ہور ایہہ کجھ نہ چاہندے نی

س سوہنے دلبر توں صدقے، پیارے پیار ضروری اے
ڈٹھے ہانجھ نہ جیواں ہر گز، بن گئی ایہہ مجبوری اے
دیکھ غریب نوں نظراں پھیرے، دنیا ایہہ دستوری اے
کہے حنیف جے عشق نہ کیتا، زندگی رہی ادھوری اے

ش شاہاں دا شہنشاہ داتا، شہر مدینے والا ای
خیرالبشر امت دا والی، کالی کملی والا ای
مہر شفاعت روز حشر نوں، کرسی رحمت والا ای
استغفار حنیف پڑھیدا، رحمت ہانجھ نہ حالا ای

ص صدیق امین سداوے، نیماں دا سر کردا ای
جبرئیل جیسے جس چاکر، پیر عرش تے دھردا ای
کل ملائک نوری ناری، صفتاں دا دم بھر دا ای
کہے حنیف کروڑ سلاماں، درود خدا خود پڑھدا ای

ض ضعیف ہاں میں لکھ ، بھانویں طاقت عشق ودھیری اے
حضرت پاک محمدؐ والی، سینے حب پھیری اے
غوث الاعظم پیر ، پیراں دا، مدد کریندا میری اے
چوروں قطب حنیف بناوے، پیراں شان اچیری اے

ط طواف کرن نت لکھاں، منن سارے عاصی جی
پاک محمدؐ سرور والی، رحمت کرے خلاصی جی
علی ہجویری، آس ودھیری، مہر نظر دی پاسی جی
پاون فیض حنیف ہزاراں، رج دی روح پیاسی جی

ظ ظالم ظلموں ڈردے ناہیں، انت نوں بدلہ پاسن گے
عملاں نال خلاصی ہوئی، ظالم دوزخ جاسن گے
دنیا تے جو بچن بندے، انت نوں اوہو کھاسن گے
یار حنیف نبی محشر نوں ، امت نوں بخشاسن گے

ع عدم تھیں لکھی جھیری، قسمت جھولی پے گئی اے
پل دی رہی جو وچ خیالاں، وچے وچ ای رہ گئی اے
سدا دے صدے دکھ ودھیرے، آخر جنڈڑی سہہ گئی اے
لگا گھن حنیف ہڈاں نوں، گلے مصیبت پے گئی اے

غ غور کرو درخواست مری تے، حضرت غوث الاعظم جی
آس میری اے دست گیری تے، حضرت غوث الاعظم جی
ولیاں قطباں، فیض پیری تے، حضرت غوث الاعظم جی
دل حنیف دا دل گیری تے، حضرت غوث الاعظم جی

ف فکراں مار مکایا مینوں، چنتے کھائی جانے نے
مہر کرو یا حضرت میراں، غم ستائی جانے نے
پارھی والے پیر نرالے، بوٹیاں لائی جانے نے
شان حنیف سوئی چوروں ، قطب بتائی جانے نے

ق قولان توں ہارے جیہڑے، کالے منہ اخیراں نوں
مال پرانے منہ دھر کھاوان، منن نہیں تعزیراں نوں
چار دناں دی دنیا اتھے ، کرنا کی تعبیراں نوں
آکھ حنیف خدا بخشیشی، پاپی پُر تقصیراں نوں

ک کس پاسے گیوں جانی، پھیرا گھت وچاریاں تے
تیرے باجھ اداسیاں آئیاں، دھکے ملن دواریاں تے
جے ہک جہات خوشی دی پانویں، آون دم بیماریاں تے
جیوندی جان حنیف تیری ہاں، تیریاں وفا داریاں تے

ل لکھاری روز ازل دے ، لکھے لیکھ اوتے نے
کہناں رو کے عجز گزارن، کہناں ہنس دے بھلے نے
کہناں کوتجاں سنگ اڈاری، کہناں رون ، بھلے نے
جس نوں وصل حنیف بجن دا، اس دے بخت سوتے نے

م مراں کہ جیواں بھانویں، بھناں سار نہ کوئی اے
وچ وچھوڑے ہجر غماں دے اکھ نمائی روئی اے
پیار عبادت ہر کوئی کردا، ہوندی جگ تے ہوئی اے
حنیف پیارے جانی باجھوں کون کرے دل جوئی اے

ن ناراض نہ ہوویں ماہی، حاضر جان نمائی اے
پندھ دوراڈے پیار دلاں دے، سر دی سرتے آئی اے
نیت صاف رکھیوے دلبر، اپنی توڑ نبھائی اے
کہے حنیف غریب وچارا، آخر دنیا فانی اے

و دس میرے کچھ نہ رہیا، نیناں آخر تائی اے
زرگی نین دے کٹھیاں تائیں، کسے ناں واگ پھڑائی اے
منتاں کر کر حال ساندی، سجاناں بے پروائی اے
دھوکے ہوراں حنیف سیں دیندا، واری اپنی آئی اے

ہ ہدایت دیویں رب سائیاں، بخش گناہ بدکاراں دے
دے توفیق نیکی دی نالے، سنگت نیکو کاراں دے
صدقہ پاک محمدؐ والا، رحمت حال وچاراں دے
بخشش کریں حنیف عاصی دی، مارے ہوئے ماراں دے

لا لامانی، لامکانی، دس پتے اوڑے جی
ہر ہر دے وچ وسدا نالے، شاہ رگ توں ہے نیڑے جی
کنڈیاں نوں چا بھاگ لگاوے، تارے ڈبے بیڑے جی
ہر شے اُتے قادر مولا، ختم حنیف دے جھیرے جی

الف اللہ نے نور نبی دا، دتا گھل بشریت وچ
میم ہٹائی احمد بنیا، رچیا آ احدیت وچ
نبی دی خاطر پیدا کیتی، خلقت رب مدیت وچ
بخشش عشق نبی سرور دا، چاہے حنیف صدقیت وچ

ی یاری وچ ول نہ رکھیا، سچی آکھ سنائی اے
جو منہ آیا آکھ سنایا، سچ نوں لاج نہ لائی اے
سچی آکھن والیاں تائیں، دیندا کون ودھائی اے
آکھ حنیف برا نہ کیتا، نہ ہی خلق ستائی اے

سی حرفی-۲

(ہجر فراق سوہنے یار دے وچ)

الف آماہی ترے ہجر اندر باہیں سرے تے رکھ کے زُنیاں میں
برہوں مار گھتی، دکھاں ساڑ سٹی، پاڑ سٹیاں چولیاں چُنیاں میں
پھٹ گھل دے نہیں جدائی والے، کوچ ڈار دے وچوں وچھنیاں میں
آتش عشق حنیف چا ڈنڈ چاہڑی، جگر دل دیاں بوٹیاں بھنیاں میں

ب بہت واری سمجھا رہیاں، اکھیں ویکھوں باز نہ آؤندیاں نی
دنیا جگ جہان بھلا سارا، لاگھا یار دا مل کھلوندیاں نی
اکھیں، اکھیں نوں ویکھ کے رہن راضی، اکھیں لا پریت بھاؤندیاں نی
حنیف یار محبوب دے ویکھنے نوں، اکھیں بنھ کے ٹور لیاؤندیاں نی

ت تاگھ محبوب پیاریاں دی، جیو ڈاہڈرا آن اداس ہويا
ہجر ساڑ دتا، دکھاں مار دتا، بھج وانگ کباب دے ماس ہويا
درداں مشک پکائی وچھوڑیاں دی، دل ڈھکیاں وانگ خراس ہويا
دے درشن آن کے عاجزاں نوں، نہیں کدی حنیف دے پاس ہويا

ث ثابت قدم جے عشق ہووے، سمجھو ٹا کرے نال تقدیر ہو گئے
ہک وار ڈٹھا اودا رخ روشن، قیدی عمر دے ہانجھ تقصیر ہو گئے
ہک وار ڈٹھی تصویر جہاں، اودہ نال تصویر، تصویر ہو گئے
ریت عشق دی رہی حنیف اینویں چھڈ بادشاہ، تخت فقیر ہو گئے

ث ثبوت منگے وفا ساریاں دا، آپ وفا دا نام نہ جاندا ای
سانوں ہجر فراق وچ پا کے تے، آپ نال نازاں موجاں ماندا ای
وقت جدوں وچھوڑے دا آ جاوے، ناز مان نہ رہوے کوئی مان دا ای
حنیف ہتھ اٹھا دعا منگے، تنبو رحمتاں دے رب تان دا ای

ج جان جہان قربان ہر شے، سوہنے یار دی شیریں زبان اتوں
لباں لال گلاب دا پھل مہکے، کراں صدقے جان دہان اتوں
حسن بے پرواہ، پرواہ ناہیں، عاشق وار دے جان اس جان اتوں
دھوکا نال حنیف دے کریں ناہیں، اٹھ جاونا انت جہان اتوں

ح حال احوال کوئی گھل ماہی، تیری چٹھی دی بڑی اڈیک رہندی
تاہنگاں تیریاں ترفدے دے راتیں، آس ملن دی اساں ودھیک رہندی
جے چر عشق ناں روشنی کرے دل وچ، ایہہ نگری سدا تاریک رہندی
حنیف ڈھونڈ دا پھرے وچ ہیلیاں دے، شاہ رگ تھیں ذات نزدیک رہندی

خ خوش دسے اوہ نگر سائیاں، جتھے سوہنیاں ڈیرے لائے ہوئے نیں
مخلوقات دے نیک نصیب ہوں، جہاں یار دے درشن پائے ہوئے نیں
چنگے سے اصیل نہ مول بھلن، ہس کھیڈ کے وقت لگھائے ہوئے نیں
گلہ کراں حنیف فضول کیوں کر، کپتے قول قرار نبھائے ہوئے نیں

د دکھ پردیس دے ہون مندے، سکھ نال نصیب آزاد میاں
تاہنگ یار دی جی اداس ڈاڈا، اٹھے پھر کراں تینوں یاد میاں
ملیا کدی نہ آ پردیس اندر، دل کدی نہ کیتا ای شاد میاں
تیرے وصل دے جھوٹیاں لاریاں تے، ہو گیا حنیف برباد میاں

د دکھیاں دا حال کی پچھنا ایں، زورا وراں دا زور ازماونا کی
پتھر دل پہاڑ نہ ہون پانی، اینویں روونا تے کرلاونا کی
بادشاہ اوہ حسن دی نگری دا، اوس عاجزاں نال نبھاونا کی
عملاں باجھ حنیف نجات ناہیں، اینویں رایگاں عمر ونبھاناں کی

ذ ذکر تے فکر دے وچ رہیے، سوہنے رب نوں مول وساریے نہ
دنیا کوڑ ساری دن چار دی اے، اتھے لمبڑے پیر پھاریے نہ
جھبڑے قول اقرار کسے نال کرے، انہاں قولوں توں کدی وی ہاریے نہ
تکڑیاں نال بے فکر نہ لے سکے، غصہ ماڑیاں تے مول اتاریے نہ

ر رت وساکھ دی آن پچھی، واواں ٹھنڈیاں مٹھیاں چلیاں نی
سکھی وسے جہان بہار آئی، تیرے باجھ سب سنجیاں گلیاں نی
کنڈے پھل مثال نیں تہہ باجوں، آپہں مول نہ جانڈیاں ٹھہریاں نی
دنیا چھوڑ حنیف اداس ہويا، دل وچ محسناں ہلیاں نی

ز زور نہیں کوئی عاجزاں دا، ہتھوں دل دے ہاں مجبور ڈاہڈے
جگ جیوندیاں ملنا چھوڑ گئیوں، ساتھوں ہوئے نے کی قصور ڈاہڈے
ملن آئے ہاں کوہاں دا پندھ کر کے، بجن جان کے رہندے نیں دور ڈاہڈے
حنیف وس دا جھوک اجاڑ بیٹھا، عشق پائے نیں انج فتور ڈاہڈے

س ساہ دا مول وساہ ناہیں، اتھوں کھٹ لے جو کجھ کھٹناں ایں
سودے وکدے عام بازار کھلا، پاسا عملاں نال پلٹنا ایں
دنیا لکھ طعنے دے دنے راتیں، کچھے عشق تھیں مول نہ ہٹنا ایں
حنیف یار محبوب بے وصل دیوے، دامن دکھان دا چا الٹنا ایں

ش شاد رہیں ویلے نال چلیں، رکھیں نپ کے درد اولیاں نوں
 صدی پندرھویں عشق دا دور ناہیں، پیا لکھ سمجھایا اے جھلیاں نوں
 چارے طرف فریب خود غرضیاں دے، پچھے کون شریفیاں بھلیاں نوں
 رشوت دے حنیف چھڈا لیندے، دن ویری لٹ لے چلیاں نوں

ص صقل ہوئیاں اکھیں ویکھنے نوں، سینے کاتیاں عشق چلایاں نی
 جگ وانگ بہشت فردوس دے، اکھیں ویکھ محبوباں نوں آئیاں نی
 لطف موسماں، میویاں، نعمتاں دا، رب سنکلتاں نیک رلایاں نی
 حنیف باغ، بہار، اجاڑ گلشن، رُسے یار تاں کی وڈایاں نی

ض ضعف بینائی اکھیاں دی، جے کر یار تینوں نظر آوندا نہیں
 جلوے تھان تھان تے مارے نور روشن، اوہ تاں اپنا آپ چھپا وندا نہیں
 ”دُخن اقرب“ آپ فرما وندا اے، ”الانسان سری“ گھنڈ چا وندا نہیں
 حنیف دل دی نظر جے کھول ویکھیں، یار کول تیرے پردہ پا وندا نہیں

ط طوق وفا دا پا گل وچ، اساں قیمتی عمر ونجائی پھر دے
 پتا ہے نہیں یار پرواہ کرنی، اساں جنڈری گھول گھمائی پھر دے
 کدی مہر وفا دی نظر کرسی، دل جھلڑے نوں سمجھائی پھر دے
 لکھ وار ہووے بے وفا بھانویں، اساں اپنی توڑ بھائی پھر دے

ظ ظالماں ظلم کما ڈٹھے، تھک ہار کے ہمتاں ہار دے نی
 نال صدق یقین دے پار بیڑے، یار آن مردے اگے یار دے نی
 حق سچ دے راہ تے ٹرن والے، کھلے موت نوں آپ ونگار دے نی
 دیوے جگ تے دان حنیف مولا، بندے رب نوں نہیں وسار دے نی

ع عاشقان، صادقان خوف ناہیں، لہندے عشق دریا وچ تاریاں نی
جہاں عشق ناں مول خرید کیتا، رائیگاں عمران اینویں گزاریاں نی
عشق باجھ نے کم فضول سارے، عشق باجھ نہ نبھ دیاں یاریاں نی
حنیف عشق خریدیا جہاں لوکاں، لیاں سبجھ ہتھیتاں ساریاں نی

غ غفلتاں وچ گزار گیوں، نیک عمل کی نال یجوانا ایں
بول ”قالو بلیا“ دے بول کے تے، مونہوں بولیا قول نبھوانا ایں
نیک عملاں آونا کم اوتھے، کھڈیاں ہاسیاں کم نہ آوناں ایں
حنیف مہر شفاعت حضور والی، عاصی امت نوں بخشوانا ایں

ف فائدہ کی اوتھے روونے دا، جتھے ملے نہ حوصلہ کٹھیاں نوں
پھٹ ہجر دے سجرے ہو جانڈے، کون پچھدا درد نکھٹیاں نوں
کر کر متاں جتن نے کئی کیچے، یارو کون مناوندا رٹھیاں نوں
حنیف وصل دی آس تے رہے جینڈے، مل آن کے ہجر ترٹیاں نوں

ق قوم محبتاں وچ کبھڑی، شوق وچ صفات نہ ذات میاں
نیوں لاوندے پچھدے نہیں ذاتاں، چند جان صدقے دن رات میاں
دکھی دلاں دی جیہڑے کرن سیوا، لٹ لین سبھے کائنات میاں
دیویں نہ تکلیف حنیف تائیں، ہوسی رحمتاں دی برسات میاں

ک کون کٹے ہجر دکھیاں دے، طعنے دیندیاں خلقتاں ساریاں نی
ہاڑے گھت کے کراں فریاد دکھی، ویکھیں دل دیاں بے قراریاں نی
لوک کرن اٹھکیلیاں سنگ یاراں، دھروں قسمتیاں ساڈیاں ہاریاں نی
کدی سوکھڑے رہن حنیف ناہیں، جہاں عشق چواتیاں ماریاں نی

ل لکھ واری سمجھا رہیاں چھڈ عشق نوں یار ہوشیار ہو جا
ایہہ تاں دور ہی بے وسایاں دا، اپنا آپ سنبھال بیدار ہو جا
سادہ طبع نے بہت فریب کھادے، دنیا وچ نہ اینویں بے کار ہو جا
حنیف یار جے یاری نوں پالنا ای، گھائے جھل کے یاراں دا یار ہو جا

م مرن چنگا اوس جیونے تھیں، لگی عشق دی جتھے نہ بھاء ہووے
تیرے عشق دے وچ جو پھس جاوے، اوہندے واسطے ہور ناں راہ ہووے
عاشق سدا بے وس محتاج بے کس، حسن مڈھ دا بے پرواہ ہووے
پھسے اپنے جال وچ آپ کھی، قیدی زلف دا کوئی نہ پھاء ہووے

ن ناز نیاز دے نال دیکھن، اکھیں تکدیاں تکدیاں رج دیاں نہیں
زارو زار روون، لگاتار روون، چپ چاپ روون اکھیں گج دیاں نہیں
نال سوہنیاں زور کی عاشقاں دا، عشق نال چالاکیاں سجدیاں نہیں
بخشن ہار چھپاؤندا عیب ساڈے، ایہہ خلقتاں عیاں نوں کج دیاں نہیں

و وکھ پریم دے نگر وڑیوں، سنبھل سنبھل کے کریں دھیان میاں
سو دے دلاں دے ڈاڈے اوکھڑے نی، ہدیہ دے جاویں اتھے جان میاں
دے کے دل دنیا اتھے بھل جاویں، سودا عشق دا لوں پہچان میاں
حنیف یار دی مت لے بنھ پلے، سکھی ہو کے رہویں جہان میاں

لا لا کے نیوں بھاؤنا ایں، تقویٰ عشق تے مول نہ رکھیا ای
ہو کے نفس دا رہیوں غلام ہر دم، مزہ عشق محبوب نہ چکھیا ای
سڑ کے عشق مجازیوں بنے کندن، مزہ عشق حقیقی دا بھکھیا ای
موت آون توں پہلے مر گئے جیہڑے، تنہاں عشق محبوب دا رکھیا ای

آ کے سینے لگا لیندا، کدی چچھدا، حال احوال میرا
غماں تیریاں ہوش بھلا دتے، ہويا جیونا بڑا محال میرا
سوچ سوچ کے فکر اندیشڑے نوں، ہويا دل تے جگر ٹڈھال میرا
ٹھٹھے کردے لوگ حنیف مینوں، آ گیا اے وقت زوال میرا

یاریاں لا کے چھڈ چلے، کم کاج دے چیتوے بھل گئے نی
نین زگسی مرگ موڑے دے، عاشق دیکھدیاں جان تے تل گئے نی
ایس عشق دی شمع تے کئی عاشق، سڑ کے وانگ پتنگیاں رل گئے نی
تیریاں الفتاں تے وفاداریاں دے، سارے پول حنیف تے کھل گئے نی

یار دی گل سنا کوئی، میرے یار دے وطن تھیں اون والے
کیہڑے کار رڈھے کیندے دام پھسے، کی آکھدے کرم فرمون والے
نال رہن والے سچی کہن والے، دے گئے نیں دکھ تڑفون والے
جڑ پٹ حنیف غریب سندی، دعوے رکھدے من پرچون والے

یاری لا کی دور ہونا، بندہ ہو کلا ، کلا رہ جاندا
رہوے کھب کے وچ پیاریاں دے، چنگا سوئی جو دل وچ بہہ جاندا
سنگت نال سواد ہے زندگی دا، بندہ نال درولیاں کھیہ جاندا
دکھی دل حنیف ناراض کرنا، کنکرا عرش عظیم دا ڈھیہ جاندا

یاریاں لان نوں روونا ایں، دل یاریاں دا تینوں آوندا نہیں
یاری لا کے چھڈ وچکار جاویں، کسے نال توں توڑ نبھاوندا نہیں
بے فیض ، بے لجے یار کولوں، نفع ککھ دا مول کوئی پاوندا نہیں
موتی سچا جے ہووے حنیف یارا، مٹی وچ کوئی اوہنوں رلاوندا نہیں

سی حرفی - ۳

(ہجر فراق سوہنے یار دے وچ)

الف اللہ دی آس تے رکھ تقویٰ، بیڑے ٹھیل دتے سوہنے یار وٹے
دنیا جگ جہان بھلا بیٹھے، رُجھ گئے ہاں یار دی کار وٹے
دن رات پئے ترفدے وانگ چھی، پھیرا گھت کھاں کدی بیمار وٹے
نیوں لکیاں دی لُج پال یارا، ہوندا رب حنیف دکھیار وٹے

ب بس ماہی اساں بھل گئے ہاں، مٹھے بول تے جان وکا بیٹھے
لٹے گئے ہاں تیرے خلوص اتے، کر جان جہان فدا بیٹھے
دل والڑے دلاں دا حال جانن، نال سادگی حال وچا بیٹھے
دیویں آ دیدار حنیف تائیں، ہاڑے گھت کے رو کرلا بیٹھے

ت تاہنگ پیاریاں جاتیاں دی، ہک پل نہ صبر قرار مینوں
دل چکیدتا اڈیکدا اے، چھڈ گئے نیں یاراں دے یار مینوں
منہ سامنے یار جواب دے گئے، آئی وڈی نصیباں دی ہار مینوں
وڈا دکھ اکلاپا حنیف یارا، جیہڑا کر گیا آن لاچار مینوں
ث ثمر محبتاں میریاں دا، دیویں پا جھولی گنہگار تائیں
مزا ادھی محبت دا اوس ویلے، ملن آوسن یار جاں یار تائیں
تیرا ہسنا دم مسخ دا اے، دیویں ہس کے صحت بیمار تائیں
پچھے ہٹ دے نہیں حنیف عاشق، توڑ چاہڑ دے قول قرار تائیں
ج جنت، حور، قصور سمھے، دیواں وار محبوب دی خاک اتوں
خاطر جس دی کل کائنات ہوئی، کراں صدقے جان اس پاک اتوں
کرتی مہر شفاعت شفیع سرور، چھٹ جان گے غم، غم ناک اتوں
بھیجے آپ درود حنیف مولا، سوہنا رب رحمت لولاک اتوں

ح حوصلہ عاشقانِ صادقوں دا، ہوندا نت ہے دون سوا میاں
 وکھ حوصلہ ہار دے لوک دانے، دیوے حوصلہ شوق ودھا میاں
 رکھ حوصلہ لکدے سولیاں تے، نعرہ انالحتی دا لا میاں
 ملے حوصلہ تدوں حنیف تائیں، جدوں لواں محبوب نوں پا میاں

خ خبر کی بے پرواہ تائیں، کیویں ویلوا وقت گزارنا ہاں
 ڈسے ہجر کلچرا دنے راتیں، چڑھ پختے پیا پکارنا ہاں
 سوئی صورت وسدی دل اندر، ہک پلک ناں منوں وسارنا ہاں
 مرے باجھ نہ ملے حنیف سوہنا، تاہیوں اپنے آپ نوں مارنا ہاں

د درد فراق ویران کیتا، برہوں ساڑ دتا انگ انگ میرا
 جوہن لہو دے نال ہے ٹھاٹھ ہوندی، جوہن گئی تے گیا ترنگ میرا
 لانبو عشق اولڑا پھوک دتا، کم آیا نہ جتے ڈھنگ میرا
 سکھیں سبق حنیف دی زندگی توں، رہیا درداں نال ہی سنگ میرا

ذ ذات صفات دے پئے پچھے، صفتاں چنگیاں ول نہیں دھیان کردے
 ذات وچ کردار دے چھپی ہوئی اے، سوہنے کم تھیں سوہنے پہچان کردے
 ذات اصلی اصل کردار سچا، عمل ہون چنگے، چنگے مان کردے
 عملاں باجھ سب کوڑ کہانیاں نی، عمل ہون چنگے اچی شان کردے

ر راکھا رب رحمان ساڈا، سچیاں واسطے سچ ستائی جانا
 ہووے جگ ویری نہیوں ڈولنا ایں، سچ واسطے کھل لہائی جانا
 دے سکے نہ سکھ کیوں دکھ دے کے، اینویں خلق نوں کاہنوں ستائی جانا
 بدیاں چھوڑ حنیف ثواب لینا، پریتاں لکیاں توڑ نبھائی جانا

ز زاریاں کردیاں ہجر کئے، گزر چلیا دیکھ شباب ہے جی
قسمت والیاں حسن خرید کیتے، ساڈے واسطے خانہ خراب ہے جی
سوہنے رنگ شہاب دے، ہنس چالاں، جگر بھدیا سیخ کباب ہے جی
دولت حسن جمال حنیف فانی، بھانویں باہجوں انت حساب ہے جی

س ساتھ نبھاونا وچ دکھان، وفاداریاں یار نبھاوندے نی
خون ڈولہدے یار دے نام اتوں، یار یاری نوں لُج نہ لادندے نی
غم پی، سینے چہہ وٹ کے تے، عاشق اپروں ہس دے جاوندے نی
پچھے ہٹ دے نہیں حنیف سجن، چند یاراں توں گھول گھماوندے نی

ش شوق محبوب دے وصل دا سی، چند جان دی بازی لا دتی
عاصی ہو بدنامیاں چا لیاں، جان یار دے نام تے لادتی
دلیں رچیا شوق شہادتاں دا، کٹھن واسطے سیس نوا دتی
ملسی آن کے کدی حنیف تائیں، گھٹی یار دے راہ وچ پا دتی

ص صبح دی باو صبا ٹھنڈی، دیویں جا سنیہوا یار تائیں
سجن سک دے پے اڈیک دے نی، اُراں موڑیں پرت مہار تائیں
کھ دیکھیاں دور وچار ہون، آکے دیویں شفا بیمار تائیں
حنیف یار وساہ کی زندگی دا، دنیا کھیڈ کوڑی دینہہ چار تائیں

ض ضعیف لاچار، وچار کردے، کبھی عشق سکائی اے رت سائیں
ایہہ جوہنا ٹھگ بازار دا اے، حسن آونا نہیں مڑوت سائیں
ساڈا اپنا آپ ناں آپنا ایں، ہتھ ڈاہڈیاں دے لُج پت سائیں
ملاقات محبوباں دی عید خوشیاں، پھیرا سجاں تے آگھت سائیں

ط طور بھلا ہوا دتے، چڑھی غماں دی آن کٹار یارو
اپنا آپ وِجا کے وِج ککھاں، پھر دے ڈھونڈ دے روز غم خوار یارو
بے ترس، بے رحم معشوق ظالم، لئی کدی نہ آن کے سار یارو
بے وفا حسین بے مہر ہونڈے، آکھے پیا حنیف پکار یارو

ظ ظالم ظلم کما تھکھے، قہر رب تھیں خوف نہ کا انہاں
لوگ دُڑدے دے ہوئے بولدے نہیں، رکھی دنیا انج ستا انہاں
ننگے سرے سوانیاں پھر دیاں نیں، چا چھڈیا شرم حیا انہاں
حنیف یار بے دوسیاں مار دے نیں، آخر پکھسی آپ خدا انہاں

ع علم نہیں عشق دیاں قاعدیاں دا، بڑا کٹھن ہے عشق کماونا جی
ہستی اپنی سب فنا کر کے، عاشق خاک در خاک ہو جاونا جی
دنیا جگ دے وِج گنہگار ہونا، عزت شرم تے بھرم گنواونا جی
حنیف تدوں محبوب نوں پا لینا، جدوں اپنا آپ گنواونا جی

غ غافل وقت وہاندائی، سودا کھٹ لے ایس بازار وچوں
ایس جگ تے پھیر نہ آونا ایں، چنگے چنگ لے عمل پنڈار وچوں
نیک عمل تے نیک نصیب ہون، نتر جاو سن کھرے اتار وچوں
حنیف دونویں جہان نیں عمل سیتی، عمل کڈھدے پار منجھار وچوں

ف فوج کفار دی نس جاندی جدوں ادنا ایمان لکاریاں تے
عشق والڑے ہانگرہ مار وڑدے، عقل ویکھدی رہوے کناریاں تے
تری نظر مصیبتاں کٹ دیندی، کریں مہر دی نظر آواریاں تے
ساری عمر حنیف وِجا بیٹھا، اس بے وفا دیاں لاریاں تے

ق قوس قزح تھیں ودھ روشن، رنگ یار دا دون سوا میاں
رنگ گلہاں دا برف دی سل اتے، دیوے روح افزا کوئی پا میاں
ہونٹ پتیاں سرخ گلاب دیاں، بول شہد زبان صفا میاں
لے آن محبوب حنیف جے کر، دیوے قسمت رب جگا میاں

ک کتھ جاواں کوئی واہ ناہیں، چاروں طرف مینوں غم مار دے نیں
کجھ فکر اندیشوں یار والے، کجھ مہنے کل سنسار دے نیں
بول نہیں زبان دے سردے نی، وسر جاوندے پھٹ تلوار دے نیں
ملسی نیٹیاں دا پھل حنیف یارا، سانوں آسرے رب غفار دے نیں

ل لاه جنجال مصیبتاں دے، آوے نظر جے عید دا چن مینوں
سکھ موج بہار آرام ہر شے، دتا رب دانا پانی ان مینوں
غم تیریاں بے پرواہیاں دے، ہور کسے دی نہیں ہے بھن مینوں
تیرے ہجر فراق حنیف یارا، دتا سی کے آن کفن مینوں

م ماٹیاں وکھ کے مارنا ایں، مولا چڑیاں تھیں باز مراوندا ای
قدرت نال افغان طالبان ہتھوں، ملک روس تباہ کراوندا ای
موسیٰ لنگیا پار، فرعون اتوں، رب وچ دریا ڈباوندا ای
دنیا وچ آزمائشاں دے کے تے، مولا بندے نوں خود آزماوندا ای

ن ناز نیاز تے چا سارے، بنا یار دے مول نہ پھدے نی
در تے آئے سواںی نوں جھڑکیے ناں، یار ملدے نال سبب دے نی
لکھ کوڑ چھپاویے پئے اوڑک، پچھے جاوے قول کرتب دے نی
حنیف دکھ جہان تے ڈھیر آئے، واہ کم نرائے رب دے نی

و واسطے رب دے پا تھکی، کیوں بھلدی نہیں ادا میاں
دنیا ساک قبیلدا چھڈ ہر شے، کیتا سنگ تیرے نال آ میاں
دتا چھڈ غریب کنگال تائیں، بھل قول قرار وفا میاں
حنیف یار نہ توڑ بھا سکیں، دیویں صاف جواب سنا میاں

ہ ہاسیاں نال سی لائی یاری، دکھاں کیتا اے آن نڈھال میاں
ہاسے بھل گئے نیں، راز کھل گئے نیں، کیتا غماں نے آن کنگال میاں
روندا دل کراوندنا کونج واگلوں، ہال ہال کواں حال حال میاں
دیویں جا پیغام حنیف تائیں، جینا سبنا باجھ حال میاں

لا لامانی میرا یارو، بھل سکدا نہیں بک پل ہے جی
دولت وڈی سکون آرام میرا، اودھی یاداں دا تاج محل ہے جی
یاراں باجھ سواد کی زندگی دا، ایہہ فیصلہ یار اٹل ہے جی
دنیا کوڑ مقام فنا دا اے، ہوندی پئی حنیف چل چل ہے جی

ء آئی اذان تے مار کنیں، پیا غافلا قلم چلاونا ایں
یاد رب دی بھل کے کھیڑ رجھوں، انہاں بیتاں نے کم نہ آونا ایں
پڑھیں نہ قرآن نماز بھلی، گزرے ویلے نوں پیا پچھتاونا ایں
لہبت کجھ حنیف نہیں ہاسیاں وچ، روسیں انت جے سچ پچھاونا ایں

ی یاد خدا نوں کریں ہر دم، دل کسے دا مول دکھا ناہیں
دل عرش دا کنگرہ دکھیاں دا، ایہہ عرش دا کنگرہ ڈھا ناہیں
سچے پیار وچ جھوٹ رلا ناہیں، اگ جھولیاں دے وچ پا ناہیں
دنیا چھوڑ حنیف سدھار جانا، اس دم دا کوئی وساہ ناہیں

سی حرفی - ۴

(دوہرے بیت وچ، رسال پور ۱۹۹۵)

الف آس نہیں ٹھدی، تے چند نہیں جھدی، وچ دلیلاں پپیاں تے مرگیاں
تیز نگاہواں، خونی مرگاں، بہہ جگر وچ گکیاں، روندی پپیاں
ہجر فراق برہوں دی سولی، سرتاں مول نہ رہیاں، ہوشاں گکیاں
آکھ حنیف نہ چھین دے نوں، عشتے نے لٹ لیاں عقلاں گکیاں

ب بس کر ماہی تے پانہ پھاہی، اساں ونجناں کچھ ضرور اے، دل مجبور اے
وطنوں توں چاچت چائے، انج پایا عشق فتور اے، ماہی مغرور اے
ملساں جھوک سجن دی جا کے، بھانویں پیڑا دور اے، وانگ تندور اے
مر مر یار حنیف نوں پایا، کیتا پیش حضور اے، چکنا چور اے
ت ترس نہ آیا مینڈا حال ونجایا، دل ہو یا وانگ کباب اے، باجھ حساب اے
ت کر کر آپیں بلدیاں بھاہیں، ہوئی روح ڈاہڈی بے تاب اے، حال خراب اے
صورت دلبر دی لاثانی، چہرہ نقش کتاب اے، لا جواب اے
حسن حنیف ہے فانی ہر شے، وہم خیال تے خواب اے، مثل حساب اے

ث ثابت قدم تے صدق چنگیرا، پاسیں دس منزل دی، نیت پھل دی
ہمت مرداں دی کم کر دی، فتح سنیے گھل دی، آس مچھدی
کر کر یاد سجن نوں ہر دم، رکھاں تانگ وصل دی، کاتی چل دی
مار حنیف مکایا نیناں، دھاری تیز کاجل دی، جان نہ جھدی
ج جدوں دا ماہی گیا، میکوں گیاں بھل سکراراں، نیاں ہاراں
دچھڑی کونج وانگوں کرلاواں، تے روندی زار و زاراں، چیکاں ماراں
رُت خزاں دی، غم دا موسم، گزریاں موج بہاراں، لالہ زاراں
بج بھج مکی حنیف ہسیندی، اکھیں برسن پاراں، پین پھوہاراں

ح حوالے رب دے کر کے، ٹھیل دتے نے بیڑے، چپو گیرے
آس اللہ دی مہر محمد، آئے منزل نیڑے، مکے جھیرے
جھوک سجن دی نیڑے آئی، کدھی لگے بیڑے، رب نیڑے
قسمت نال حنیف نوں پایا، لگے نین اوڑے، ہو کے نیڑے

خ خالی سمجھیں دل دی نگری، اگ عشق نہ بلے سنگت رتے
ظالم عشق نے جان گوائی، لگے روگ اوڑے مارن سلے
درد ہجر دے سولائ واکوں، مول نہ جانڈے ٹھلے، بولن پلے
آکھ حنیف سلامت ناہیں، موت سنیے گھلے، وس نہ چلے

د دوا نہ درداں سندی، ہابھوں وصل سجن دے، دارو من دے
وچ پردیس کی سار سجن نوں، یاراں مان وطن دے، ونو ون دے
نعت لکھ بہاراں ہوں، ہوش نہ روح بدن دے، ہابھ سجن دے
خلوت وچ حنیف جے آوے، آکھاں اکھر من دے، سامنے چن دے

ذ ذخیرہ درداں بھریا، سینہ کھول دکھایا، نہیں چھپایا
دلبر اتوں، جان صدقوے، تن من گھول گھمایا، حال دنجایا
ہس ہس ملدا دنیا تائیں، سانوں لارا لایا، من نوں بھایا
جان جہان حنیف دنجائی، خود نوں مار مکایا، مطلب پایا

ر راتیں دے آرام نہ دل نوں، لگی بے اقراری، دل نوں بھاری
پیار دا پنڈا ڈاڈا اکھا، پنڈا اٹھائی بھاری، آس ادھاری
بھلے خویش قبیلے ہر شے، چاہڑی غماں کٹاری، کس کے ماری
موت حنیف تے پھیرا پایا، ٹر گئی روح بیچاری، مار اڈاری

ز زیادہ رعب حسن دا، کیمہڑا موہوں بولے، کنڈا کھولے
انگ انگ وچ پیار بجن دا، کھاوے جان بچکولے، وا، ورولے
لال ہیری، دکھاں سندی، ہجر پوائے چولے، دکھاں پھولے
تک تک راہ حنیف بجن دے، لٹ گئی راہواں اوہلے، باہجھوں ڈھولے

س بجن دی تاہنگ ودھیری، روواں تے کرلاواں، کانگ اڈواں
ہک واری گھر آون میرے نازاں نال کھڈانواں، پنگ بچھانواں
جان گنوائی، پکیاں آھیں تک تک تیریاں راہواں، فالان پانواں
آکھ حنیف ملاوے مولا، منگاں روز دعاواں، ہتھ اٹھاواں

ش شہادت شوق میرے دی، دیون میریاں باہواں، ابھے ساہواں
روح ترہائی، پئی جدائی، ترٹھاں تے ترٹھاں، خاک اڈانواں
یار مریلے عشق بھیلے، تن من پھوک جلاواں، لانبو لانواں
آکھ حنیف جے یار ملے تاں، دل دے زخم دکھاواں تے کرلاواں

ص صفا اس دل نوں کر توں، پاویں پھر مراداں، نال سواداں
آون یار بہاراں وانگوں، سن سن کے فریاداں، دل دیاں یاداں
فضلاں پکیاں سرہواں پھلیاں، بھریا رس کماواں، پچیاں کھاواں
مشکل وقت حنیف تے آیا، بجن کر امداداں، نال مراداں

ض ضعیفی تے دل گیری، ودھدی آندی اگے، وس نہ لگے
میت پیارا ٹھگ ڈنبارا، پیا دلاں نوں ٹھگے، اگے اگے
مٹھا بول کھسے جند میری، وسیا رگے رگے، پیارا لگے
آکھ حنیف ہن جانی باہجھوں کچھ نہ چنگا لگے، کد تائیں تگے

ط طمانچے عشق ترے دے، لگے وار و وار اے، دین ہلارے
 وچ جدائی عمر ونجائی، غیراں مہنے مارے، کرن ہلارے
 بھلی ہوش بدن سک گیا، اٹھن درد شرارے، وانگ انگارے
 آکھ حنیف سکون ونجایا، ناہیں مول قرار اے، گن دی تارے

ظ ظالم برہوں سینہ تایا، آیا وقت زوال اے، مندا حال اے
 سوہنا قد سرو بجن دا، نالے سوئی چال اے، بے مثال اے
 غیراں دے سنگ سنگت رکھدا، ساڈا نہیں خیال اے، کتواں سال اے
 اس دے جیہا حنیف نہ کوئی، نہ کوئی حسن جمال اے، چن مثال اے

ع عادی ہاں درد غماں دا، درواں نال وہار اے، ہانجھ شمار اے
 حسن جمال بجن دا غالب، دیندا روک بازار اے، آتش زار اے
 کر کر متناں ہاڑے پاواں، ررواں عرض گزار اے، کر اصرار اے
 آکھ حنیف وصل دی خاطر کیتے ایڈ پیارے، قول اقرار اے

غ غضب دے بھالے عشقے، وچ جگر دے مارے چیر اتارے
 خوشیاں کارن نیوں لگایا، کٹک غماں نے چاہڑے، ہانجھ شمار اے
 گھٹ گھٹ مرنا، دکھ نوں جرناء، ایہہ دستور پیار اے، فکر بے کار اے
 کہے حنیف کمالے نیکی، ایہہ دنیا دن چار اے، ساہ ادھار اے

ف فاقے کر زہد کماویں، بندگی رہی ادھوری، ہانجھ حضوری
 دل دی تاکی مول نہ کھولیں، متھا ٹیک ضروری، پوے نہ پوری
 خلق ستاویں، پاپ کماویں، خالق ولوں دوری، نامنظوری
 حنیف خلاق سوہنے رب دی، راضی رکھ ضروری، یار حضوری

ق قتل کر نال نگاہواں، سوہنا ہس دا جاوے من نول بھاوے
 نازاں نال ہسے، دل کھسے، زلفاں چھنڈک دکھاوے، مسکراوے
 مٹھے بول تے نین نشیے، سرے نال سجاوے تے منکاوے
 دیوے وصل پیارا دلبر، جند حنیف دکاوے، لٹ لے جاوے

ک کمائی عمر ساری دی، ایہو درد جدائی، ازولوں آئی
 کیتی جان بلہار بجن توں، وسدی جھوک لٹائی، آفت چائی
 پیار محبت اوکھا پینڈا، درداں بھٹی تائی، وس نہ کائی
 آکھ حنیف جلایا تن من، ہو کے وانگ سودائی توڑ بھائی

ل لیکھے اپنے ہجر وچھوڑا، سانول ہتھ مہاراں کراں پکاراں
 برہوں بلک رہیاں سودائی، وچھڑی کونج قطاراں چھوڑ کے ڈاراں
 زخم جگر دے، بے صبر دے، تیرا نام چتاراں، درد ہزاراں
 آکھ حنیف پیارے ہاتھوں گکیاں باغ بہاراں، تے گلزاراں

م مکھ بجن دا ڈٹھیاں ہاتھوں دل نول صبر نہ آوے، یاد ستاوے
 رعب حسن دا گنگ زباناں، سخن نہ کیتا جاوے، من ترساوے
 دوروں دوروں ہس ہس دیکھے، کول کدی نہ آوے من، کول بھاوے
 یار حنیف نول عیدیاں ہوون، جے بجن گل لاوے، کول بلاوے

ن نزاکت پھلاں وانگولوں چاہڑی کٹک حسن دی، مہک بدن دی
 شوخ اکھیں دو تاریاں وانگولوں، سوئی بات سخن دی میرے چن دی
 ناز نہورے، صبر ترڈے، وانگ بہار سمن دی، نور بجن دی
 آکھ حنیف شباب قیامت، لالی ہونٹ دہن دی مثل چن دی

و وساہ نہ سہ آئے دا، اینویں حرص ودھائی، تن نوں لائی
دور اندیشے تے سندیشے رکھدے جان جلائی، عمر ونجائی
عملوں باجھ سواگت ناہیں، بھٹلی پھرے لوکائی، سمجھ نہ کائی
یار حنیف گناہیں بھریا، رب دی مہر وفائی، آس لکائی

ہ ہوتاں نال لا کے یاری سسی حال ونجائے، ہاڑے پائے
مجھوں سک سک تیرا ہویا، رانجھے مال چرائے، قول نبھائے
وامق، عذرا، سوہنا، زینی، سوئی گھڑے رڑھائے، رڑھدی جائے
سنے حنیف عشق نے لٹے، بھانویں مار گوائے، پیار نبھائے

لا لامانی یار پیارا، کل دنیا سی سوہنا تے من موہنا
سوہنا ہس دا جیوڑا کھس دا، من وچ وسدا سوہنا، بنے پروہنا
بے پرواہ سجن دے اگے، بہہ کے اسان رونا، اثر نہ ہونا
آخر نوں اوہ فصل کٹیسی، جو کجھ اتھے بونا حاصل ہونا

ء آخر نوں جانا ایتھوں، روندیاں نیر وہا کے، عمر گنوا کے
ساہ جیاتی پورے کرنے، آیا جو لکھوا کے مہراں لا کے
کھٹ لے ایتھوں جو کجھ کھٹنا، مڑ نہیں آونا جا کے، وقت لنگھا کے
موت حنیف سرے تے چمکے، آئی وچ وجا کے پوریاں پا کے

ی یارانہ تدوا لایا، جد ایہہ دنیا ناہی، مہر و ماہی
نہ رقیب نہ ویری رعیت، نہ پھی شہنشاہی، لا تنہا ہی
نہ آسمان نہ زمیاں، نہ ایہہ کاغذ قلم سیاہی، مول نہ آہی
پیار حنیف تدوکا ہویا، نہیں سی دنیا پھائی، موت تنہا ہی

سی حرفی-۵

(رسالہ پورہ ۱۹۹۵)

الف الہی میل ماہی نوں رو رو چندڑی ہاری میں
 خاک گھتی سر جامے پھاڑے، پھر دی نت آواری میں
 میت نہ ملیا وچ اڈیکاں، رہندی کرماں ماری میں
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، روواں کر کر زاری میں
 ب برے دن مول کسے تے آون نہیں جدائیاں دے
 کھلیاں زلفاں گلیاں دے وچ پھردی وانگ سودائیاں دے
 جھلی کملی دنیا آکھ مہنے اکھیاں لائیاں دے
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، ڈاہڈے پھٹ جدائیاں دے

ت ترازو لگا ہوسی عملاں والے ترسن گے
 نیک کمائیاں کرسن جیہڑے، بھج جنت نوں وڑسن گے
 جہاں ہوسی خلق ستائی، آن فرشتے پھڑسن گے
 آکھ حنیف شفاعت ساڈی، آپ محمد کرسن گے

ث ثالث وچ پیار اساڈے، صدق یقین صفائی اے
 جان حوالے، واگ وفا دی، سجاں ہتھ پھرائی اے
 ہو ہو عاجز نیوں لگایا، کیتی نہیں وڈیائی اے
 یار حنیف نمانا رونداء، سجاں بے پروائی اے
 ج جہانوں اینویں جاسی جس نہ عشق کمایا اے
 حسن بازار لگا اے دنیا، عشق سوداگر آیا اے
 عشق حجاز حقیقی بھانویں، ہوندا نہیں پرایا اے
 دیکھ حنیف عشق دے اندر، سب کجھ داء تے لایا اے

ح حاصل کجھ نہ ہويا ہرگز پھر وی بازی جیتی اے
 جیہڑی ہار محبت اندر، اوہ بنیاد پریتی اے
 مزہ وصل دا دگنا ہويا، پیار پیالی پتی اے
 یار حنیف نہیں کچھ پلٹے، چند قربان چا کیتی اے

خ خبر نہ دلبر مولے، ساہ لبان تے آیا اے
 وقت نزع دے موت آسانی، چا دیدار کرایا اے
 روز میثاق دے بول ”بلا“ دا وعدہ یار نبھایا اے
 یار حنیف دی جان پرائی، اینویں ایہہ وڈیایا اے

د دکھاں دی دھرتی استھے، دکھ سکھ ساجھا جرنا ایں
 رل کے کھانا، رل کے رہنا، رل کے ڈبنا ترنا ایں
 باجھ محبت مزہ نہ کوئی، رائیگاں جینا مرنا ایں
 آکھ حنیف سجن دے باجھوں دنیا نوں کی کرنا ایں

ذ ذلت رسوائی چائی، باجھ پیارے جانی دے
 گلے، لاپے، لاپے، لاپے، سامنے وانگر پانی دے
 ہر دم نام تیرا لے جیواں، بھلے تان نتانی دے
 چھڈ حنیف تکبر سارے جھگڑے دنیا فانی دے

ر رحیم کریم غفارا، بخش گناہ گناہیاں دے
 مہر کرم عاجز تے ہووے، آن پھسے وچ پھایاں دے
 سب جہان دا توں ایں مالک، کل خصمانے شاہیاں دے
 رحمت باجھ حنیف نہ تردے، بیڑے وچ تباہیاں دے

ز زورا ور نین بجن دے، لاناں وانگوں بلدے نیں
جت دل جانڈے گھاتاں لاندے، وس نہ کیں دے چل دے نیں
عاشق زار نہ کچھے ہٹ دے، آن دوارے مل دے نیں
دنیا چھوڑ حنیف سدھانا ساہ اتھے جھٹ پل دے نیں

س سکائی رت غماں نے، کم تے کاج بھلائے نیں
اٹھی ہوک دلے دے اندر، چیتے یار دے آئے نیں
سولان اتے ٹنگے ہوئے، یاداں مار مکائے نیں
زندگی دا بھرواسہ کی اے، ساہ حنیف پرانے نیں

ش شاہ زور ، دلاور، ضینم، عشق نہ منے ہاراں نوں
بیٹے بادشاہاں دے کوہندا، ٹنگے دار تے یاراں نوں
حسن دی نگری بے پرواہیاں، منے کون پیاراں نوں
آکھ حنیف روزی دے صدے، کھا گئے سوچ وچاراں نوں

ص صورت تک رانجھے والی، بھلے ہوش جہاناں دے
جھنگ سیال تے کھیڑے وارے، صدقے اس دیاں شانان دے
عشق ماہی دا کلمہ پڑھیا، چھٹے فکر ایماناں دے
پایا پھیر حنیف جاں رانجھا، ملے فکر جہاناں دے

ض ضرب پیار دی جہاں کھادی، جگ جہان نوں بھلے نیں
پیار زینٹا خوابے ملیا، یوسف مصرے ٹلے نیں
یار وکیندا جے کر لھے، سمجھو طالے کھلے نیں
نال نصیب حنیف شوہ ملدے، لکھاں اتھے رتے نیں

ط طلب دیدار بجن دی ہووے، جان دا صرفہ کرنا کی
جہاں عشق جلایا تن من، انہاں دوزخ سڑنا کی
خاک و خاک ہویا مٹ جشہ، خاک اندر ونج دھرنا کی
موت آون توں پہلے ای مریا، پھیر حنیف نے مرنا کی

ظ عالم کیہا قرآن نے ہر گز نہیں بیہشاں جاسن گے
گہیوں بیچ کے گیہوں ای کتنا بدلہ اپنا پاسن گے
عمر معیاد جاں پوری ہوئی، عزرائیل آ بہسن گے
روز قیامت پاک محمدؐ عاصیاں نوں بخشاشن گے

ع عشق دا بھیت نرالا، بھار سرے تے بھارے نی
سولی چا منصور چڑھائے، تیں میں کون وچارے نی
کیتا عشق زلیخا، یوسف، وکدے ونج بازارے نی
آکھ حنیف جو جاناں دیندے، ملدے یار پیارے نی

غ غروب ہوئی ایہہ سورج، حسن زوال ضروری اے
مان تران حسن دا خالی، آکڑ تے مغروری اے
لکھ ہزار بہار حسن دی، گئی مٹی وچ پوری اے
یار حنیف ایہہ فانی دنیا، عملاں نال حضوری اے

ف فکر اندیشے کھا گئے دل نوں لگے روگ اوڑے نے
وچ جدائی روح ترہائی، جانے نیر نہ ٹھلے نے
دے دیدار وصل دی خاطر، دکھ دنیا دے جھلے نے
یار حنیف تیاری کیتی، موت سنہیے گھلے نے

ق قیدی زلفاں دے عاشق، میں اسیر نگاہواں دا
 وس نہ چلدا، بھانڈ بھلا، سڑیا ہجر دی بھانواں دا
 وچوں ٹھگ تے اتوں بھولا، مان کی بے پرواہواں دا
 ڈرے حنیف بندے تھیں بند، گیا اعتبار وساہواں دا

ک کماناں وانگوں پلکاں، زلفاں کٹک اتارے نی
 چہرہ پھل گلاباں وانگوں، مانگ تری وچ تارے نی
 حسن فانی دا مان نہ کرے، لکھاں کوچ سدھارے نی
 آکھ حنیف نہ ملیا مانی، اوکھے ہون گزارے نی

ل لا پریت اجیہی جس تھیں جگ وچ رہے نشانی جی
 کالیاں زلفاں ، سوہنا مکھڑا، یار میرا لاٹانی جی
 لکھ ہزار حسن دے شعلے، پر کوئی یار نہ جانی جی
 ہو تیار حنیف سفر نوں، آخر دنیا فانی جی

م م کھڑا ، چن گلابوں روشن، زلفاں کٹک چڑھائے نی
 مٹھے بول زبان رسیلی، نیناں ناز وکھائے نی
 شوخیاں ، شعلے، چاللاں اولہے، راج ہنس شرمائے نی
 گھٹی وا حنیف پُڑے دی، چدیتے یار دے آئے نی

ن ناراض نہ تھیویں مانی، دکھی کجھ نہ منگدے نی
 سک دیدار دی لے کے سینے، جان سولی تے تنگ دے نی
 عشق اندر رسوائیاں چائیاں، پھر دے وانگ ملنگ دے نی
 کو تاہنگ حنیف بجن دی، ہور نہیوں کجھ منگ دے نی

و وساہ کی تیرا سجن ، پاسے دتیاں سائیاں نی
 یار پرانے بھل بھلائے، نوپاں نال رسائیاں نی
 حسن جوانی چار دیہاڑے، لکھاں چھوڑ سدھائیاں نی
 موت حنیف پئی جھانٹاں مارے، کوڑیاں کل خدائیاں نی

ہ ہوش بھلے تے جوش ودھیرا، چل کے درشن پاپیے جی
 دل دا حال سنایے چل کے دیر پلک نہ لاپیے جی
 گھر آیاں نوں رکھے راضی، متھے وٹ نہ پاپیے جی
 آکھ حنیف تاں دلبر پاپیے، اپنا آپ گواپیے جی

لا لکھیا ہووے جیہڑا لیکھے، آخر جھولی پوندا اے
 لیکھ نصیب جے ہووے چنگا ، بوہا مل کھلوندا اے
 اجڑن ون ، غمیاں خوشیاں، وس تقدیر دے ہوندا اے
 لیکھ حنیف بندے دے ہر دم، پاسے پاسے بھوندا اے

ء آساں تے عمراں گزری، کدی تاں جانی آسی گا
 کملی جھلی، راہواں بھلی، کدی تاں مکھ وکھاسی گا
 برہوں کٹھی، ہجروں ماری، کدی تاں سینے لاسی گا
 بھہ حنیف سینے وچ بلدی، کدی تاں آن بھجاسی گا

ی یاداں نے مار مکایا، نیند آرام نہ اُکا اے
 درداں ماس سکایا ہڈاں، جیوں کر بالن سکا اے
 اکھیاں ورھیاں بینہ دے داگلوں، غم دا بدل ڈھکا اے
 ویکھ حنیف دی زندگی والا ، پینڈا آن کے مکا اے

سی حرفی - ۶

الف الہی بھیج ماہی نوں تھکے نین وچاری دے
 لگی سانگ سینے وچ ڈاہڑی، کپتے قول اقراری دے
 برہوں بن رسولی پنگرے، جاگے پھٹ بیماری دے
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، لٹے جوش خماری دے

ب برباد کیتا چا نیناں ، لگے وانگ کنٹاری دے
 نیوں لگا پٹھ پٹھ بہنا، رونے عمراں ساری دے
 نین نیشیلے کردے حیلے، چھوپے پا دل داری دے
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، لکھے لیکھ لکھاری دے

ت توے تے روٹی سڑدی جیوں کر پکے پاسے تے
 دل جگر تے چکی چلے ، غلہ جیوں خراسے تے
 عاشق نال رقیب سڑیندے جیوں معشوق دے ہاسے تے
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، جیوندے رہے دلا سے تے

ث ثمر جے پیار دا چاہویں، عاجز پکڑ حلیمی نوں
 گھر آئے دی عزت کرنی ہو کے کھڑا تعظیمی نوں
 وٹئیں پیار جگت وچ بہتا، بھلیں نہیں کریمی نوں
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، سک دے یار قدیمی نوں
 ج جوانی ایویں گزری، کدی نہ سدیا یاراں نے
 رُٹھے یار ، غماں رُت آئی، موڑے منہ بہاراں نے
 وچ حیرانی، سرگردانی، فانی ہوئے ہزاراں نے
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، ہو گئے حال بہاراں نے

ح حاصل کی محبت اندر، سر بدنامیاں چائیاں نی
 نعت کھانے، صاف پوشاکاں، مڈھوں منوں بھلائیاں نی
 چنتے، فکر، اندیشے آئے، کر دے غم، چڑھائیاں نی
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، کیتیاں بے دفائیاں نی

خ خدا دی ذات نرالی ویکھے ایس پیاری نوں
 عشق ازل دا روگ اولاء، کھاندا برہوں ماری نوں
 وچ جدائی رہی ترہائی، وصل نہ درداں ماری نوں
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، بخشیش اوگنہاری نوں

د دوائی روگ میرے دی، ہاتھوں نہیں سجن دے کو
 دے دیدار مرے دل دارا، موتی آس دے آن پرو
 وصل پیالے نال نہالے، کرن حوالے جاناں دو
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، رب سچے نوں معلم ہو

ذ ذکر فکر اوسے دا ہر دم، اوسے دی بادشاہی اے
 اوسے دے ہتھ کارن سارے، بے پرواہ الہی اے
 ہر ذرہ اقراری اوس دا، دیندا پیا گواہی اے
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، رب دی بے پرواہی اے

ر رحمت برکت خاص ربے دی، حال مرے تے ہوئی اے
 کر اقرار وصل دا سوہنے آن کیتی دل جوئی اے
 ملسن یار تے عیداں ہوسن، خوشیاں بھسی ڈھوئی اے
 آکھ حنیف بے مل جائے ماہی، اللہ ہاتھ نہ کوئی اے

ز زار قطار روواں نت بھوندی، تک دی تیریاں راہواں نوں
 ہو نڈھال کوکاں تے پاواں، گل وچ ٹٹیاں باہواں نوں
 کر کجھ مہر وفا دا ذرہ، سینے لا تباہواں نوں
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، لاواں اگ وساہواں نوں

س سکائی رت غماں نے، روندے نین بے حالے نیں
 خاک گھتی سر، بھلے نخرے، پیتے پریم پیالے نیں
 پھیرا گھت کدی تاں دلبر، رہڑھ گئے یار وچالے نیں
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، آئے وقت زوالے نیں

ش شوہ ملیا وقت دگر دے، دتی آن دکھالی اے
 باغ بہار گلستاں اندر، آوڑیا جیوں مالی اے
 انگ انگ دے وچ رچیا بسیا، گوشہ کوئی نہ خالی اے
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، رو رو چندڑی گالی اے

ص صدقہ کڈھ خیرات حسن دی، وقت گزردا جاندا ای
 توڑنا دل دکھیاں بندیاں دا، رب نہ ایہہ فرماندا ای
 درد فراق وچھوڑے والا، پیا جگر نوں کھاندا ای
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، برہوں پیا ستاندا ای

ض ضعیف ہویا تن میرا، وس نہ ہر گز چل دا ای
 حسرت، غم، اداسی، چنتا، آن دوارا مل دا ای
 کوڑی دنیا چار دیہاڑے، میلہ ایہہ جھٹ پل دا ای
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، سکھ پیغام نہ گھلدا ای

ط طواف کراں نت جا کے دلبر کجھ نہ ساراں نی
جان پرائی، دکھ ستائی، پپیاں سوچ وچاراں نی
جیویں سیلاب چنہاں وچ غم دا، آئیاں ٹھاٹھاں واہراں نی
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، وچ نصیباں ہاراں نی

ظ ظلماں دی حد نہ کوئی، گزرے دن بہاراں دے
دچھڑی کوچ واکوں کرلاواں، چیتے آون ڈاراں دے
ہک پل مول آرام نہ ذرہ، مارے سوچ وچاراں دے
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، ٹھے غم پہاڑاں دے

ع عبادت جان عشق نوں، ایہو حرف سچیرا ای
عشقیہ باجھ ایمان نہ کال، دنیا وچ ہنیرا ای
عشقیہ باجھ حیاقی فانی، فانی ڈنگر ڈیرہ ای
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، دنیا جگ ہنیرا ای

غ غبار غماں نے میرا، تن من پھوک جلایا اے
مرگ وچھوڑے، کجھ نہ چھوڑے، ساہ لبان تے آیا اے
وقت نزع دے جہات دکھاویں، موت سنیہا آیا اے
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، مر کے مطلب پایا اے

ف فرق نہ رکھیا جان دا زرہ، کیتی چا قربانی اے
جانے یار وفا نہ جانے جندڑی گھول گھمانی اے
مان نہ کریے روپ گھنے دا، آخر دنیا فانی اے
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، رائیگاں گئی جوانی اے

ق قتل کریندے تیر نگاہ دے، کیسیاں شوخ نگاہواں نہیں
نظراں نوں تک نظراں لٹیا بھلیاں ساریاں راہواں نہیں
ہاتھوں یار دے جینا مشکل، جان سکائی ہاہواں نہیں
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، منگیاں ہونیاں ساہواں نہیں

ک کوئی نہیں سار سجن نوں، کیوں کر وقت گزر دے نہیں
گزرے دن وچاراں اندر، راتیں ہوکے بھر دے نہیں
نال اشارے جان پیاری، یار اگے ونج دھردے نہیں
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، ساڈے دن صبر دے نہیں

ل لائی سی نال سکھاں دے آئے دن ودھیرے نہیں
باغ بہاراں، نال اڈاراں، ستکناں ہاتھ ہنیرے نہیں
عشق دے ڈاڈے روگ اولے، گھیرے چار چوہیرے نہیں
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، کدی نہ پائے پھیرے نہیں

م مصیبت ویکھ سجن دی، سجن مول نہ رہندے نی
چپ چپاتے جاناں دیندے، موہوں کجھ نہ کہندے نی
بھیڑاں وچ ونڈاون پیڑاں، دکھ مصیبت سہندے نی
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، ماہی دل وچ رہندے نی

ن نوازش، لکھ عنایت، بے کر پھیرا پاؤ جی
ڈگدے ڈھاندے عاجز چاہندے، آن کے سینے لاؤ جی
لڑ لکیاں دی لاج نبھاؤ، ستے بھاگ جگاؤ جی
آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، لکھیا جھولی پاؤ جی

و وفا ہے شرط وڈیری، وچ پیار دلاں دے جی
 نہ کجھ کھاؤن، نہ کجھ پیوں، لگے چا بھناں دے جی
 کولے رہندے، درتے ڈھاندے، آس وصل دی لاندے جی
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، یار نہ کول بلاندے جی

ہ ہوس دی دنیا اندر، رجبے بندے خاکی جی
 غفلت نیکیاں دے وچ کر دے، بدیاں وچ چالاکی جی
 چار دناں دی دنیا اتجھے، کرنی کی بے باکی جی
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، پاک خدا نوں پاکی جی

لا لامانی اکھ مستانی، بہہ جگر وچ جاندی اے
 چال پیاری، ناز دلاری، موہوں پھل برساندی اے
 نازاں نال، اداواں دے نال، جان عاشق دی کھاندی اے
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، کوئی پیش نہ جاندی اے

ء اولا روگ عشق دا، لگے جس نوں بچ دا نہیں
 انگ انگ دے وچ رچیا جاندا کوئی اس توں بچ دا نہیں
 جد دا نظر پیا دل جانی کوئی نظر وچ بچ دا نہیں
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، قول اساڈا کج دا نہیں

ی یارانہ نال ماہی دے ، ماہی مول نہ ساراں نی
 درد وچھوڑے مار مکایا، سینے ساگ کٹاراں نی
 کھ وکھال دیدار کراؤ، بخشو صحت بیماراں نی
 آکھ حنیف نہ ملیا ماہی، گھیاں گزر بہاراں نی

سی حرفی - ۷

(نین نامہ، رسالہ پور ۱۹۹۵)

الف اکھیں دی یار بہار تازہ، اکھیں والیاں کرن وفا اکھیں
اکھیں والیاں جگ جہان وسدا، اکھیں دیندیاں آپ دکھا اکھیں
اکھیں دل دیاں کھول، تیں نظر آوے، کرن آپ بصیرتاں وا اکھیں
عرشوں پار حنیف پہنچ جاندیاں نیں، اللہ والڑے دین دکھا اکھیں

ب بات حقیقت دی دس دیواں، جلوے یار دے وچ جہان اکھیں
قطرے زرے دے وچ آفتاب چھپیا، کرن اپنی آپ پچھان اکھیں
لائیاں ماردا یار تیں نظر آوے، اذن دید دے آپ فرمان اکھیں
قدر اکھیں دے پچھ حنیف تائیں، جنہوں کردیاں آپ مستان اکھیں

ت تیز نگاہواں دے کٹھیاں نوں ہور لوڑ ناہیں ما سوا اکھیں
دھیری اکھیں دے وچ دلدار بیٹھا، ڈیرے اکھیاں دے وچ پا اکھیں
درشن باجھ سواد کی زندگی دا، بوہے یار دے سنیا چا اکھیں
قدر پچھ حنیف توں اکھیاں دی، جیوندے وسدے نوں گتیاں کھا اکھیں

ث ثابتی، سکھ سواد سارے، اکھیں نال جہان سواد اکھیں
رولق سب جہان تے اکھیاں دی، پیار نگر نوں کرن آباد اکھیں
دیکھن قدرتاں روپ نظاریاں نوں، کرن رب دیاں نعمتاں یاد اکھیں
پھیرا گھت حنیف پردیسیاں تے، گوکاں مار کے کرن فریاد اکھیں

ج جان حاضر یار پیش تیرے، ہک وار تاں دے دیدار آکھیں
پشماں شوخ نگاہ تشلیاں نیں، جاون لنگھ جگر توں پار آکھیں
نین نرگسی مرگ مولڑے دے، کیتا جیو جامہ بے قرار آکھیں
اپنے آپ حنیف نہیں نیوں لائے، ہویاں دل تے آپ سوار آکھیں

ح حوصلہ ہمت ہار بھانویں، آکھیں تھکدیاں نہیں، انکار آکھیں
آکھیں ویکھ کے ہٹ دیاں نہیں چکھے، دجن کالجے وانگ تلوار آکھیں
نگاہ تیز محبوباں دی جھال اوکھی، جھل سکدیاں نہیں خمار آکھیں
آکھیں نال حنیف دے لا کے تے، کیتا جگ جہان غار آکھیں

خ خبر زلیخا نوں پچھ جا کے، آکھیں لہدیاں نیں وچ خواب آکھیں
حضرت یوسف نوں وچ بازار دیوں، آکھیں کرن یعقوب بے تاب آکھیں
آکھیں لٹیا پیر پیغمبراں نوں، غوثاں قطباں کرن خراب آکھیں
سسی مری حنیف وچ تھل مارو، کیتا ساڑ کے وانگ کباب آکھیں

د دکھاں دا نہیں حساب کوئی، دیوں سکھ نصیباں دے نال آکھیں
آکھیں ویکھ محبوب نوں تھک رہیاں، گلی گلی اندر کرن بھال آکھیں
کدی ویکھ کراٹ آ آکھیاں دا، ہال ہال کریندیاں ہال آکھیں
کتھے گیوں حنیف نوں چھڈ کے تے، نت کردیاں رہن سوال آکھیں

ذ ذوق تے شوق دی گل کہی آکھیں ویکھ کے ہویاں مستان آکھیں
دنیا جگ جہان دی خبر بھلی، سدا رہندیاں وچ وجدان آکھیں
دیکھن پیاں قیامت دی کدھ تائیں، نظر یار توں نہیں ہٹان آکھیں
صورت یار دی ویکھ حنیف یارا، ہور کیس پاسے بھلا جان آکھیں

ر روز شہر وچ کُوک پیندی، گئیاں کھا اکھیں، ہائے کھا اکھیں
لنک نال اٹھکیلاں ناز نخرے، نت کردیاں لکھ ادا اکھیں
ملاں، زاہداں، صوفیاں، عالماں نوں، دیون چٹھ پیار چڑھا اکھیں
اکھیں یار توں جان حنیف صدقے، کرن اکھیاں نال وفا اکھیں

ز زاری کرن تے رون اکھیں، ہس ہس کے کدی دکھان اکھیں
پہلوں خوشیاں نال پریت لاون، پچھوں ہاڑے گھت کرلان اکھیں
راج کل جہان وچ اکھیاں دا، جتھے موج آوے ڈیرے لان اکھیں
اکھیں قید منظور حنیف ناہیں، نت فتح دے جشن منان اکھیں

س ساک تے بھین بھرا سارے، دوست یار عزیز سب نال اکھیں
اکھیں پھیریاں رشتے ٹٹ جاندے، کرن جھٹ دے وچ کنگال اکھیں
اکھیں نال نہ اکھیاں رکھیاں نی، طوطا چشم وانگوں بے حال اکھیں
اکھیں واسطے پھرن حنیف در در، لہسن اکھیاں نوں کرن بھال اکھیں

ش شعلہ اکھیاں ترکھیاں دا، لگی ساگ سینے کرن یاد اکھیں
سک دید پیاریاں اکھیاں دی، اکھیں واسطے ہونیاں برباد اکھیں
اکھیں جادو نے نور خدا والا، قسمت نال ملن خدا داد اکھیں
اکھیں ڈٹھیاں ہانجھ قرار ناہیں، کرن آپ حنیف فریاد اکھیں

ص صقل ہونیاں اکھیں ویکھنے نوں، بھل گئیاں کی ہوونا نال اکھیں
کھان پن تے کم نہ کاج کوئی، ڈٹھے ہانجھ ہے بچن محال اکھیں
راہ ویکھ کے اکھیاں تھک رہیاں، ہوئے روندیاں نوں کئی سال اکھیں
ملسی کدوں حنیف وچھنیاں نوں، ہر اک چہرے تے کرن سوال اکھیں

ض ضعیف کمزور پیا لکھ ہووے، اکھیں دیندیاں پیار سکھال اکھیں
سوئی سسی، تے قیس بن گئے مجنوں، عزت لٹ کیتا مہینوال اکھیں
رانجھا کن پڑوا فقیر ہویا، اکھیں لائیاں جاں ہیر سیال اکھیں
لکھاں عاشقان کٹھیا عشق ہوراں، مندا کیتا حنیف دا حال اکھیں

ط طرف کیمہڑی جائیے، طرف کوئی نہیں، ہر طرف کریندیاں راج اکھیں
اکھیں واسطے کوہاں دے پندھ کر کے، مگر اکھیاں دے کرن بھاج اکھیں
کئی لکھاں نظارے نکدیاں نیں، باجھ بجان نہیں معراج اکھیں
اوتھے رسم رواج نہیں ہور کوئی، جتھے پاندیاں آپ رواج اکھیں

ظ ظلم کریندیاں اکھیاں نیں، مارن کاتیاں ہور نہ ول اکھیں
ڈٹھے باجھ پریت نہ مول کوئی، اکھیں نال پیار اٹل اکھیں
اک وار محبوب دیدار دیون، بنے گل وڈی، دل گل اکھیں
حنیف یار محبوباں دے نین ظالم، لٹ پٹ کے کر گکیاں سل اکھیں

ع علم تے عقل، پیار نفرت، اکھیں نال ہے صدق صفا اکھیں
مٹھے خواب محبوباں دی اکھیاں دے، جلوے پلک وچ دین وکھا اکھیں
اکھاں نال نظارے نیں اکھیاں دے، ہووے گنگ زبان فرما اکھیں
نین زکسی ویکھ حنیف لٹے، کیتا تن تے دھن فدا اکھیں

غ غضب خدا دا اکھیاں نے، پلکاں تکھیاں تیز قلم اکھیں
ہک کھیویاں ، ہک بادام وانگوں، ہک زکسی نین صنم اکھیں
اکھیں سرمد جاں نثار کیتا، شمس شاہ لہاندیاں چم اکھیں
اکھیں شاہ منصور لکان سولی، عشق حق حنیف چھم چھم اکھیں

ق قسم مینوں نیناں تکھیاں دی، گئیاں چاہڑھ بھواٹے چاہڑھ اکھیں
نین شرتی ویکھ میں مست ہويا، ہویاں گرم جیویں جیٹھ ہاڑ اکھیں
نشہ دید شراب تھیں ودھ ہوندا، راضی ہون جاں دین دیدار اکھیں
درشن پا محبوباں دا تھک رہیاں، ہر گز پاندیاں نہیں قرار اکھیں

ک کم تے کاج بھلا سارے، ہک سک محبوب فدا اکھیں
اکھیں ویکھ کے نیویاں پان اکھیں، ہوون خوش اکھیں وچ پا اکھیں
اکھیں ویکھ کے اکھیاں شرم آوے، کرن اکھیاں دا یار حیا اکھیں
حنیف پلکاں دے بھار ٹر پیا جاوے، کرن آپ جے مہر وفا اکھیں

ل لوک پئے تاڑ دے اکھیاں نوں، اکھیں تنگن محبوب لشکار اکھیں
آوے نظر ساری کائنات جے کر، کریں دل دیاں یار لشکار اکھیں
جلوے یار دکھاندا تھائیں تھائیں، کھول اکھیاں نظر دیدار اکھیں
یار لہندا من جے صاف ہووے، بیٹھا دل وچ دھرنا مار اکھیں

م مکھ محبوب دا چن روشن، پلکاں سیاہ دھیری لا جواب اکھیں
سارے بدن وچوں بادشاہ اکھیں، بے پرواہ تے نور مہتاب اکھیں
مٹھے خواب سہانزے اکھیاں دے، مٹھے شہد کولوں شاہ شہاب اکھیں
اکھیں آن جگاندیاں ستیاں نوں، جدوں ہون حنیف بے تاب اکھیں

ن ناز نیاز دے نال ویکھن، در یار پیارے دا مل اکھیں
دیکھن جاگدیاں ستیاں ہر ویلے، جیون نہیں ہوندا ہک پل اکھیں
لکھاں ستیاں، لٹیاں، پٹیاں نے، سسی وانگ مارو وچ تھل اکھیں
نفرت شوق تے ویر دے کئی قصے، ہک پل وچ کردیاں حل اکھیں

و وقت سویر دے مٹھیاں میں، سفنے وچ دتا درشن آکھیں
سے یاد آئے ویلے گزریاں دے، دتا پھوک لائوتن من آکھیں
لگی دا تے دولت ساکھ ہر شے، دتا لون تھالی وچ بھن آکھیں
قسمت نال حنیف دلدار ملدے، کدی آ وکھاوی چن آکھیں

ہ ہک محبوب دی سک سینے، آکھیں کدی نہ ہوون رن آکھیں
نین نیناں نوں ویکھدے بھالدے نیں، نت شہر جاون ایسے پنج آکھیں
دھپ چھان بدنامی دا خوف ناہیں، وکھ وکھ کے ہوئیاں تلج آکھیں
جان تلی تے رکھ کے مارنرہ، ویکھن آئیاں حنیف نوں اج آکھیں

لا لامانی سوہنے نین کجے، لگن آ کے تیر خدنگ آکھیں
سوہنے نین نظارے نیں سوہنیاں دے، کرن زگسی نین ملنگ آکھیں
آکھیں نال جہان دے ہین جلوے، رنگ رنگ دکھاندیاں رنگ آکھیں
ڈٹھے باجھ نہ چمین حنیف یارا، لکھاں واہ لاون، لکھاں ڈھنگ آکھیں

ء اللہ دی دھرت تے راج نیناں، جتھے موج آوے اتھے رہن آکھیں
جتھے کرن پیار پیار ہووے، ہووے ویر قتل کر بہن آکھیں
آکھیں آکھیں نوں وکھ کے رن گتیاں، کوئی آکھیں نوں وکھ کے کہن آکھیں
کئی پیار دے محل اسار رہیاں، جا کول محبوب دے بہن آکھیں

ی یاری محبوب نال لا کے تے، صدقہ کراں قبیلوے خویش آکھیں
آکھیں وچھڑے یار دے ویکھنے نوں، در در پھردیاں رہن درویش آکھیں
آنی سو پچانوے ماہ پہلا، لکھ نین نامہ کیتا پیش آکھیں
آکھیں لا حنیف نال توڑ چاٹریں، سدا جیونا نہیں ہمیش آکھیں

سی حرفی - ۸

(تن بیٹاں وچ چ مکمل)

الف آماہی، 'ب' بہت تھکی، ت تاہنگ تیری پئی مار دی اے
 ش ثابتی نہیں، 'ج' جگر باجوں، 'ح' حالت گئی گھر بار دی اے
 خ خوشی گئی، 'ذ' دکھ بہتے، 'ز' ذکر تے فکر سب یار دی اے
 ر رب وارث، 'ز' زاریاں دا، 'س' سک حنیف دیدار دی اے

ش شوق لگا، 'ص' صادق دا، 'ض' ضعف نہیں کچھ تار دا اے
 ط طوق پیا، 'ظ' ظالماں دا، 'ع' عاشقاں ہانگرا دار دا اے
 غ غم لگا، 'ف' فکر ڈاڈا، 'ق' قسم مینوں شوق یار دا اے
 ک کون کٹے، 'ل' لکھ دتا، 'م' مویاں نوں یار کیوں مار دا اے

ن مہہ ڈوگھی، چڑھی گھٹ کالی، اساں لنگھنا پہلوے پور یارو
 و واہ کوئی نہیں، ہور راہ کوئی نہیں، 'ہ' ہڑ دا سماں ضرور یارو
 لا لا مکان دا پتہ دسے، 'ی' یاد نہ مان غرور یارو
 ے یار حنیف بھلائی دنیا، کیڈ پائے نیں عشق فتور یارو

سی حرفی - ۹

(ہک بیت وچ اٹھ حرف)

الف الہی، میل ماہی نوں، 'ب' برے دن آئے نیں
 ت تلوار برہوں دی لکے، 'ث' ثواب کمائے نیں
 ج جوانی آخر فانی، 'ح' حائل غم آئے نیں
 خ خوف حنیف وچھوڑے اندر، 'ذ' دکھان دے سائے نیں

ذ ذکر تیرے وچ رہندی، 'ز' رخ ویکھاں ماہی دا
 ز زیارت لکھ ٹوہاں، 'س' سوہنا چن چاہی دا
 ش شوخاں دے ناز نہورے، 'ص' صفا دل چاہی دا
 ض ضدی سنگ دل حنیف اے، مان حسن دی شاہی دا

ط طواف کریں دن راتیں، 'ظ' ظالم کوئی خبر نہیں
 ع عشق دے کٹھے عاشق، 'غ' غصہ تے جبر نہیں
 ف فائدہ کی شکویاں سندا، 'ق' قسمت وچ اجر نہیں
 ک کتھے چھڈ گیوں ماہی، کجھ حنیف نوں صبر نہیں

ل لیکھاں وچ درد وچھوڑا، 'م' ماڑے دا زور نہیں
 ن نوازش وصل دی ہووے، 'و' وسیلہ ہور نہیں
 ہ ہڈاں وچ درد وچھوڑا، 'لأ' لہو دا زور نہیں
 ء آخر حنیف ملے گا، 'ی' یاداں وچ ہور نہیں

سی حرفی۔ ۱۰

(ہک مصرعہ وچ دو حرف)

الف اللہ نوں سور پیارے، 'ب' بس کر کوئی ہور نہیں
 ت توبہ کر آخر مرنا، 'ث' ثابت وچ گور نہیں
 ج جمع کر عمل دی پونجی، 'ح' حاصل کجھ ہور نہیں
 خ خوف حنیف خدا دا کرے، 'ز' رحمت ہاتھوں ٹھور نہیں
 د دوا گناہاں والی، 'ذ' ذکر وچ ڈھیدی اے
 ر رحمت وی لا متناہی، 'ز' زوردار تھیدی اے
 س سوہنا رب کرم کماسی، 'ش' شاہی نت چیدی اے
 ص صدیق حنیف نہ جھورے، آخر سچ منیدی اے

ض ضعیف ایمانوں ہوئے، 'ط' طریقے بھلے نی
 ظ ظرافت رہی نہ مولے، 'ع' عمل نال تلے نی
 غ غازی تے ہین مجاہد، 'ف' فکراں وچ رتے نی
 ق قولوں دے سچے جیہڑے، پاوان بھا ان طے نی

ک کلام الہی سوہنا، 'ل' لازم ایہہ پڑھنا ایں
 م مومن جنت نوں جاسن، 'ن' نہ دوزخ سڑنا ایں
 و وسیلہ نبیؐ سچے دا، 'ہ' ہوراں کی کرنا ایں
 لا لازم ہے ذکر الہی، 'ی' یاداں وچ مرنا ایں

☆☆☆☆☆☆

تریجا حصہ

باراں ماہ

باراں ماہ

(باراں ماہ ہک بیت وچ)

چیتڑ چاء، وساکھ نوں دس کوئی نہ، جیٹھ جان ہاری وچ ہاڑیاں دے
ہڑاں ہاڑ آئیاں، ساون سانجھ کوئی نہ، بھادوں بھاء ہوئے ہجر ساڑیاں دے
اسوج آس مکی، کتیں کار بھلے، مگھر ماری گئی وچ پواڑیاں دے
پوہ پیش آئیاں ماگھ مصیبتاں نی، پھکن پھٹ حنیف کوہاڑیاں دے

☆☆☆☆☆

(ہک بیت وچ چار ماہ دا ذکر)

چڑھے	چیتڑ	اداسیاں	آگیاں
وسوں	گئی،	وساکھ	مرجھا
جیٹھ	جند	مصیبتاں	کھا
ہاڑ،	ہاڑے	گھت	کرلا

ساون	ساہ	دا	یار	وساہ	کی	اے
بھادوں	بھاء	گئی،	کیہڑی،	واہ	کی	اے
اسو	آس	دا	پھل	تباہ	کی	اے
کتیں	کئی	لئے،	عشق	پھاء	کی	اے

مگھر	مار	کے	مینوں	لتاڑیا	ای
پوہ	پاس	کلیجہ	ساڑیا	ای	
ماگھ	ماہی	دا	ورقہ	پاڑیا	ای
پھکن	پھائی	حنیف	نوں	چاہڑیا	ای

☆☆☆☆☆

باراں ماہ

چیترا

چڑھدے چیترا نون مہکدے باغ بوٹے، لگے پھل سب پتیاں ڈالیاں نون
 موسم بدلے آئی بہار سوتنی، آساں لگیاں آن کے مالیاں نون
 پھلاں وانگ خوشبوواں دے یار جانی، دیندے وصل نصیباں والیاں نون
 ملیں آن غریب حنیف تائیں، دسیں پال پریم پیالیاں نون

وساکھ

وسدی جھوک اجاڑ پیریں، آپ کپڑ کوہاڑیاں ماریاں نی
 نگاہ تیز دے کٹھڑے ہوئے عاشق، نیناں چاہڑیاں کنک خناریاں نی
 ایس عشق جنون تھیں باز آویں، روک رہیاں خلقتاں ساریاں نی
 رکھیں یاد حنیف نون مارنا ایں، ایہہ واریاں یار ادھاریاں نی

جیٹھ

جیٹھ جان عذاب وچ پھس گئی اے، تتیاں گرم ہواواں چلیاں نی
 ہک ہجر ساڑے، دو جا غم مارے، جھوٹے دیوندے لوگ تسلیاں نی
 ہک پلک وی یاد نہ بھلدی اے، بیٹھے دل وچ مار پھلیاں نی
 پھیرا گھت حنیف پردیسیاں تے، تڈھ باجھ سب سنجیاں گلیاں نی

ہاڑ

ہائے گرمی کر زور آئی، چلن پھرن تھیں خلق بیزار ہوئی
 دنیا والڑے دے گئے بھل چیتے، گئی عقل تے مت، خوار آئی
 جیوندے جی ہک وار جے مل جاویں، خواہش ملن دی لکھ ہزار ہوئی
 خواہشاں ساریاں پوریاں ہون ناہیں، ہر خواہش تے جان بے قرار ہوئی

ساون

ساون سکھ نصیباں دے نال ملدے، دکھاں چاڑیاں بدلیاں کالیاں نی
گھٹاں چڑھدیاں، گجیاں، وجدیاں نیں، وسن بارشاں مینہ پھوہاریاں نی
ندی نالیاں وچ ترنگ آیا، ہویاں رحمتاں بے شماریاں نی
رکھن لُج حنیف لُج پال اوڑک، جیہڑے پال دکھاوندے یاریاں نی

بھادوں

بھادوں بھاء فراق دی ساڑ گئی اے، میرا اندروں باہروں حال اونویں
دیوے لکھ جو اب خراب مینوں، میرا یار دے ول خیال اونویں
ساتھ زندگی نال نبھانہیں تاں، رہساں تڑفدا نت نڈھال اونویں
ہک وار حنیف نوں لا سینے، زندہ زندگی ہوئی محال اونویں

اسوج

اسو آس امید دے پھل تازے، تازہ موسی لطف کمال دسدا
شوق چا دے نال سی نیوں لایا، اج ٹھلنا نیر محال دسدا
مٹھی رُت رنکیلوی دکھ وڈے، سکھی جگ اندر خال خال دسدا
جھڑکاں جھولیاں پا حنیف ٹریا، نت ایہو غریباں دا حال دسدا

کتیں

کتیں کون کٹے دکھ دکھیاں دے، ہاتھوں سجاں کون دلدار ہوندا
آوے کم نہ وچ مصیبتاں دے، کدی اوہ نہ یاراں دا یار ہوندا
سنت ساتھ غم خوریاں چھڈ کے تے، بندہ جگ دے وچ خوار ہوندا
ہمت والیاں نال جو کریں ہمت، ساتھی نال ستار غفار ہوندا

مگھر

مگھر منجی تے پی نوں سٹ گیوں، چاہڑی غماں نے تیز کٹار مینوں
 وچ ہجر فراق دے کٹھیاں میں، مہنے گئے جہان دے مار مینوں
 لا کے توڑ نبھاوتیاں اوکھیاں نیں، یار پھڈ گئے راہ وچکار مینوں
 دنیا چھوڑ اداسیاں پہن لیاں، آیا پیار دا جدوں قرار مینوں

پوہ

پے پالے ڈاہڈے گھر والے، کٹک ککراں کوریاں چاہڑیا ای
 چل و اٹھندی کوئے شہر ولوں، یاداں آن کلیجہ ٹھاریا ای
 ہويا ٹھنڈ دا سماں پنجاب اندر، میرا جیو جامہ سب ہاریا ای
 گھر آ حنیف وچ ہجر ترے، اسماں گھر تے باہر وساریا ای

ماگھ

ماگھ ماہی دے ہاجھ نہ جینی آں میں، لکھ لوگ تسلیاں دین بھانویں
 بلبل، پھل ہاجھوں، بھور گل ہاجھوں، شمع ہاجھ پتنگ نہ رہن بھانویں
 مکھی شہد ہاجھوں، زاہد زہد ہاجھوں، چن ہاجھ چکور نہ چین بھانویں
 ڈٹھے ہاجھ نہ چین حنیف تائیں، ساہ زندگی دے کڈھ لین بھانویں

پھلکن

پھلکن پھاہی پیار وچ پھس کے تے، رورو جندڑی گھول گھائیاں میں
 ہاڑے ہجر دے کسے نہ کار آئے، پے گئی ساں وس قصائیاں میں
 ماروتھل دے پینڈڑے برہوں والے، کونج وچھڑی وانگ کر لائیاں میں
 ہور نہیں حنیف تکلیف کوئی، جانی یار دے ہاجھ ترہائیاں میں

چوتھا حصہ

بولیاں

بولیاں

(۱)

باہجوں رب دے نہیں تیرا اے ٹھکانہ، دشمن مارے بولیاں

(۲)

جٹی بنھ کے لاچا لکاوے، گت نالوں ڈباں لمیاں

(۳)

پئی دا تری چھنا چھن وجدی، جٹی ہن دا ڈھی کر دی

(۴)

ہتھ نازک پھلاں توں دھ کے، دا تری دے دس پے گئے

(۵)

جٹی آ کے ڈائیو وچ بہہ گئی، موٹروے آباد ہو گیا

(۶)

پنڈ دکھاں دی پھراں پیا چا کے، سا تھی میرا کوئی نہیں لھدا

(۷)

پنڈ دکھاں دی سرے اتے چا کے، وڈا میں روگی ہو گیا

(۸)

پنڈ دکھاں دی میں سٹ نہیں سکدا، وخت وچ پے گئی جندڑی

(۹)

پنڈ دکھاں دی نے کئی اے تر وڑی، ساہ تاں کڈھانویں سجناں

(۱۰)

دکھاں نال میں سیتا تے پرویا، دکھاں والی پنڈ چا کے

(۱۱)

جئی ٹول دے کھاڈے وچ بہ گئی، بجلی شرننگ کر گئی

(۱۲)

ونگاں ٹٹیاں بنے اتے ساگ دے، پیرنوں مروڑا آ گیا

(۱۳)

تینوں نیندراں نے آن ستایا، اسیں آئے گپ شپ نوں

(۱۴)

جیویں باجرے دے سٹے نیں زروئے، انج دی جوانی یاردی

(۱۵)

چھلی دودھیا مکئی جیویں ابھری، یارتے جوانی آ گئی

(۱۶)

کڑیاں ایہہ نیں لاہور وچوں آئیاں، ٹردیاں چھم کر کے

(۱۷)

جان پئی وچ، بجر فراقاں، جدوں داسو ہنایا رسیا

(۱۸)

کڑیاں ایہہ نیں لاہور وچوں آئیاں، سرتے دوپٹہ کوئی ناں

(۱۹)

جان لٹی گئی وچ، بجر فراقاں، جدوں دا اے یار رسیا

(۲۰)

تینوں واسطہ ای باہنہ نہ مروڑیں، رت ڈلھ ڈلھ جاوئی

(۲۱)

چھڈ دنیا دے یار پواڑے، دنیا چند دن دی

(۲۲)

سارے ٹریکٹر ٹالیاں نے تیرے، میں مٹھ ساگ بھننا

(۲۳)

ساری رات وچ گئی اے اڈیکاں، سرگی دا ویلا ہو گیا

(۲۴)

وعدے کر کے تے یار نہیوں آیا، ہتھاں وچ پھل سک گئے

(۲۵)

آئیاں تیریاں نہ اے تشریقاں، سرواں دے پھل کھڑ پئے

(۲۶)

پھل کھڑے تے خیال سائوں آیا، ملنے دے کارے آ گئے

(۲۷)

مینوں منہ اتے غصے نال ماری، پھلاں دی چنگیر بھر کے

(۲۸)

پھل ہوندے نیں پیاردی نشانی، پیراں پٹھل نہ دیئے

(۲۹)

وسے مینہ تے بہاراں مڑ آئیاں، سون دا مہینہ آ گیا

(۳۰)

سون سکے وی کئی لنگھ جان دے، میہاں دانہ مان کرے

(۳۱)

میدہ وسدے نیں سون وچ ڈاہڈے، گرمی دی حد مک گئی

(۳۲)

ہوئے بھادروں بھدرنگ سب کالے، گرمی دازور پے گیا

(۳۳)

میرے اندر داموسم اے سہانا، ہتھ لاکے ویکھ گوریے

(۳۴)

چھڈ گئے نیں یار پرانے، نویاں نوں کاٹھ مارنا

(۳۵)

سانوں ویکھ کے منہ پرتایا، دس تینوں کیہ ہو گیا

(۳۶)

پوہ ماہ دیاں لمیاں نیں راتاں، سوچاں وچ دن ہو گیا

(۳۷)

نت کڈھ دی اے نوں ایہہ بلارے، سس میری توے ورگی

(۳۸)

میرا ویرا نوکھا جگ توں، امبراں نوں ہتھ لا وندا

(۳۹)

داج دتانه توں مائے مینوں میریے، سس مینوں طعنے ماری

(۴۰)

اجے مکیاں نہیں تیریاں اڈیکاں، اگوں قربانی آگئی

(۴۱)

مینوں چڑھیا بخار چنگا کنب کے، سس میری نچ دی پھرے

(۴۲)

جدوں دل نی تیراٹ جاوے، پھر سانوں یاد کر لیس

(۴۳)

اڈماں دیاں نیندراں نیں گئیاں، دھی نوں جوان وکھ کے

(۴۴)

اتھر بھیناں دی مول نہیں سک دی، ویرنوں دکھی وکھ کے

(۴۵)

پیریں بور جھڑے نیں جان دے، دکھیاں دے دکھ سن کے

(۴۶)

مینوں سائیں کولوں نت کٹواندی، سس میری ڈین درگی

(۴۷)

میرا پھل ملوک جیہا پنڈا، سائیں مینوں نت ماردا

(۴۸)

سساں نال بھاؤنی بڑی اوکھی، جگرا، کراڑیے

(۴۹)

الھڑ جی ٹیارتوں ہیں نارے، منڈا میں وی ست رنگیا

(۵۰)

سس میری اے بڑی ہی کچتی، ہس دی داسک کردی

(۵۱)

آچارل کے فوٹو بنوائیے، سورج مکھی سدما ردی

(۵۲)

سورج مکھی دے پھل نے نرالے، تک تک ہس دے پے

(۵۳)

میندوس گیا پھانڈیاں والا، گھوگیاں نون موت آگئی

(۵۴)

کملی والے دی کملی اے کالی، دنیا دے عیب کج دی

(۵۵)

کئیاں چراں دانتیوں جگراتا، راتیں چھتاں لپ دی پھریں

(۵۶)

میرے ویردیاں گنڈیاں نیں پیاں، میں پیاں بھارنچدی پھراں

(۵۷)

جٹی چلی مر بعبیاں دی سیرنوں، تے گھوگیاں نیں گھیرا پالیا

(۵۸)

سانوں سپاں دے پین بھلیکے، منجھی پٹھاں گت لمکے

(۵۹)

چٹے دند نہیں ہنسوں رہندے، لوکی بھڑے شک کردے

(۶۰)

چٹے دند نیں چنے دیاں کلیاں، اتوں پے قرآن پڑھ دے

(۶۱)

آئیاں پھلاں دیاں جدوں اوہ بہاراں، متراں نوں چھٹی نہ ملی

(۶۲)

حسن والیاں نوں لکھ نہیوں ساراں، دکھ بندے کیوں جردے

(۶۳)

یار آئے نے تے آئیاں نیں بہاراں، دنیا رنگین ہوگی

(۶۴)

اکھ وانگ بدام غزالاں، اتوں پئی اشارے کردی

(۶۵)

ٹور موراں دے وانگ سرکاراں، اتوں مسکرانا آ گیا

(۶۶)

دکھ ہوروی نیں سرکاراں، ہو گل عشتے دی نہیں

(۶۷)

دکھ ہوروی کئی نیں ہزاراں، روزی دے جھورے کھا گئے

(۶۸)

پچھو حال کدی سرکاراں، دکھاں وچ پھسی چندڑی

(۶۹)

مندے حال ہو گئے نیں بیماراں، پھیرا بک مار بجنا

(۷۰)

کدی وطنان نوں موڑ بہاراں، اکھیاں ترس گئیاں

(۷۱)

دکھ آوندے نے، بھ کے قطاراں، سکھاں دے زمانے ٹر گئے

(۷۲)

سانوں تیریاں نیں سوچاں تے وچاراں، تینوں پرواہ ہی نہیں

(۷۳)

لک پتلا ہلارے پیا کھاوے، کتک جٹی وڈھدی پئی

(۷۴)

گت لک توں تھلے پئی جاوے، جٹی سٹے چگدی پھرے

(۷۵)

سٹے چگدی نے چیک جٹی ماری، پیرنوں مروڑا آ گیا

(۷۶)

کوئی داتری پسند نہ آوے، جٹی آئی واڈھیاں نوں

(۷۷)

دندے داتری دے تیز کروالئے، جٹی چلی واڈھیاں نوں

(۷۸)

تھریشرگی تے واڈھیاں ٹر گئیاں، نویں نے زمانے آ گئے

(۷۹)

رب کسے نوں وی مول نہ لاوے، جدائیاں والے روگ برے

(۸۰)

پھٹ ہجر فراق دے ڈاہڈے، جدائیاں سانوں مار سٹیا

(۸۱)

ہوندے کسے دے مول نہ سکے، سوہنیاں دی گل وکھری

(۸۲)

پیر پیر تے مکر دے جان دے، سوہنیاں دا قول کوئی ناں

(۸۳)

چٹے مونہاں دا وساہ نہ کھاویں، اندروں میں ویر رکھ دے

(۸۴)

ڈنڈ، ججر فراق نے چا ہڑی، جدائیاں سانوں گھیرا پالیا

(۸۵)

وزیر اعظم عمران جدوں آیا، نواں پاکستان ہو گیا

(۸۶)

کن نالوں موبائل نہیوں لوہندی، نوں تبدیلی آگئی

(۸۷)

بہہ کسے وی مول نہیں رہنا، دنیا چند دن دی

(۸۸)

لکھ وار جے بھلائیے نہیں بھلدا، پیار جیہڑا بچپن دا

(۸۹)

کھاون خصماں نوں روٹیاں تیریاں، یار دابلاوا آ گیا

(۹۰)

لک پتلا مروڑا پیا کھاوے، پھرے پئی بنیاں تے

(۹۱)

دیکھی گھبھو دے پراٹھے جے کھواویں، آواں ملاقاتاں واسطے

(۹۲)

دکھ ساڈے کولوں پیا توں لکاویں، اکھیں چغل خور ہوندیاں

(۹۳)

پنڈ دکھاں دی سرے اتے چاکے، بچناں دا پتا لگ گیا

(۹۴)

پنڈ چھڈ کے شہر ٹرائے، زندگی بے مزہ ہو گئی

(۹۵)

اس عشقے دے روگ نے اولے، زندگی تماشا بن گئی

(۹۶)

آئیاں نوایاں نوایاں آزمائشاں، عشق امتحان ہو گیا

(۹۷)

ربایاں ملا ہک واری، ہو رکھ نہیں منگدی

(۹۸)

ربایاں منگ لیا تیرے کولوں، بجدے بچ سر رکھ کے

(۹۹)

پھل کھڑے تے خیال سانوں آیا، یار دے زمانے آگئے

(۱۰۰)

واڈھی کرن دا چا تینوں چڑھیا، دا تری پسند کر لے

☆☆☆☆☆☆